

**UCHWAŁA NR LXI/572/23
RADY MIEJSKIEJ W OZIMKU**

z dnia 29 maja 2023 r.

w sprawie przyjęcia "Strategii Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030"

Na podstawie art. 10f ust.4 i art. 18 ust.2 pkt 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r., poz. 40 i 572) w związku z art. 3 pkt 3 i art. 9 pkt 5 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2023 r. poz. 225 i 412), Rada Miejska w Ozimku uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „Strategię Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030” stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Ozimka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wiceprzewodniczący Rady
Miejskiej w Ozimku

Marek Elis

S T R A
T E G I A

Załącznik do uchwały
Nr LXI/572//23
Rady Miejskiej w Ozimku
z dnia 29 maja 2023 r.

Strategia Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030

Opracowanie:

Spis treści

Wstęp	4
1. Uwarunkowania, kontekst i kluczowe ustalenia diagnostyczne	5
Uwarunkowania prawne i metodyka opracowania strategii	5
Metodyka opracowania strategii	6
Komplementarność z innymi dokumentami planistycznymi	8
Obszary Strategicznej Interwencji	18
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	21
Wnioski z diagnozy, w tym z badań społecznych	25
Analiza SWOT	30
2. Założenia planistyczne	32
Wizja i misja rozwoju	32
Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym	34
Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych	39
Schemat ilustrujący założenia planistyczne	47
Rezultaty planowanych działań	48
3. Część wdrożeniowa	50
Realizacja, monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii	50
Analiza oddziaływania na środowisko realizacji Strategii	52
Finansowanie strategii	60
Ewaluacja ex-ante	60
Załącznik 1 Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej	63
Ogólna charakterystyka gminy	63
Analiza danych zastanych	66
Wnioski z badania ankietowego	88
Załącznik 2 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	100
Polityka przestrzenna - instrumentalizacja	100
Rekomendacje dla polityki przestrzennej Gminy Ozimek	100
Załącznik 3 Mapy ryzyka i zagrożenia powodziowego	105

Wstęp

Strategia Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030 to dokument, który określa główne koncepcje rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego gminy w dłuższej perspektywie. W dokumencie wskazano cele i kierunki działań, których realizacja powinna stanowić odpowiedź nie tylko na potrzeby, ale i na oczekiwania jej mieszkańców. Ustalenia Strategii są podłożem do podejmowania przez władze Gminy Ozimek długookresowej polityki rozwoju.

Istotnymi składowymi strategii rozwoju gminy są trzy części – diagnostyczna, planistyczna oraz opisująca system wdrażania. Opracowanie części diagnostycznej opiera się na danych pozyskanych m.in. z Głównego Urzędu Statystycznego oraz Urzędu Gminy i Miasta Ozimek, a także na wynikach przeprowadzonego badania ankietowego. Kolejna część – planistyczna, skupia się na priorytetowych celach i kierunkach o charakterze strategicznym i operacyjnym. Wnioski z części diagnostycznej stanowiły podstawę do identyfikacji występujących problemów oraz zaproponowania rozwiązań. System wdrażania, ostatnia z części dokumentu, określa sposób realizacji założeń strategii rozwoju oraz ich monitoringu i ewaluacji, a także wskazuje możliwości aktualizacji dokumentu oraz określa ramy finansowe planowanych działań.

Zapisy Strategii powstały w oparciu o zgromadzone dane jakościowe i ilościowe, dokumenty planistyczne oraz dane statystyczne. Strategia województwa, w tym przypadku *Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030*, z uwagi na swoją istotę, stanowiła zasadniczy punkt odniesienia w opracowaniu poszczególnych elementów *Strategii Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030*. Konieczne było umieszczenie w strategii gminnej wskazanych w strategii regionalnej zapisów dotyczących obszarów strategicznej interwencji (OSI), wyznaczonych ze względu na występowanie negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych i przestrzennych. W punkcie drugim rozdziału pierwszego wskazano dokumenty planistyczne, z którymi niniejszy dokument jest komplementarny, co pozwala na potwierdzenie jego spójności z dokumentami szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego.

1. Uwarunkowania, kontekst i kluczowe ustalenia diagnostyczne

Uwarunkowania prawne i metodyka opracowania strategii

Podstawa Prawna

Podstawą do opracowania *Strategii Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030* była ustawa z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz ustawa z 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Powyższe akty prawne wyznaczają elementy niezbędne w strategii rozwoju gminy. Przede wszystkim są to wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, ale także:

1. cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym;
2. kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych;
3. oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia;
4. model struktury funkcjonalno-przestrzennej;
5. ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie;
6. obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. 2022 r. poz. 2094), wraz z zakresem planowanych działań;
7. obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano wraz z zakresem planowanych działań;
8. system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych;
9. ramy finansowe i źródła finansowania.

Strategia Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030 spełnia wymagania określone w ustawach. Poszczególne elementy dokumentu zostały opracowane z uwzględnieniem aspektów społecznych, gospodarczych, a także przestrzennych – w postaci modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy. Nowelizacja wprowadzona ustawą z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r. poz. 1378 z późn. zm.) wskazuje czynności, jakie należy wykonać w trakcie opracowywania dokumentu. Zgodnie z zapisami ww. ustawy zadaniem Rady Gminy jest określenie w drodze uchwały szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Zatem obligatoryjne jest przeprowadzenie procedury konsultacji z interesariuszami, którymi są mieszkańcy gminy, gminy sąsiednie i ich związki, podmioty gospodarczo-społeczne, zarząd województwa oraz właściwy dla

obszaru dyrektor regionalny Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Metodyka opracowania strategii

Analiza desk research

Pierwszym etapem opracowania Strategii była analiza danych wtórnych. Analizie poddano dostępne dokumenty planistyczne z poziomu lokalnego i regionalnego, w tym Raporty o stanie Gminy Ozimek z lat 2017-2021, Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ozimek, Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ozimek. Wykorzystano również dostępne zbiory danych statystycznych, które gromadzone są przez Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, Urząd Gminy i Miasta Ozimek, Ośrodek Integracji i Pomocy Społecznej w Ozimku oraz Powiatowy Urząd Pracy w Opolu. Analiza desk research przeprowadzona została po zebraniu rzetelnych i potrzebnych z punktu widzenia strategii danych i informacji. Analiza ta była niezbędna do przeprowadzenia diagnozy i wypracowania wniosków na temat badanej jednostki.

Badania ilościowe

Potrzeby i oczekiwania mieszkańców są kluczowe przy opracowywaniu i realizacji strategii rozwoju. W celu poznania ich opinii przeprowadzono badania ankietowe wśród mieszkańców gminy Ozimek, w którym udział wzięły 324 osoby, a w rezultacie możliwe było poznanie opinii na temat funkcjonowania gminy i wskazanie jej mocnych i słabych stron, a także określenie jakości oferty usług publicznych czy dostępności infrastruktury technicznej na jej terenie.

Badania jakościowe

Celem badań jakościowych było zgromadzenie pogłębionych informacji dotyczących kondycji gminy i zachodzących na jej obszarze procesów. Przeprowadzone zostały warsztaty z mieszkańcami i interesariuszami, co pozwoliło na głębsze poznanie potrzeb, oczekiwań i możliwości rozwojowych gminy. Przeprowadzone badania jakościowe umożliwiły zdefiniowanie priorytetów rozwoju gminy.

Analiza SWOT

Podstawą przeprowadzenia analizy SWOT były informacje uzyskane na wcześniejszych etapach badań. Analiza ta pozwala na usystematyzowanie danych i informacji pozyskanych na potrzeby diagnozy, by na ich podstawie zidentyfikować mocne i słabe strony gminy oraz występujące szanse i zagrożenia. Potencjały i zagrożenia zdiagnozowane w drodze analizy traktuje się jako punkt wyjścia do sformułowania celów i kierunków rozwoju.

Opracowanie misji i wizji gminy

Wizja jest opisem oczekiwanego stanu gminy w długookresowej perspektywie, podkreślającym potrzeby mieszkańców. Misja natomiast stanowi uzasadnienie przyjęcia określonych w strategii celów oraz kierunków działania.

Sformułowanie celów

Sformułowanie celów strategicznych oraz zaplanowanie kierunków działania przeprowadzono na bazie wniosków opracowanych na etapie diagnostycznym. Plany strategiczne są odpowiedzią na wskazane na etapie diagnozy problemy, a także szansą na lepsze wykorzystanie potencjału gminy. Cele strategiczne odnoszą się bezpośrednio do wypracowanej misji i wizji gminy Ozimek.

Opracowanie modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej ilustruje założenia strategii, prezentując kierunki rozwoju przestrzennego gminy w danej perspektywie czasowej. W formie graficznej przedstawia zmiany przestrzenne niezbędne do osiągnięcia pożądanych efektów. Model prezentuje elementy oddziałujące na przestrzeń, a jego forma pozwala na zaprezentowanie treści strategii w sposób przejrzysty i przystępny.

Opracowanie części wdrożeniowej

Część wdrożeniowa strategii rozwoju określa procesy wdrażania i realizacji strategii, wskazuje między innymi: podmioty zaangażowane w realizację strategii, zasady i wytyczne dotyczące współpracy i sporządzania dokumentów wykonawczych. Ważnym elementem części wdrożeniowej są informacje na temat mechanizmów wykorzystanych do jej realizacji: monitoringu, ewaluacji i aktualizacji dokumentu. W tej części strategia określa również ramy finansowe i źródła finansowania oraz informacje, które ułatwiają ocenę możliwości jej realizacji.

Komplementarność z innymi dokumentami planistycznymi

Zgodnie z zapisami art. 10f. 2. ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.) *wójt gminy opracowuje projekt strategii rozwoju oraz przekłada go zarządowi odpowiedniego województwa w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa.*

Strategia Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030 wpisuje się w ramy ustaleń nadrzędnych dokumentów strategicznych i planistycznych. Poniżej wymieniono najważniejsze dokumenty o znaczeniu krajowym, regionalnym oraz lokalnym, z którymi komplementarna jest niniejsza strategia.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Przyjęta 14 lutego 2017 r. przez Radę Ministrów, stanowi aktualizację średniookresowej strategii rozwoju kraju (Strategia Rozwoju Kraju 2020). Dokument kluczowy na poziomie średnio- i długofalowej polityki gospodarczej państwa polskiego. Głównym celem wskazanym w dokumencie strategii jest „tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym”. Zdefiniowane zostały również trzy cele szczegółowe:

- I. Cel szczegółowy I - Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną,
- II. Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony,
- III. Cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej kraju. W swoich zapisach skupia wartości i zasady współpracy zarządu i samorządów, a także partnerów na rzecz rozwoju kraju i województw. Określa system prowadzenia polityki regionalnej przez rząd wobec regionów oraz na poziomie wewnątrzregionalnym. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego prezentuje cel główny i trzy cele szczegółowe polityki regionalnej, a także działania i zadania, jakie do ich osiągnięcia winny podjąć samorzady: wojewódzkie, powiatowe i gminne. Jednym z priorytetów strategii jest dążenie do zrównoważonego rozwoju, w związku z czym wskazano obszary strategicznej interwencji (OSI), które otrzymać mają szczególne wsparcie: obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, Śląsk oraz Polska Wschodnia. Cele szczegółowe wyróżnione w KRSS to:

- I. Cel szczegółowy I - Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym,

- II. Cel szczegółowy II - Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych,
- III. Cel szczegółowy III - Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030

Strategia rozwoju województwa przedstawia wizję rozwoju na poziomie regionalnym, wyznacza strategiczne cele i kierunki działań oraz sposób ich realizacji na obszarze regionu.

Cele i kierunki rozwoju gminny powinny być wyznaczone na podstawie zapisów wojewódzkiej strategii rozwoju.

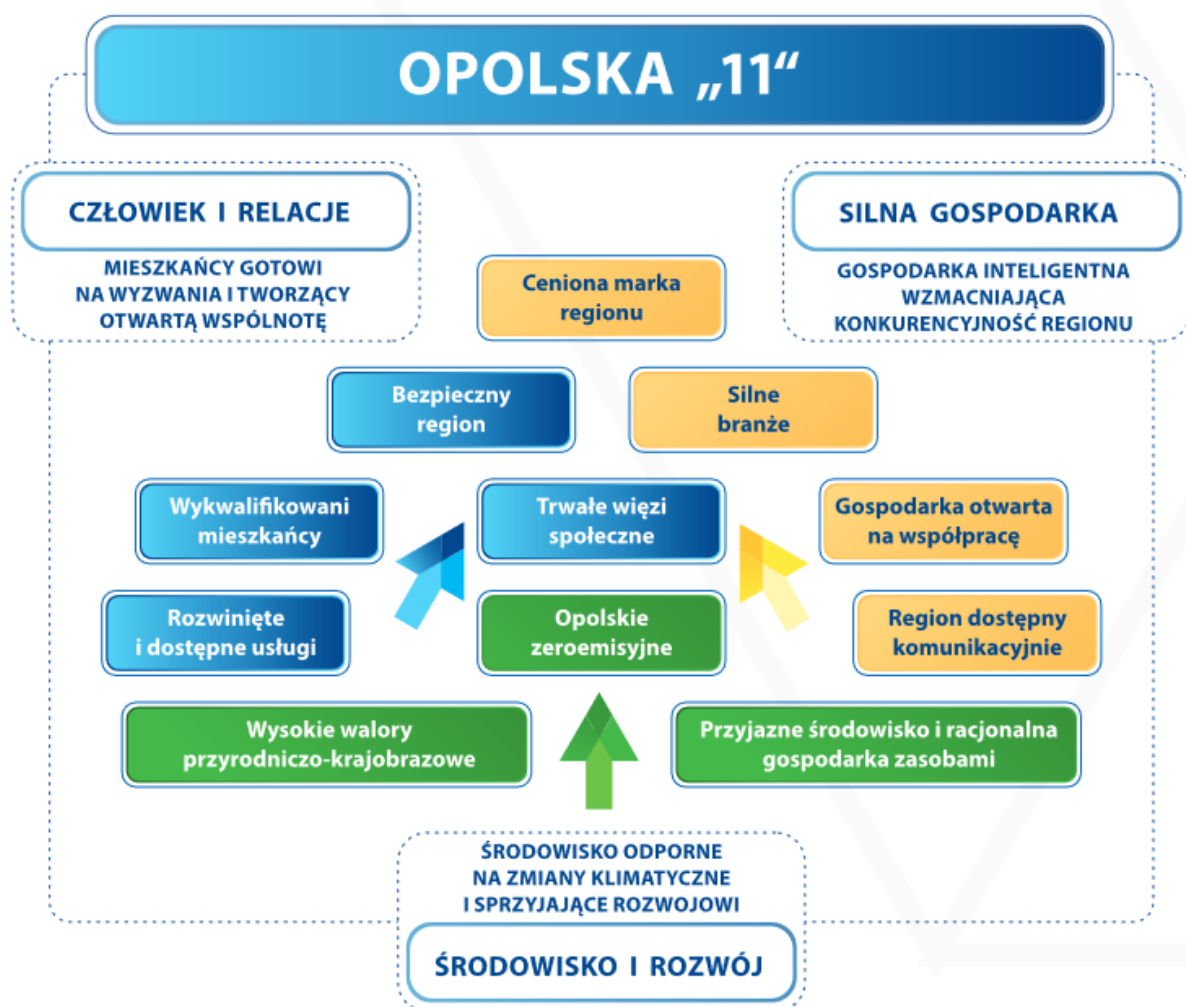
Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030 definiuje wizję województwa w roku 2030, która brzmi: *Opolskie w 2030 roku to region cenionej jakości życia wynikającej z unikalnego i uniwersalnego łączenia różnorodności: dynamiki i równowagi, nowoczesności i tradycji oraz otwartości i integracji*¹. W dokumencie zwrócono uwagę na trzy horyzontalne determinanty rozwojowe, które mają kluczowe znaczenie i oddziałują na wszystkie obszary rozwoju – są nimi: depopulacja, wielokulturowość oraz zróżnicowanie terytorialne. Strategia określa cele strategiczne, które zostały opracowane w trzech obszarach: społeczeństwo, środowisko i gospodarka. W każdym z celów strategicznych opisany został stan docelowy, jakim będzie charakteryzowało się województwo w roku 2030.

Na realizację celu głównego strategii rozwoju województwa składają się trzy cele strategiczne, które zostały podzielone według obszarów tematycznych: Człowiek i relacje, Środowisko i rozwój oraz Silna gospodarka.

Narzędziem realizacji celów strategicznych i – co za tym idzie – realizacji wizji rozwoju regionu są opracowane cele operacyjne. Cele operacyjne stanowią uszczegółowienie celów strategicznych, a każdemu z nich przypisano odpowiednie kierunki działań. Cele oddziałują na siebie wzajemnie, co skłania do kompleksowego ich rozpatrywania. Poniżej przedstawiono schemat wzajemnego oddziaływania celów strategii rozwoju województwa tzw. „Opolską 11-tkę”.

¹ Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030.

Rysunek 1 Opolska "11" - cele operacyjne na tle celów strategicznych.

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030.

Wojewódzka strategia wyznacza także obszary wymagające szczególnego wsparcia, tj. obszary strategicznej interwencji (OSI), które opisano w dalszej części opracowania.

W każdym z obszarów tematycznych – społecznym, gospodarczym i przestrzennym *Strategia Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030* jest spójna z założeniami *Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030*.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego

Podstawowym narzędziem prowadzenia polityki przestrzennej na poziomie regionu jest plan zagospodarowania przestrzennego województwa. Plan w swoich zapisach określa struktury przestrzenne oraz kierunki i priorytety w kształtowaniu środowiska przyrodniczego, kulturowego i zurbanizowanego z dostosowaniem do strategicznych kierunków rozwoju województwa.

W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego (PZPWO) wskazano cele i zasady polityki przestrzennej województwa. Celem strategicznym, zgodnie z dokumentem, jest

kształtowanie struktury przestrzennej odznaczającej się wysokim poziomem ładu przestrzennego, która będzie umożliwiła wykorzystanie jego zróżnicowanych terytorialnie potencjałów, zapewniła konkurencyjność w stosunku do otoczenia zewnętrznego i eliminowała niekorzystne różnice w warunkach życia wewnątrz regionu.

Zgodnie z doktryną prowadzenia polityki rozwoju przestrzennego, planowanie przestrzenne odbywa się z uwzględnieniem obszarów o wyróżniających cechach fizyczno-geograficznych oraz zjawiskach społeczno-gospodarczych. Umożliwia to wskazanie potencjałów lokalnych i regionalnych, a także pomaga minimalizować występowanie sytuacji kryzysowych. Obszary funkcjonalne charakteryzują się wspólnymi powiązaniem między elementami struktury obszaru.

W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego wyznaczono obszary funkcjonalne o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym. Gminę Ozimek zakwalifikowano do dwóch z nich: Miejski Obszar Funkcjonalny Ośrodka Wojewódzkiego – Aglomeracja Opolska i Obszar kształtowania potencjału rozwojowego wymagający programowania działań ochronnych.

Tabela 1 Obszary Funkcjonalne Województwa Opolskiego, w które wpisuje się Gmina Ozimek.

Obszary funkcjonalne o znaczeniu ponadregionalnym	
Miejski Obszar Funkcjonalny Miasta Opola – Aglomeracja Opolska	Wzmocnienie potencjału aglomeracji, w szczególności funkcji metropolitalnych Opola. Wzmocnienie powiązań funkcjonalno-przestrzennych między jednostkami systemu osadniczego. Wzmocnienie odporności przestrzeni aglomeracji na zagrożenia naturalne i energetyczne. Poprawa ładu przestrzennego.
Obszary funkcjonalne o znaczeniu regionalnym	
Obszar kształtowania potencjału rozwojowego wymagający programowania działań ochronnych.	Ochrona, wzmocnienie integralności i spójności obszarów przyrodniczych. Zachowanie, odtwarzanie i kształtowanie krajobrazów naturalnych i kulturowych. Ochrona zasobów i poprawa jakości wód dla celów użytkowych.

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego 2019

W Strategii Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030 uwzględnione zostały zapisy wojewódzkiego planu zagospodarowania przestrzennego. Szczególnie wzięto pod uwagę wytyczne dotyczące kształtowania środowiska przyrodniczego, kulturowego i zurbanizowanego oraz priorytety rozwojowe wskazanych obszarów funkcjonalnych.

Strategia Rozwoju Powiatu Opolskiego na lata 2015-2025

Strategia Rozwoju Powiatu Opolskiego to dokument strategiczny określający zasady prowadzenia polityki rozwoju na poziomie powiatowym. Swoim zakresem określa potencjał rozwojowy powiatu

i jego kierunki rozwoju, a także cele strategiczne i operacyjne wraz z działaniami, jakie należy podjąć w ich realizacji. Dokument zakłada pięć celów strategicznych w różnych obszarach tematycznych:

- I. Cel strategiczny I Czyste środowisko naturalne,
- II. Cel strategiczny II Aktywne i bezpieczne społeczeństwo,
- III. Cel strategiczny III Innowacyjna gospodarka i rynek pracy,
- IV. Cel strategiczny IV Nowoczesna infrastruktura techniczna i ekologiczny transport,
- V. Cel strategiczny V Infrastruktura społeczna przyjazna ludziom i środowisku.

Gmina Ozimek, jako nieodłączona część powiatu opolskiego, musi wpisać zapisy swojej strategii w ramy nadrzędnego dokumentu planistycznego – strategii rozwoju powiatu.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ozimek

Podstawę prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Ozimek, poza PZPWO, jest Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ozimek (SUiKZP). Dokument został przyjęty w drodze Uchwały nr XLII/382/22 Rady Miejskiej w Ozimku z dnia 31 stycznia 2022 r. Studium określa zarys polityki przestrzennej i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy z uwzględnieniem rozwoju przestrzennego.

Niniejsza Strategia jest spójna z założeniami SUiKZP Gminy Ozimek oraz uwzględnia wskazane w dokumencie wytyczne z zakresu kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ozimek – aktualizacja luty 2021

W Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Ozimek – aktualizacja luty 2021 wyznaczono obszary wymagające interwencji. Obszar rewitalizacji podzielono na dwa podobszary: podobszar A – Ozimek Miasto i podobszar B – Ozimek Huta (teren niezamieszkały). Zdefiniowana została wizja obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych, która zakłada, iż obszar ten *stanie się centrum aktywności społeczno-gospodarczej gminy, wykorzystującym potencjał terenów przemysłowych oraz walorów rekreacyjnych, turystycznych i sportowych*². W dokumencie wskazano również kierunki działań, jakie należy podjąć na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki oraz sposób ich realizacji. W programie rewitalizacji wyznaczone zostały 3 cele główne:

- I. Podniesienie poziomu aktywności społeczno-gospodarczej.
- II. Zwiększenie poziomu wykorzystania gospodarczego obszaru Huta.
- III. Zwiększenie poziomu wykorzystania walorów rekreacyjnych, turystycznych oraz sportowych.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

² Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ozimek – Aktualizacja luty 2021

Gmina Ozimek leży na obszarze dorzecza Odry, a konkretniej w regionie wodnym Środkowej Odry. Plan gospodarowania wodami jest jednym z podstawowych dokumentów gospodarki wodnej o charakterze planistycznym. Zapisy dokumentu wyznaczają między innymi cele środowiskowe dla poszczególnych kategorii wód oraz dla obszarów chronionych.

Aktualnie, w cyklu planistycznym 2016-2021, obowiązuje aktualizacja Planu gospodarowania wodami (aPGW) zatwierdzona rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r., natomiast w cyklu 2022-2027 będzie obowiązywała druga aktualizacja Planu gospodarowania wodami (II aPGW). W tabeli nr 2 przedstawiono wykaz jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) i podziemnych (JCWPD) wraz z dedykowanymi im celami środowiskowymi, które zlokalizowane są na terenie gminy Ozimek, zgodnie z aPGW i II aPGW.

Tabela 2 Wykaz JCWP i JCWPD na terenie gminy Ozimek

Aktualizacja Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry (aPGW) zatwierdzony rozporządzeniem		Projekt drugiej aktualizacji Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry (II aPGW)	
Kod JCWP	Nazwa JCWP	Kod JCWP	Nazwa JCWP
RW6000011859	Mała Panew, zb. Turawa	RW60001111859	Mała Panew od Lublinicy do zb. Turawa
RW600019118399	Mała Panew od Lublinicy do zb. Turawa		
RW600017118389	Myślina	RW600010118389	Myślina
RW600017118529	Rosa	RW600010118529	Rosa
RW600017118889	Jemielnica od źródła do Suchej	RW600010118879	Chrząstawa od źródła do Suchej
RW600017132884	Brynica od źródeł do dopł. spod łubnian	RW600010132883	Brynica od źródeł do Dopływu spod łubnian
RW600018118549	Libawa	RW600009118549	Libawa
RW600019118899	Jemielnica od Suchej do Małej Panwi	RW600011118899	Chrząstawa od Suchej do ujścia
RW60001911899	Mała Panew od zb. Turawa do Odry	RW60001111899	Mała Panew od zb. Turawa do Odry

Źródło: Aktualizacja Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry i Projekt drugiej aktualizacji Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry

W poniższych tabelach przedstawiono wykaz jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) i podziemnych (JCWPD), które zlokalizowane są na terenie gminy wraz z ich charakterystyką obejmującą wskazanie typologii i statusu, a także oceny stanu ogólnego oraz stanu lub potencjału chemicznego i ekologicznego.

Tabela 3 Charakterystyka JCWP zlokalizowanych na terenie gminy Ozimek

Kod aJCWP	Nazwa aJCWP	Typologia aJCW	Status	Stan ogólny	Ocena stanu 2014-2019 (r.kl.jcwp od 2022) na podstawie oceny stanu GIOŚ i analizy eksperckiej		Działania wskazane w II aPGW
					Stan lub potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	
RW60001111859	Mała Panew od Lublinicy do zb. Turawa	Rzeka nizinna	Naturalna część wód	zły	Słaby stan ekologiczny	Poniżej dobrego	Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność Ograniczenie zanieczyszczenia wód związkami biogennymi pochodzącymi z rolnictwa oraz ograniczenie zanieczyszczenia pestycydami
RW600010118389	Myślina	Potok lub strumień nizinny piaszczysty	Naturalna część wód	Zły	Umiarkowany stan ekologiczny	brak oceny	Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność
RW600010118529	Rosa	Potok lub strumień nizinny piaszczysty	Naturalna część wód	Zły	Zły stan ekologiczny	Poniżej dobrego	Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność rolniczą

RW600010118879	Chrząstawa od źródła do Suchej	Potok lub strumień nizinny piaszczysty	silnie zmieniona część wód	zły	Umiarkowany potencjał ekologiczny	Dobry	Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych Działania renaturyzacyjne
RW600010132883	Brynica od źródeł do Dopływu spod Łubnian	Potok lub strumień nizinny piaszczysty	Naturalna część wód	brak oceny	Nie można dokonać oceny stanu/potencjału (brak badań biologicznych w aJCWP)	brak oceny	Realizacja działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta Rozbudowa sieci monitoringu przepływu w rzekach zagrożonych znaczącym zmniejszeniem przepływów
RW600009118549	Libawa	Potok lub strumień nizinny	Naturalna część wód	Zły	Słaby stan ekologiczny	Poniżej dobrego	Realizacja działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta
RW600011118899	Chrząstawa od Suchej do ujścia	Rzeka nizinna	silnie zmieniona część wód	Zły	Umiarkowany potencjał ekologiczny	Poniżej dobrego	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych Działania renaturyzacyjne
RW60001111899	Mała Panew od zb. Turawa do Odry	Rzeka nizinna	silnie zmieniona część wód	Zły	Słaby potencjał ekologiczny	Poniżej dobrego	Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych Działania renaturyzacyjne

Źródło: Projekt drugiej aktualizacji Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry

Tabela 4 Charakterystyka PCWPd zlokalizowanych na terenie gminy Ozimek

Numer aJCWPd	Ogólna ocena stanu	Cel dla stanu chemicznego	Cel dla stanu ilościowego	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Działania
PLGW6000110	Dobry	dobry	dobry	Zagrożona chemicznie	• Ustanowienie obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP) • Analiza możliwości odbudowy/przebudowy systemów melioracyjnych • Spowolnienie lub zatrzymanie odpływu wód ze zlewni oraz zwiększenie możliwości retencyjnych zlewni • Wsparcie działań organów administracji w zakresie ustanawiania obszarów ochronnych GZWP • Rozpoznanie występowania nowych zanieczyszczeń w wodach podziemnych • Szkolenia z zakresu dobrowolnego stosowania "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej", mającego na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych • Dobrowolne stosowanie działań ze "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej" • Opracowanie ekspertyzy określającej źródła zanieczyszczenia wód podziemnych związkami chlorowcopochodnymi • Prowadzenie monitoringu wód podziemnych w zakresie zanieczyszczeń związkami chlorowcopochodnymi w wodach podziemnych
PLGW600097	Dobry	Dobry	Dobry	Niezagrożona	• Analiza możliwości odbudowy/przebudowy systemów melioracyjnych • Spowolnienie lub zatrzymanie odpływu wód ze zlewni oraz zwiększenie możliwości retencyjnych zlewni

Źródło: Projekt drugiej aktualizacji Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry.

Zgodnie z regionalizacją hydrogeologiczną A. Kleczkowskiego, w obszarze gminy znajdują się dwa Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP): GZWP nr 335 „Krapkowice – Strzelce Opolskie” i GZWP nr 334 „Dolina Kopalna rzeki Mała Panew”.

Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry (PZPR)

Zgodnie z zapisami planu oraz z ustawą Prawo Wodne, głównym celem zarządzania ryzykiem powodziowym jest *ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej*. Tak sformułowany cel przyczynił się do wyznaczenia podczas procesu opracowywania PZPR dla obszaru dorzecza Odry trzech celów głównych dokumentu:

1. Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego.
2. Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego.
3. Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym.

Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi w gminie Ozimek występują w dolinie rzeki Mała Panew. W załączniku nr 3 do niniejszej Strategii przedstawiono mapy ryzyka i zagrożenia powodziowego dla obszaru gminy, uwzględniające prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi wynoszące 1% i 10%.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS)

Dokument planistyczny, jeden z głównych dokumentów ogólnokrajowych w zarządzaniu i gospodarowaniu wodami. Sporządzany jest zgodnie z przepisami ustawy Prawo Wodne i obejmuje: analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych, propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych, propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji, działania służące przeciwdziałaniu skutkom suszy. Cele szczegółowe wymienione w dokumencie:

1. Skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy;
2. Zwiększenie retencji na obszarach dorzeczy;
3. Edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy;
4. Formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Gmina Ozimek znajduje się na obszarze zaklasyfikowanym w klasach zagrożenia suszą rolniczą do klasy II – umiarkowanie zagrożone, w klasach zagrożenia suszą hydrologiczną i hydrogeologiczną do klasy I – słabo zagrożone, a w zakresie zagrożenia suszą atmosferyczną do klasy IV – ekstremalnie zagrożone. Według klas łącznego zagrożenia suszą teren Gminy Ozimek zakwalifikowany został jako słabo zagrożony.

Obszary Strategicznej Interwencji

Rozdział odnosi się do przepisu wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności „obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 512, 1571 i 1815 oraz z 2020 r. poz. 1378), wraz z zakresem planowanych działań (Art. 10e. 3. 6) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.).

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030 została przyjęta uchwałą Nr XXXIV/355/2021 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 4 października 2021 r. Dokument wskazuje obszary strategicznej interwencji (OSI) na poziomie krajowym i regionalnym. Celem wyznaczenia OSI jest udzielanie wsparcia w ramach programów rozwoju ukierunkowanego na wskazane obszary. Na poziomie krajowym wyróżnione zostały takie obszary jak: obszary zagrożone trwałą marginalizacją i miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze. Zgodnie z zapisami nadrzędnych dokumentów strategicznych, gmina Ozimek nie wpisuje się w żaden z wyróżnionych OSI na poziomie krajowym.

W województwie opolskim OSI pokrywają się z wyznaczonymi strukturami funkcjonalno-przestrzennymi. Strategia rozwoju województwa zakłada interwencje w pięciu obszarach:

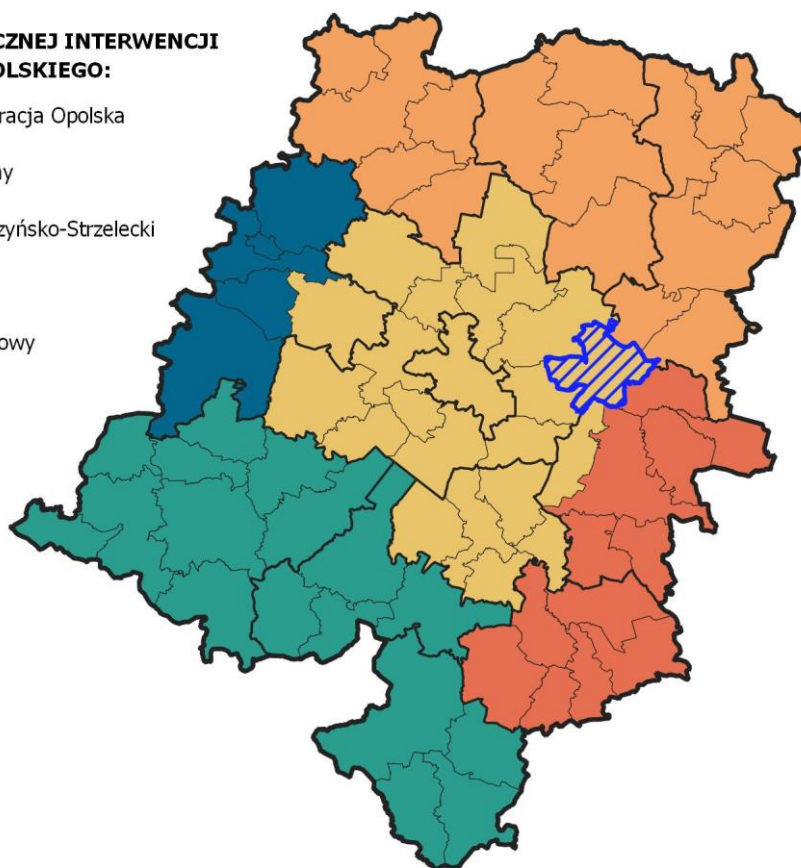
- 1) OSI Subregion Aglomeracja Opolska,
- 2) OSI Subregion Brzeski,
- 3) OSI Subregion Kędzierzyńsko-Strzelecki,
- 4) OSI Subregion Północny,
- 5) OSI Subregion Południowy.

Gmina Ozimek jest częścią Aglomeracji Opolskiej, w związku z czym wpisuje się w jeden z OSI zidentyfikowanych na poziomie województwa opolskiego – OSI Subregion Aglomeracja Opolska (AO). Przywołany subregion obejmuje 21 gmin oraz miasto Opole i stanowi obszar największej w regionie koncentracji potencjału społeczno-gospodarczego. Obszar odznacza się wysokim zurbanizowaniem oraz koncentracją funkcji administracyjnych, usługowych i mieszkalnictwa. Położenie AO pomiędzy dwoma ważnymi ośrodkami, tj. metropoliami: wrocławską i górnośląską, może stanowić szansę rozwoju, ale wymaga też utrzymania wysokiego poziomu konkurencyjności i atrakcyjności. Zwiększanie realizacji projektów integrujących subregion może mieć pozytywne oddziaływanie nie tylko na jego obszar, ale i na całe województwo.

Rysunek 2 OSI województwa opolskiego

**OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI
WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO:**

- Subregion Aglomeracja Opolska
- Subregion Północny
- Subregion Kędzierzyńsko-Strzelecki
- Subregion Brzeski
- Subregion Południowy
- gmina Ozimek

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030

W tabeli poniżej przytoczono cele polityki przestrzennej i rekomendacje dla OSI Subregion Aglomeracja Opolska odpowiednie dla Gminy Ozimek, zgodne ze *Strategią Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030*:

Miasta małe tracące funkcje społeczno-gospodarcze	
CELE POLITYKI PRZESTRZENNEJ	REKOMENDACJE
Rozwój funkcji metropolitalnych	Tworzenie warunków dla rozwoju transportu publicznego
	Rozwijanie stref aktywizacji gospodarczej
	Tworzenie warunków dla rozwoju nowoczesnego przemysłu, usług dla biznesu i sektora IT
	Promowanie kompleksowych rozwiązań rewitalizacyjnych
Wzmocnienie powiązań funkcjonalno-przestrzennych	Tworzenie warunków dla rozwoju zintegrowanego systemu transportu publicznego
	Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury transportowej (drogowej i kolejowej)
	Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej
	Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury energetycznej

Miasta małe tracące funkcje społeczno-gospodarcze	
CELE POLITYKI PRZESTRZENNEJ	REKOMENDACJE
	Kształtowanie systemów ścieżek i szlaków rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą
	Rozwój powiązań systemu przyrodniczego
Wzmocnienie konkurencyjności zagospodarowania	Kształtowanie i realizacja wspólnej polityki przestrzennej
	Kształtowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych
	Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej
	Rozwijanie stref aktywizacji gospodarczej
	Tworzenie warunków dla rozwoju funkcji turystycznych
	Zwiększenie dostępności do infrastruktury (społecznej i technicznej)
	Promowanie kompleksowych rozwiązań rewitalizacyjnych
	Zwiększenie znaczenia sfery społecznej w procesie rewitalizacji
Wzmocnienie potencjału energetycznego	Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury energetycznej
	Zwiększanie efektywności energetycznej
	Zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii OZE
	Proekologiczna modernizacja gospodarki
Wzmocnienie odporności przestrzeni na zagrożenia naturalne:	Zwiększenie dyspozycyjności zasobów wodnych i odporności na susze
	Bieżące utrzymywanie infrastruktury przeciwpowodziowej
	Prewencyjna ochrona obszarów szczególnego zagrożenia powodzią i wystąpienia ryzyka powodziowego w planach zagospodarowania przestrzennego
Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa powodziowego:	Realizacja działań technicznych związanych ze zbiornikami i ciekami wodnymi
Ochrona i poprawa jakości środowiska oraz walorów krajobrazowych:	Poprawa jakości powietrza
	Ograniczenie emisji hałasu i poprawa klimatu akustycznego
	Kształtowanie przestrzeni dla nowoczesnej gospodarki odpadami
	Ochrona cennych obszarów przyrodniczo-krajobrazowych
Kształtowanie spójnego systemu przyrodniczego:	Rozwój powiązań systemu przyrodniczego
Poprawa ładu przestrzennego:	Kształtowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych
	Zwiększanie partycypacji społecznej w działaniach planistycznych
	Ograniczanie rozpraszania zabudowy
	Wprowadzanie rozwiązań poprawiających bezpieczeństwo publiczne
	Ochrona zabytkowych układów urbanistycznych i ruralistycznych
Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich	Kształtowanie przestrzeni dla różnych form aktywności gospodarczej

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej przedstawia długookresową strategiczną wizję rozwoju gminy. Wynika on z wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań, zdiagnozowanych potrzeb i potencjału gminy z uwzględnieniem jej specyfiki i zróżnicowania.

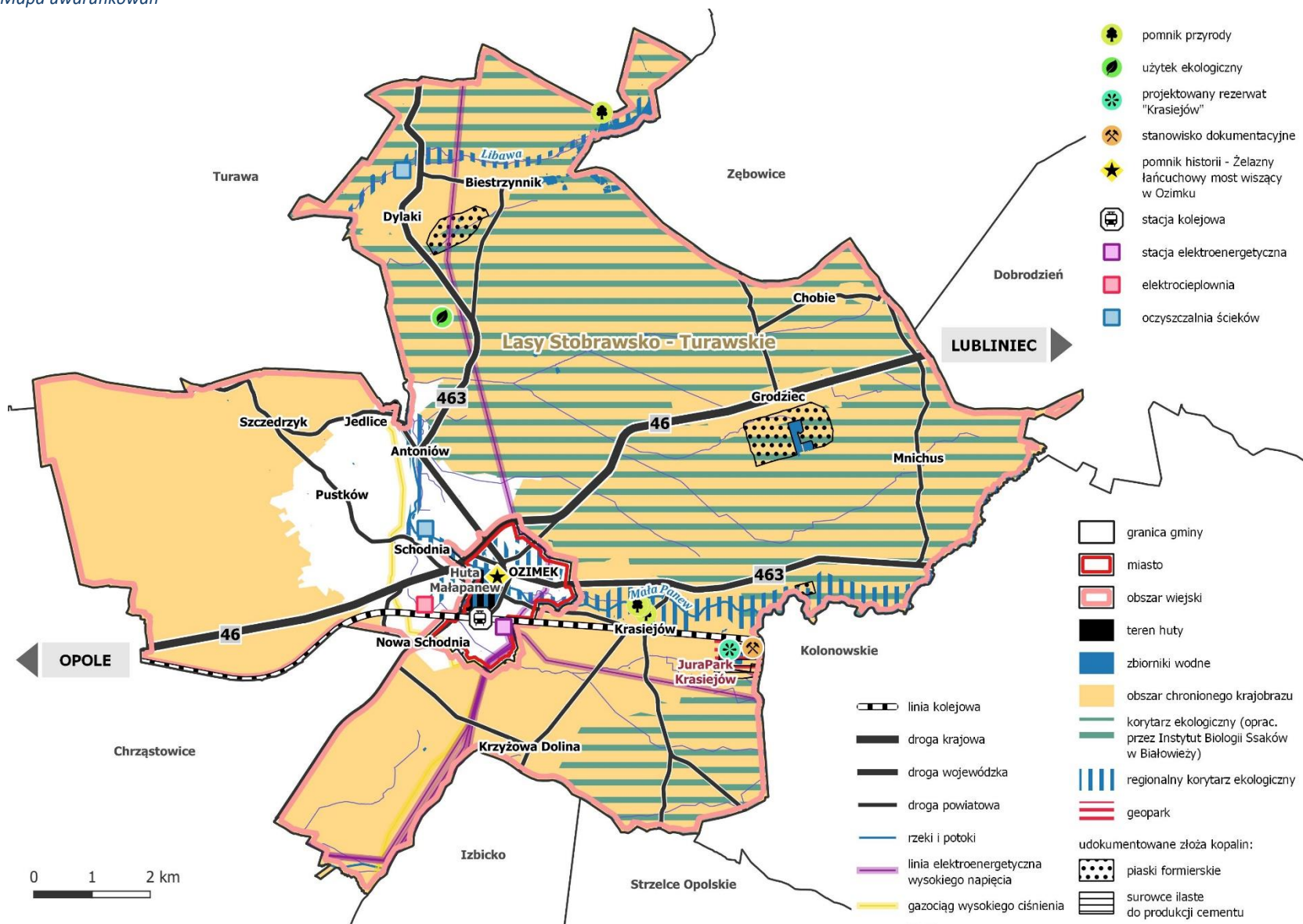
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Ozimek został przedstawiony za pomocą trzech map: mapy uwarunkowań, mapy struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz mapy planowanych działań i kierunków interwencji.

1. Mapa uwarunkowań jest analizą kluczowych uwarunkowań mających wpływ na kierunek rozwoju gminy. Przedstawia układ komunikacyjny, wybrane elementy infrastruktury technicznej, zasoby środowiska przyrodniczego, obszary wymagające ochrony.

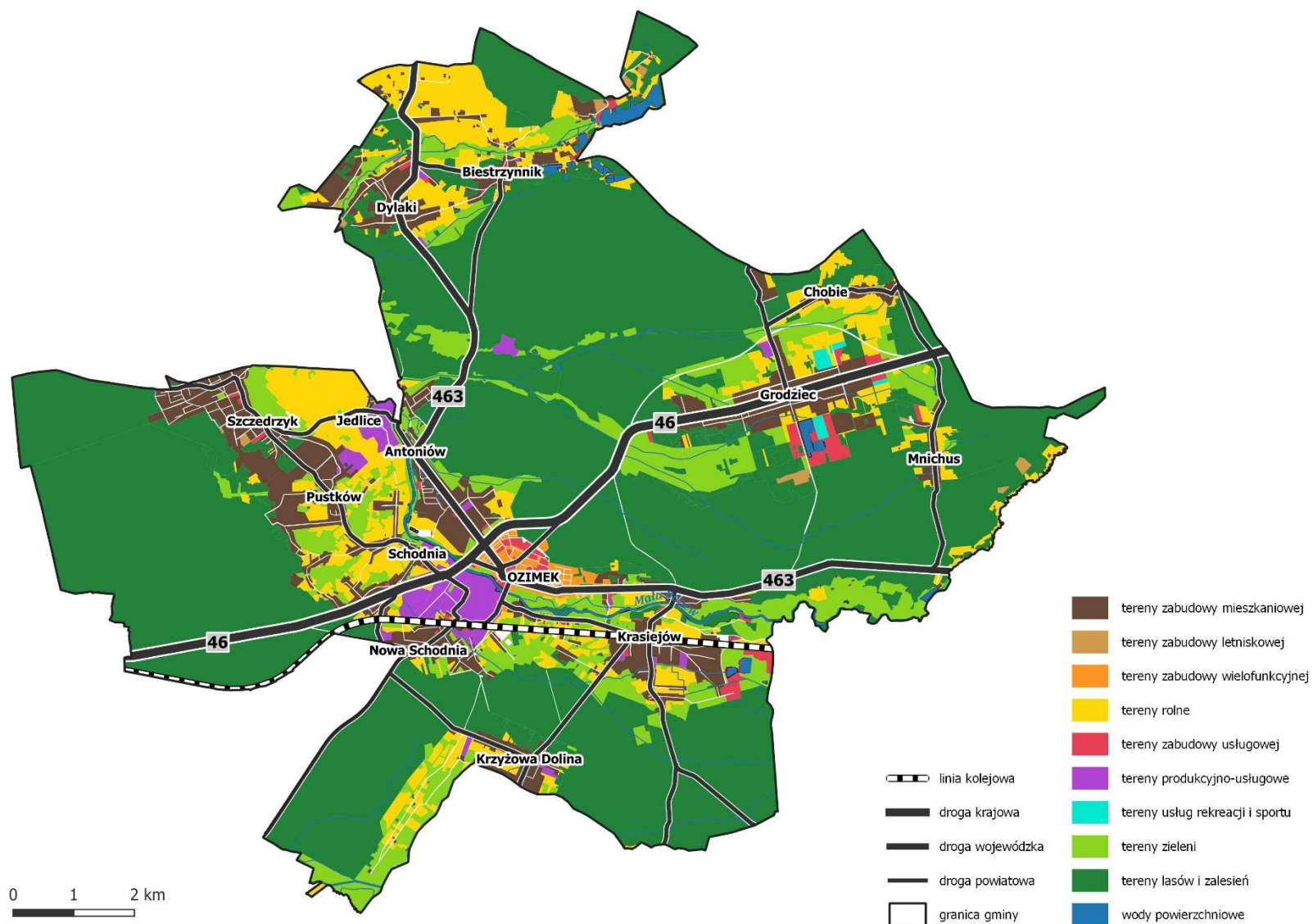
2. Mapa struktury funkcjonalno-przestrzennej przedstawia podstawowe strefy funkcjonalno-przestrzenne o odmiennych funkcjach na podstawie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ozimek obejmujące m. in. funkcje: mieszkaniową, usługową, produkcyjną, rolniczą i przyrodniczą.

3. Mapa planowanych działań i kierunków interwencji wskazuje ogólne kierunki rozwoju przestrzennego Gminy Ozimek, obszary problemowe oraz obszary z potencjałem rozwojowym o określonych funkcjach. Mapa ma charakter schematyczny i może przedstawiać projektowane kluczowe inwestycje, strefy aktywności gospodarczej, obszary doposażenia w infrastrukturę techniczną, obszary rewitalizacji.

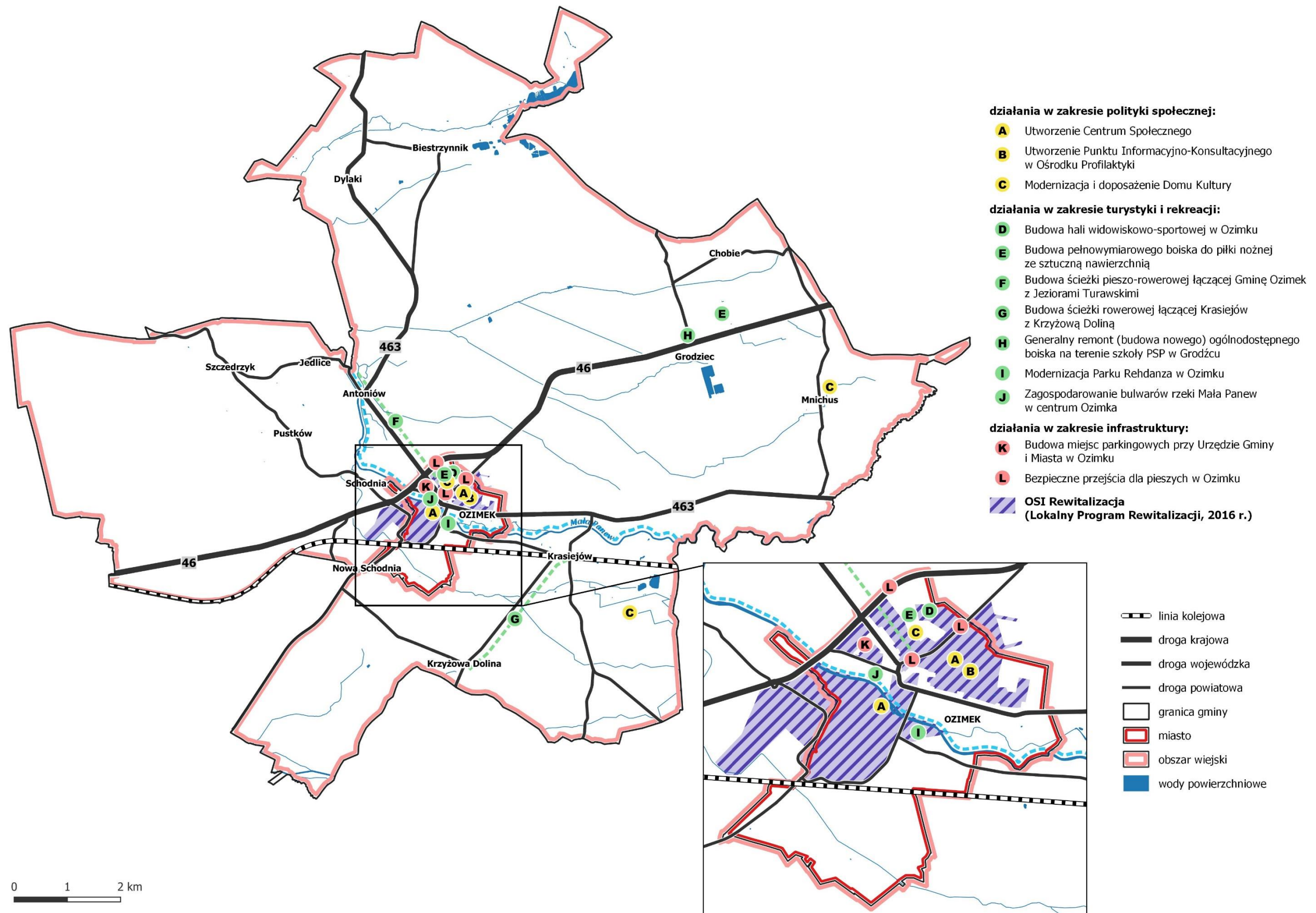
Grafika 1 Mapa uwarunkowań

Grafika 2 Mapa struktury funkcjonalno-przestrzennej

Grafika 3 Mapa planowanych działań i kierunków interwencji

Wnioski z diagnozy, w tym z badań społecznych

W ramach prac nad *Strategią Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030* przeprowadzono diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy, obejmującą analizę danych statystycznych oraz badania ilościowe i jakościowe. Na podstawie diagnozy strategicznej wypracowano wnioski, które posłużyły do wyznaczenia głównych kierunków rozwoju Gminy Ozimek w oparciu o jej zidentyfikowane mocne i słabe strony. Wnioski te przedstawiono poniżej.

DEMOGRAFIA

- Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, populacja Gminy Ozimek stopniowo maleje. W 2012 roku liczba jej mieszkańców wynosiła 20 080, natomiast w 2021 r. – 19 374, co oznacza spadek o 3,5%. Według prognoz sytuacji demograficznej liczba ludności nadal będzie spadać i do 2030 roku ma wynieść 17 858, co oznacza spadek o blisko 8% względem roku 2021.
- Negatywnym zjawiskiem odnotowanym w latach 2017-2021 jest spadek odsetka osób w wieku produkcyjnym z poziomu 65,2% do 62,2%. Ta tendencja spadkowa wskazuje na zjawisko opuszczania gminy przez osoby młode. Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym utrzymywał się w gminie na tym samym poziomie w latach 2017-2021.
- Istotnym zjawiskiem występującym w Gminie Ozimek jest starzenie się społeczeństwa, na co wskazują takie dane jak: wzrost odsetka osób w wieku poprodukcyjnym (o 3,1 pp. w latach 2017-2021) oraz wzrost odsetka osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem (z poziomu 16,7% w 2017 roku do 19,5% w 2021 roku). Zjawisko starzenia się społeczeństwa jest typowe dla całego kraju i implikuje konieczność dostosowania prowadzonej polityki społecznej do potrzeb osób starszych.
- W analizowanych latach 2017-2021 przyrost naturalny w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców utrzymywał się na ujemnym poziomie. Największy spadek nastąpił w latach 2019-2020, kiedy wartość spadła z -0,6 do -5,7, co było spowodowane wybuchem pandemii COVID-19 i związanym z nią wzrostem liczby zgonów. W roku 2021 przyrost naturalny na 1 000 ludności wyniósł w Gminie Ozimek -5,4. Bezpośrednią przyczyną takiej sytuacji jest malejąca liczba urodzeń przy prawie pomijalnych zmianach w liczbie zgonów.
- Pozytywne zmiany odnotowano w zakresie wskaźnika salda migracji dla Gminy Ozimek. W okresie 2017-2021 saldo migracji na 1 000 ludności wzrosło z poziomu -3,6 w 2017 r. do 1,8 w 2021 r. Wartość wskaźnika salda migracji dla gminy jest korzystniejsza od wartości dla powiatu i dla województwa. Oznacza to, że wzrosła liczba osób osiedlających się w gminie w stosunku do liczby osób wyjeżdżających, co może świadczyć o rosnącej atrakcyjności osiedleńczej gminy.
- Analiza danych demograficznych bezpośrednio przedstawia negatywne zjawiska zachodzące w gminie, takie jak starzenie się społeczeństwa oraz malejąca liczba urodzeń w stosunku do prawie niezmiennej liczby zgonów, które implikują konieczność rozwoju i poprawy jakości prowadzonej polityki społecznej. Jednocześnie należy zwrócić uwagę na pozytywne związane ze wzrostem liczby nowych mieszkańców, co świadczy o poprawie atrakcyjności osiedleńczej gminy.

EDUKACJA I KULTURA

- Na sieć placówek oświatowych w Gminie Ozimek składa się 6 przedszkoli, 7 szkół podstawowych (w tym 4 z oddziałami przedszkolnymi) oraz 1 Zespół Szkolno-Przedszkolny. Na terenie gminy funkcjonuje również Zespół Szkół w Ozimku prowadzony przez Starostwo Powiatowe w Opolu.
- Gminę Ozimek wyróżnia w skali powiatowej i wojewódzkiej wysoki dostęp do opieki żłobkowej. Odsetek dzieci objętych opieką żłobkową wzrósł z 17,3% w 2017 r. do 24,4% w 2021 r. i w całym analizowanym okresie był wyższy niż średnie wojewódzkie i powiatowe.
- Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym wzrósł w latach 2017-2021 o 6,1 pp., z poziomu 85,4% w 2017 r. do 91,5% w 2021 r. Należy zatem stwierdzić, iż dynamika zmian jest pozytywna – wzrost wskaźnika podnosi atrakcyjność osiedleńczą obszaru dla młodych rodzin, co jest szczególnie istotne z uwagi na postępujące zjawisko starzenia się społeczeństwa.
- W latach 2016-2020 współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych w Gminie Ozimek spadł o 2,8 pp., osiągając w roku 2020 wartość 96,9%. Jednocześnie w latach 2016-2020 wartość współczynnika była wyższa od wartości dla powiatu i województwa. Stosunkowo wysokie wartości wskaźnika skolaryzacji świadczą o wysokiej liczbie dzieci zamieszkujących gminę, które uczęszczają do szkół na jej terenie. Należy jednak zwrócić uwagę na tendencję spadkową w badanym pięcioleciu.
- Wyniki egzaminów ósmoklasisty w roku szkolnym 2020/2021 były przybliżone do średnich powiatowych i wojewódzkich. W gminie najwyższy średni wynik osiągnięto z języka angielskiego (66,2%), najniższy natomiast był wynik egzaminu z matematyki: 53,2%. Wynik z języka polskiego był wyższy niż średnia powiatowa i wojewódzka i wyniósł 60%.
- Najistotniejszymi instytucjami kultury w gminie są: Dom Kultury w Ozimku oraz funkcjonująca w jego strukturze Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Ozimku wraz z 5 filiami w miejscowościach Krasiejów, Grodziec, Szczedrzyk, Dylaki oraz Krzyżowa Dolina.
- Analizując odsetek czytelników bibliotek publicznych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców zaobserwować można jej spadek w okresie 2017-2021. W roku 2017 było to 105 osób, natomiast w 2021 – 80 osób. Sytuacja jest odmienna w przypadku liczby książek wypożyczonych na jednego czytelnika. W 2017 r. w Gminie Ozimek wypożyczonych zostało średnio 17 książek w przeliczeniu na 1 czytelnika, natomiast w roku 2021 były to 22 książki.

POLITYKA SPOŁECZNA

- Liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. ludności w Gminie Ozimek w latach 2016-2020 spadła o 26,7% i w roku 2020 wynosiła 225 osób. Wartość ta była niższa niż średnia liczba w powiecie opolskim i województwie opolskim. Jest to pozytywne zjawisko dla gminy, wskazujące na polepszające się warunki życia mieszkańców.
- Tendencje spadkową zaobserwować można również w liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej. Liczba ta w 2017 r. wynosiła 325 rodzin, natomiast w 2021 r. – 264 rodziny.
- W strukturze rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej najwyższy udział mają rodziny emerytów i rencistów – 38,6%, następnie rodziny z dziećmi – 15,2% i rodziny niepełne – 6,1%. Dane te bezpośrednio potwierdzają wskazane wcześniej zjawisko starzenia się społeczeństwa w Gminie Ozimek.

- Wśród najczęściej wskazywanych powodów korzystania z pomocy społecznej w 2021 roku znalazły się: długotrwała lub ciężka choroba – 171 rodzin, ubóstwo – 132 rodziny oraz bezrobocie – 121 rodzin.
- Pozytywnym zjawiskiem w Gminie Ozimek jest wzrost liczby mieszkań, która w 2016 roku wynosiła 6 426, a w 2020 roku – 6 567, co oznacza, wzrost o 141.
- Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w przeliczeniu na jedną osobę w 2020 roku wynosiła w Gminie Ozimek 27,8 m². Wartość ta jest najniższa biorąc pod uwagę średnią powiatu opolskiego (32,8 m²) i średnią województwa opolskiego (30,2 m²). Metraż mieszkań jest czynnikiem przekładającym się na atrakcyjność osiedleńczą gminy.
- Zgodnie z danymi GUS za 2020r. odsetek mieszkań posiadających dostęp do infrastruktury wodociągowej wynosi 98,9%, a mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie 86,9%. W obu przypadkach odsetek ten jest wyższy niż w powiecie opolskim i województwie opolskim. Dane te świadczą o dobrej jakości życia codziennego w Gminie Ozimek. Jeśli chodzi o mieszkania wyposażone w instalację gazową ich odsetek w gminie wyniósł w 2020 r. 27,6%, co stanowi wynik wyższy niż w powiecie, ale niższy niż w województwie.

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

- Analizując profil gospodarczy Gminy Ozimek, wskazać należy Hutę Małapanew, która rozpoczęła działalność w XVIII wieku. Huta była jednym z największych w Polsce producentów odlewów (głównie stalowych, ale także żeliwnych). Dostarcza odlewy surowe i obrobione mechanicznie na rynek krajowy i zagraniczny, dla takich branż jak przemysł wydobywczy, hutnictwo, przemysł cementowo-wapienniczy, maszynowy, energetyka, przemysł stoczniowy i inne. Istotnym aspektem z gospodarczego punktu widzenia, jest współpraca gminy w ramach Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, a także zrzeszenie wielu firm z jej terenu w Opolskiej Izbie Gospodarczej. Powyższe informacje świadczą o potencjale rozwoju gospodarki w Gminie Ozimek.
- Liczba podmiotów gospodarczych na przestrzeni analizowanych lat 2017-2021 w Gminie Ozimek systematycznie rosła – w przeciągu pięciu lat odnotowano 16,5% wzrostu. W roku 2021 liczba ta wynosiła 1 659, z czego 97,5% stanowiły podmioty sektora prywatnego. Dane te wskazują na rosnący poziom przedsiębiorczości mieszkańców.
- W 2017 roku liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 10 tys. ludności wynosiła w gminie 551 osób, natomiast w 2021 roku – 665, co oznacza wzrost o blisko 21%.
- Dane dotyczące przedsiębiorczości wskazują, że osłabienie gospodarcze w 2020 r. związane z pandemią COVID-19 nie wpłynęło znacząco na zachwianie sytuacji gospodarczej w Gminie.
- W strukturze lokalnych podmiotów gospodarczych dominują podmioty działające w sektorze handlu hurtowego i detalicznego – 335 podmioty, co stanowi 20,2% ogółu podmiotów. Firmy budowlane to 16,5% ogółu podmiotów w gminie (274), na trzecim miejscu znalazły się firmy związane z przetwórstwem przemysłowym (w liczbie 183, co stanowi 11% ogółu).
- W latach 2017- 2021 liczba wniosków o założenie działalności gospodarczej spadła o 29,9% – z 164 wniosków w 2017 r. do 115 w 2021 r. W całym badanym okresie liczba wniosków o założenie działalności była większa od łącznej liczby wniosków o zawieszanie lub zakończenie działalności.

RYNEK PRACY

- W 2017 r. liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w gminie wynosiła 434 osoby, a w 2019 r. – 302 osoby, odnotowano zatem spadek równy 132 osoby. Widoczny wzrost miał miejsce w 2020 r., w którym liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych wzrosła do 428 (wzrost o blisko 42%). Bezpośrednią przyczyną nagłego wzrostu liczby bezrobotnych był wybuch pandemii COVID-19, w konsekwencji której gospodarka wyhamowała, a wiele przedsiębiorstw zawiesiło działalność. Dane wskazują na poprawę sytuacji w następnym roku (2021 r.), w którym odnotowano spadek liczby bezrobotnych do 358.
- Potwierdzeniem wpływu pandemii na funkcjonowanie rynku pracy w Gminie Ozimek był najwyższy udział osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym, który wyniósł w roku 2020 3,5%. Wartość udziału w przypadku gminy była w 2020 r. na podobnym poziomie jak w powiecie opolskim (3,4%) i niższa niż w przypadku województwa opolskiego (4,2%).
- W badanym okresie zmianom nie uległy dane dotyczące wieku osób bezrobotnych w gminie. Najwięcej z nich – 31,7% w 2017 r. i 29,5% w 2021 r., to osoby w wieku 25-34 lat. Najmłodsza grupa osób w wieku 18-24 lat stanowiła w 2021 r. 15,8% wszystkich bezrobotnych. W strukturze bezrobotnych najmniejszy udział wykazuje najstarsza grupa wiekowa (55 lat i więcej) – 13,8%.
- Według definicji GUS, osoby długotrwale bezrobotne, to osoby pozostające bez pracy przez okres ponad 12 miesięcy. W 2021 r. w Gminie Ozimek 477 osób pozostawało bez pracy przez okres 12-24 miesięcy, a 742 przez ponad 24 miesiące. Zatem ponad połowę ogółu bezrobotnych stanowiły osoby długotrwale bezrobotne.
- Zgodnie z definicją GUS, pracujący to osoby zatrudnione, z wykluczeniem zatrudnionych w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, a także poza pracującymi w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, dane nie obejmują również duchownych i pracujących w organizacjach społecznych. Liczba pracujących w Gminie Ozimek spadła o 10,2% w 2021 r. w porównaniu do 2017 r. Liczba osób pracujących na 1 000 ludności w 2021 r. wyniosła 198, jest to wynik wyższy niż w powiecie i niższy niż w województwie.
- Największy spadek liczby osób pracujących miał miejsce w roku 2019 – z poziomu 4 318 w 2018 r. do 3 754 w 2019 r. W tym okresie liczba pracujących kobiet zmalała o 463 osoby, a mężczyzn o 101.
- W 2021r. mężczyźni stanowili 60% ogółu pracujących w gminie, a kobiety pozostałe 40% pracujących.

INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO

- Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej wynosi 100%, co świadczy o pełnym zwodociągowaniu gminy. W nieco mniejszym stopniu rozwinięta jest infrastruktura kanalizacyjna. Wskaźnik mieszkańców korzystających z kanalizacji w 2020 wyniósł 87,8%. Wynik ten jest wyższy niż w powiecie (77%) i w województwie (73,9%). Wyższy poziom dostępności do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w porównaniu do powiatu i województwa pozytywnie wpływa na jakość życia mieszkańców gminy.
- W analizowanym okresie 2017-2021 istotnie wzrosła ilość zmieszanych odpadów z gospodarstw domowych przypadających na 1 mieszkańca. Ilość ta w 2021 r. wyniosła 246 kg, więcej o 52,8% w porównaniu z rokiem 2017.

- Negatywnym zjawiskiem jest malejąca ilość odpadów selektywnie zebranych przy jednoczesnym wzroście ilości odpadów zmieszanych. W 2019r. 50,2% ogółu odpadów stanowiły odpady selektywnie zebrane, natomiast 2 lata później w 2021 r. było to 38,5%.
- W gminie Ozimek występują licznie rzadkie gatunki roślin i zwierząt. Przez jej obszar przepływa rzeka Mała Panew (prawy dopływ Odry). Na terenie gminy znajduje się Obszar Chronionego Krajobrazu Lasy Stobrawsko-Turawskie, a w jej bezpośrednim sąsiedztwie zlokalizowany jest również Obszar Natura 2000 Zbiornik Turawski.
- W gminie Ozimek powierzchnie prawnie chronione stanowią 88,9% powierzchni. Jest to wynik znacznie wyższy niż w powiecie (44,4%) i województwie (27,6%). Tereny prawnie chronione świadczą o bogatym dziedzictwie naturalnym i stanowiącą potencjał do rozwoju turystyki.
- Lesistość to stosunek powierzchni porośniętej lasami do całkowitej powierzchni, który w przypadku gminy wynosi 57,9% i jest wyższy niż w powiecie opolskim (45,8%) i województwie opolskim (26,7%). Wyższa wartość wskaźnika lesistości dla gminy świadczy o jej atrakcyjności rekreacyjno-turystycznej, która może przyczynić się do rozwoju gminy.
- W 2021r. wydatki Gminy Ozimek w sektorze gospodarki komunalnej i ochrony środowiska stanowiły 8,8% wydatków ogółem. We wskazanym sektorze największe wydatki Gmina poniosła w kategorii gospodarki odpadami komunalnymi (68,2%).
- W badanym okresie systematycznie wzrastały wydatki związane z ochroną powietrza i klimatu. To pozytywna wiadomość, przyjmując walkę z zanieczyszczeniem powietrza za wyzwanie rozwojowe.

FINANSE SAMORZĄDOWE

- Analizując dochody Gminy Ozimek widoczny jest systematyczny ich wzrost na przestrzeni lat 2017-2021. Łączny przyrost wyniósł prawie 28 mln zł (43%) z poziomu 65 mln zł w 2017 r. do blisko 93 mln zł w 2021 r. Jednocześnie nastąpił wzrost dochodów z tytułu subwencji (64,1%) oraz dotacji (73,4%).
- Największym źródłem dochodów w 2021 roku były dochody własne wynoszące aż 49% (92 931 314 złotych) całkowitych dochodów. W porównaniu do 2017 r. nastąpił wzrost dochodów własnych o 22,6%. Dotacje oraz subwencje wynosiły odpowiednio 26% (24 161 262 złotych) i 25% (23 215 514 złotych) ogółu dochodów gminy.
- Biorąc pod uwagę lata 2017-2021 dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca wzrosły o prawie 45%, w 2021 roku wartość ta osiągnęła 4 791 zł. Pomimo tendencji wzrostowej, wartości te w każdym roku pozostają niższe niż w powiecie opolskim i województwie opolskim.
- Wraz ze wzrostem dochodów gminy nastąpił wzrost jej wydatków. Wartość wydatków budżetu gminy w 2017 r. wyniosła 61,7 mln zł, a w roku 2021 osiągnęła pułap 94,7 mln zł, co oznacza wzrost o 53,5%.
- Największy udział w wydatkach w 2021 r. w Gminie Ozimek miały wydatki w dziale klasyfikacji budżetowej Oświata i wychowanie – 34,3% (31,9 mln zł) oraz w dziale Rodzina – 26,5% (24,6 mln zł).

WNIOSKI Z BADANIA ANKIETOWEGO

- Zdecydowana większość mieszkańców Gminy Ozimek biorących udział w badaniu jest zadowolona z życia na jej terenie. Ponad 73% pozytywnych odpowiedzi wskazuje, że gmina zapewnia dogodne warunki życia. Ponadto około 66% respondentów w perspektywie

najbliższych 5 lat chce pozostać na jej terenie, co może świadczyć o ich przywiązaniu do swojego miejsca zamieszkania.

- Wśród elementów oferty Gminy Ozimek, ankietowani najlepiej oceniają dostępność szkół (ok. 84% pozytywnych ocen), dostępność miejsc usługowych i handlu (ok. 81%) oraz odbiór odpadów komunalnych (ok. 76%). Na podstawie odpowiedzi respondentów można wnioskować, iż oferta usług publicznych, zwłaszcza związanych z usługami opiekuńczo-wychowawczymi i oświatowymi, jest satysfakcjonująca.
- Najgorzej ocenianymi aspektami jest możliwość wynajmu/zakupu mieszkania (ok. 48,7% negatywnych ocen), a także liczba ścieżek rowerowych (ok. 45,9%). Wśród słabych stron respondenci wymieniali przede wszystkim stan infrastruktury technicznej, a także ofertę skierowaną bezpośrednio do dzieci i młodzieży oraz seniorów.
- Z odpowiedzi na pytanie o mocne strony Gminy Ozimek wynika, że w opinii mieszkańców biorących udział w badaniu jej największym atutem są atrakcyjne przyrodniczo tereny i wysoka dostępność lasów i jezior. Najczęściej wymienianą słabą stroną była natomiast niedostatecznie rozwinięta infrastruktura drogowa i rowerowa.
- Według respondentów, aby poprawić jakość życia w Gminie Ozimek, należy przede wszystkim podjąć się realizacji przedsięwzięć obejmujących rozbudowę infrastruktury sportowej oraz poprawę infrastruktury drogowej. Kluczowym kierunkiem rozwoju gminy w ich opinii jest budowanie silnej gospodarki oraz zapewnienie atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego.

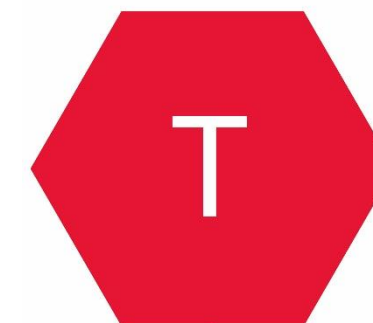
Analiza SWOT

W celu usystematyzowania i skategoryzowania zidentyfikowanych potencjałów i barier rozwojowych Gminy Ozimek przeprowadzono analizę SWOT, w ramach której wskazano mocne i słabe strony Gminy (**S – strengths**, mocne strony i **W – weaknesses**, słabe strony) oraz określono potencjalne szanse i zagrożenia mające wpływ na jej rozwój (**O – opportunities**, szanse i **T – threats**, zagrożenia). Zestawienie przygotowano na podstawie przeglądu sfery społecznej, gospodarczej i przestrzennej analizowanego obszaru i odniesiono się do kluczowych problemowych kwestii zidentyfikowanych w diagnozie strategicznej.

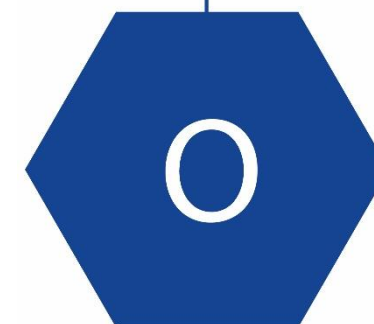
- Dogodna lokalizacja w pobliżu miasta wojewódzkiego (Opola) i wynikająca z niej wysoka dostępność usług wyższego rzędu, szerokiego rynku pracy i rynku zbytu
- Wysoka jakość i atrakcyjność środowiska przyrodniczego wynikająca z dużego odsetka objęcia powierzchni gminy ochroną prawną (ok. 89%) oraz położenia w dolinie Małej Panwi
- Silny kapitał ludzki – wykwalifikowana kadra pohnucza i specjaliści branż przemysłowych
- Działalność na terenie gminy wielu znaczących zakładów przemysłowych
- Dobra sytuacja na lokalnym rynku pracy – wysoka liczba osób pracujących, niski odsetek bezrobotnych
- Dostępność terenów wypoczynkowych oraz obiektów sportowo-rekreacyjnych i obecność produktów lokalnych (np. pstrąg poliwodzki)
- Działalność kompleksu turystyczno-naukowego JuraPark w Krasiejowie, będącego rozpoznawalną atrakcją turystyczną w regionie i kraju
- Stosunkowo wysoka dostępność usług opieki żłobkowej i wychowania przedszkolnego
- Wysoki standard edukacji wyrażany przez wysokie wyniki egzaminów ósmoklasisty
- Wysoka dostępność infrastruktury wodno-kanalizacyjnej
- Aktywność organizacji pozarządowych, współpraca na ścieżce NGO-jst
- Bogate dziedzictwo historyczne i zasoby kulturowe
- Kompaktowość gminy i jej kameralny charakter, cisza i spokój

- Dostępność środków europejskich - nowa perspektywa programowania funduszy UE 2021-2027
- Działalność lokalnych i regionalnych organizacji i grup społecznych
- Współpraca w ramach Aglomeracji Opolskiej
- Rozwój elastycznych form zatrudnienia (praca zdalna)
- Wzrastająca atrakcyjność turystyczna województwa opolskiego
- Wzrost zainteresowania turystyką krajową, lokalną, w tym wyjazdami weekendowymi i agroturystyką
- Utrzymywanie partnerskich kontaktów z miastami europejskimi: Rýmařov i Přerov w Republice Czeskiej, Heinsberg w Niemczech oraz Krompachy w Słowacji
- Rozwój i upowszechnianie odnawialnych źródeł energii w regionie

- Negatywne zjawiska demograficzne – ujemny przyrost naturalny, starzenie się społeczeństwa, depopulacja
- Mało atrakcyjna oferta spędzania czasu dla dzieci i młodzieży
- Słabe poczucie tożsamości gminnej, niski poziom integracji wynikający z wielokulturowości
- Niski poziom skomunikowania poszczególnych sołectw z miastem stanowiącym centrum gminy, słabo funkcjonujący transport publiczny i mała liczba ścieżek/dróg rowerowych
- Zły stan techniczny dróg, chodników i infrastruktury okołodrogowej
- Niski poziom bezpieczeństwa drogowego
- Słaba oferta lokalnego rynku nieruchomości, zwłaszcza niska dostępność tanich mieszkań na wynajem
- Niski poziom objęcia powierzchni gminy obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego
- Niedostatecznie rozwinięta oferta spędzania wolnego czasu dla młodzieży
- Niedostatecznie rozwinięta sieć ścieżek rowerowych
- Słabo zróżnicowany rynek pracy, niska dywersyfikacja dostępnych miejsc pracy

- Trudna sytuacja geopolityczna wywołana wojną w Ukrainie
- Zła sytuacja gospodarcza w kraju (wysoka inflacja)
- Niekorzystne trendy demograficzne – starzenie się społeczeństwa, spadek liczby ludności, trendy migracyjne
- Negatywne społeczne i ekonomiczne skutki pandemii COVID-19
- Wzrastający wpływ polityki na życie społeczne i gospodarcze
- Zmiany klimatu i ich negatywne skutki (m.in. ekstremalne zjawiska pogodowe)

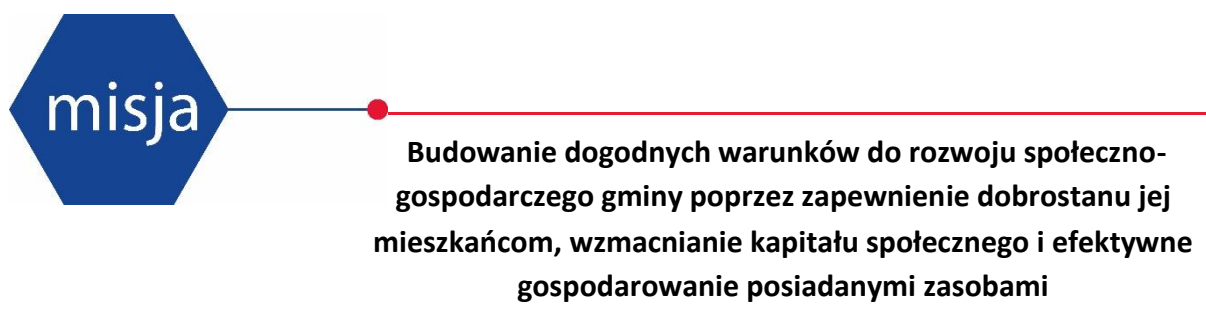
2. Założenia planistyczne

Na drodze przeprowadzonej analizy danych statystycznych, wniosków z badania ankietowego oraz warsztatów zidentyfikowano potencjały Gminy Ozimek, które mają istotny wpływ na jej wielokierunkowy rozwój, jak również czynniki stanowiące barierę rozwojową. Na ich podstawie nakreślono kluczowe kierunki działań, jakie należy podjąć dla maksymalnego wykorzystania posiadanych zasobów oraz zminimalizowania negatywnych tendencji, a tym samym do osiągnięcia nadrzędnego celu, jaki stawia przed sobą samorząd gminy.

Wizja i misja rozwoju

Nadrzędny cel rozwoju Gminy Ozimek w perspektywie 2030 roku znajduje swoje odzwierciedlenie w misji definiującej główny kierunek, w jakim powinny zmierzać wszystkie działania podejmowane w ramach planów strategicznych. Zawarte w misji założenia stanowią odpowiedź na zidentyfikowane deficyty i wyzwania oraz opierają się na wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowaniach sprzyjających rozwojowi.

Wizja to natomiast koncepcja stanu gminy w roku 2030, a więc obraz przyszłości, którą poprzez realizację założeń strategicznych kreować będzie samorząd lokalny wspólnie z mieszkańcami, podmiotami gospodarczymi oraz innymi partnerami. Wizja jest ściśle powiązana z misją i stanowi opis efektów zaplanowanych w Strategii działań, a jej założenia odpowiadają oczekiwaniom, potrzebom i aspiracjom wszystkich interesariuszy.

wizja

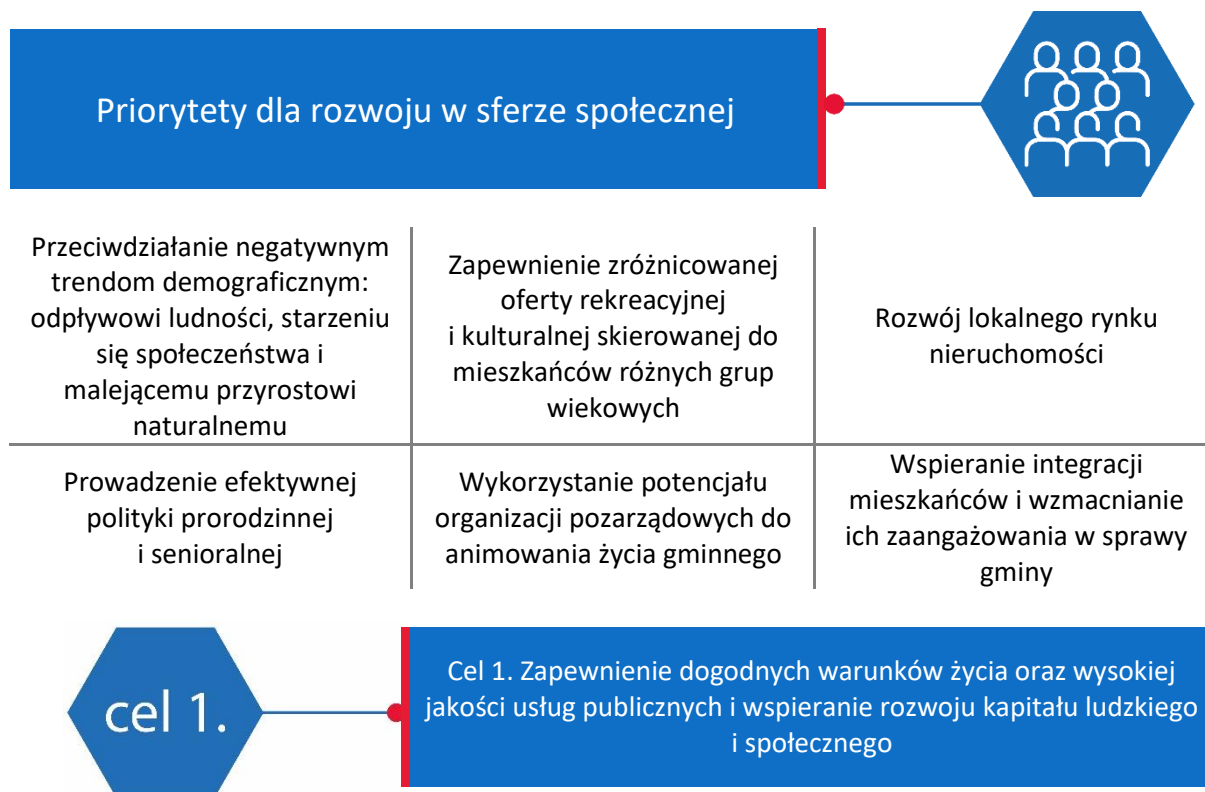
Dzięki realizacji spójnej interwencji strategicznej i kompleksowej rewitalizacji, w 2030 roku Gmina Ozimek jest znaczącym w Aglomeracji Opolskiej ośrodkiem osadniczym, posiadającym konkurencyjną ofertę usług publicznych. Dzięki efektywnej polityce społecznej i systematycznemu rozwojowi infrastruktury technicznej, gmina oferuje swoim mieszkańcom dogodne warunki życia. Mieszkańcy mają dostęp do zróżnicowanej oferty kulturalnej i rekreacyjnej, odpowiadającej ich potrzebom i oczekiwaniom, co przekłada się na wysoki poziom zadowolenia ze swojego miejsca zamieszkania.

Gmina Ozimek charakteryzuje się silnym kapitałem ludzkim i społecznym, który stanowi jej największy potencjał. Społeczność gminy jest zaangażowana w jej sprawy – każdy jej członek aktywnie uczestniczy w życiu wspólnoty, dzięki czemu rozwija się ona harmonijnie. Mieszkańcy wszystkich miejscowości gminy wspólnie dbają o jej dobrostan, co przekłada się na zrównoważony rozwój sfery społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Dzięki efektywnemu gospodarowaniu i inwestycjom ukierunkowanym na rewitalizację zdegradowanych obiektów, systematycznie podnoszony jest standard zabudowy, a tym samym poprawia się sytuacja bytowa mieszkańców.

Rozbudowa infrastruktury drogowej przyczynia się do zapewnienia spójności przestrzennej gminy, dzięki czemu wzrasta jej atrakcyjność inwestycyjna. Gmina Ozimek gwarantuje bowiem dogodne warunki do zakładania i rozwijania działalności gospodarczej, zarówno w formie małych przedsiębiorstw, jak i większych firm, dzięki czemu mieszkańcy mają łatwiejszy dostęp do zatrudnienia na stanowiskach pracy odpowiadającym ich indywidualnym preferencjom.

Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

Zidentyfikowane na drodze diagnozy strategicznej potencjały i bariery rozwojowe przeanalizowano w odniesieniu do trzech obligatoryjnych wymiarów planowania strategicznego: społecznego, gospodarczego i przestrzennego. W każdej ze sfer wyznaczono priorytety rozwojowe, stanowiące kluczowe obszary działań, jakie należy podjąć w celu zapewnienia wielokierunkowego rozwoju Gminy Ozimek. Na ich podstawie opracowano następnie trzy cele strategiczne, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia wymiernych rezultatów wdrażanej interwencji.

Kluczowym aspektem charakteryzującym sytuację społeczno-demograficzną Gminy Ozimek jest jej stopniowa depopulacja, wynikająca przede wszystkim z niekorzystnej wartości przyrostu naturalnego związanej m.in. z nasilającym się zjawiskiem starzenia się ludności. W 2021 r. w gminie odnotowano 3,5-procentowy spadek liczby ludności w stosunku do roku 2012, natomiast odsetek osób powyżej 65. roku życia rokrocznie wzrasta i w 2021 r. 19,5% populacji Gminy Ozimek stanowiły osoby starsze.

Zmniejszanie się populacji gminy implikuje konieczność podjęcia działań mających na celu zahamowanie niekorzystnych zjawisk i podniesienie atrakcyjności osiedleńczej przedmiotowego obszaru. Polityka rozwoju gminy powinna skupiać się na zapewnieniu wysokiej jakości życia i prowadzeniu efektywnej polityki społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem młodych ludzi stanowiących istotny potencjał dla rozwoju kapitału ludzkiego i zasobów siły roboczej. Ponadto, ze względu na postępujący proces starzenia się społeczeństwa, należy mieć na uwadze specyficzne

potrzeby i oczekiwania seniorów oraz dostosowywać do nich ofertę usług publicznych oraz gminnej infrastruktury. Działania ukierunkowane na rozwój społeczno-gospodarczy gminy powinny być realizowane z uwzględnieniem głosu mieszkańców ze wszystkich grup wiekowych, dlatego konieczne jest wzmocnienie dialogu między samorządem a lokalną społecznością. Istotne pod tym względem jest wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych, których działalność może przyczynić się do wzmocnienia zaangażowania mieszkańców w sprawy gminy.

Jednym z kluczowych problemów w Gminie Ozimek jest słabo rozwinięty transport wewnątrzgminny, co ogranicza dostępność oferty usług publicznych oraz jest przyczyną zjawiska wykluczenia komunikacyjnego części mieszkańców. Ponadto, analiza dostępnej oferty spędzania czasu wolnego wykazała, iż jest ona stosunkowo słaba. Osoby biorące udział w badaniu ankietowym wskazywały przede wszystkim na niską jakość oferty skierowanej do dzieci i młodzieży, a prawie 41% respondentów proponowała rozwój oferty spędzania wolnego czasu poprzez udostępnienie nowych obiektów sportu i rekreacji jako działanie mające na celu poprawę jakości życia w gminie. Ważne jest zapewnienie dobrego dostępu do terenów rekreacyjnych oraz miejsc spędzania czasu wolnego dla wszystkich mieszkańców gminy – zarówno w centralnej jej części, jak i w miejscowościach obrzeżnych. Oferta kulturalno-rekreacyjna powinna być budowana z uwzględnieniem potrzeb osób różnych grup wiekowych.

Priorytety dla rozwoju w sferze gospodarczej

Wykorzystanie potencjału kapitału ludzkiego i zasobów siły roboczej	Wykorzystanie potencjału turystycznego do dywersyfikacji struktury gospodarczej	Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy
Wspieranie rozwoju kompetencji uczestników rynku pracy	Pozyskiwanie inwestorów i wspieranie rozwoju dużych zakładów pracy	Wspieranie przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców

cel 2.

Cel 2. Wzmocnienie konkurencyjności lokalnej gospodarki i rozwijanie rynku pracy w oparciu o posiadane zasoby

Z przeprowadzonego badania ankietowego wynika, iż lokalny rynek pracy jest ograniczony i nie oferuje satysfakcjonujących warunków. Mieszkańcy Gminy Ozimek biorący udział w badaniu ankietowym szczególnie źle oceniali możliwość znalezienia satysfakcjonującej pracy (odpowiadającej ich potrzebom i oczekiwaniom) oraz wysokość zarobków. Co więcej, co czwarty badany przyznaje, iż w sytuacji utraty pracy opuściłby swoje dotychczasowe miejsce zamieszkania, co jest niepokojącym sygnałem.

Wsparcie gospodarki gminy jest kluczowym kierunkiem jej rozwoju według 47,5% mieszkańców biorących udział w badaniu. Wśród proponowanych przez respondentów działań wpływających na jakość życia w Gminie Ozimek znalazło się przyciągnięcie inwestorów zewnętrznych oraz zapewnienie większej liczby miejsc pracy, co powinno przyczynić się do rozwoju gminy pod kątem gospodarczym.

Rozwój sfery gospodarczej Gminy Ozimek powinien uwzględniać działania w zakresie wsparcia przedsiębiorczości, ograniczania bezrobocia oraz zwiększania możliwości przekwalifikowania. Ważną kwestią jest udostępnienie atrakcyjnych terenów inwestycyjnych wyposażonych w podstawową infrastrukturę sieciową, co przyciągnie inwestorów i wpłynie na stymulowanie lokalnego rynku pracy. Dzięki obecności dużych firm o różnych profilach działalności mieszkańcy mieliby łatwiejszy dostęp do zatrudnienia na stanowiskach dopasowanych do indywidualnych preferencji.

Istotnym czynnikiem warunkującym rozwój lokalnej gospodarki jest wykorzystanie walorów turystycznych, przede wszystkim atrakcyjnego położenia i dostępności zasobów wodnych wykorzystywanych w celach rekreacyjnych. Obecność lasów stanowiących integralną część obszaru chronionego krajobrazu Lasów Stobrawsko-Turawskich, kompleksu akwenów wodnych w Biestrzynniku i rzeki Mała Panew oraz bliskość Jezior Turawskich sprawia, że gmina Ozimek to atrakcyjny obszar do organizacji spływów kajakowych, pieszych wypraw, czy rajdów rowerowych. Działalność samorządu lokalnego powinna skupiać się zatem na tworzeniu atrakcyjnych, korzystnych warunków do prowadzenia działalności turystycznej, które pozwoliłyby na poszerzenie dostępnej bazy noclegowej na terenie gminy Ozimek.

Priorytety dla rozwoju w sferze przestrzennej

Zapewnienie integracji przestrzennej wszystkich miejscowości gminy	Zwiększenie bezpieczeństwa drogowego	Dbłość o wysoką jakość środowiska przyrodniczego
Poprawa stanu technicznego dróg i chodników	Rozbudowa systemu ścieżek rowerowych	Zapewnienie sprawnego transportu publicznego zgodnie z potrzebami mieszkańców

cel 3.

Cel 3. Zapewnienie spójności przestrzennej gminy oraz dbłość o wysoką jakość środowiska przyrodniczego

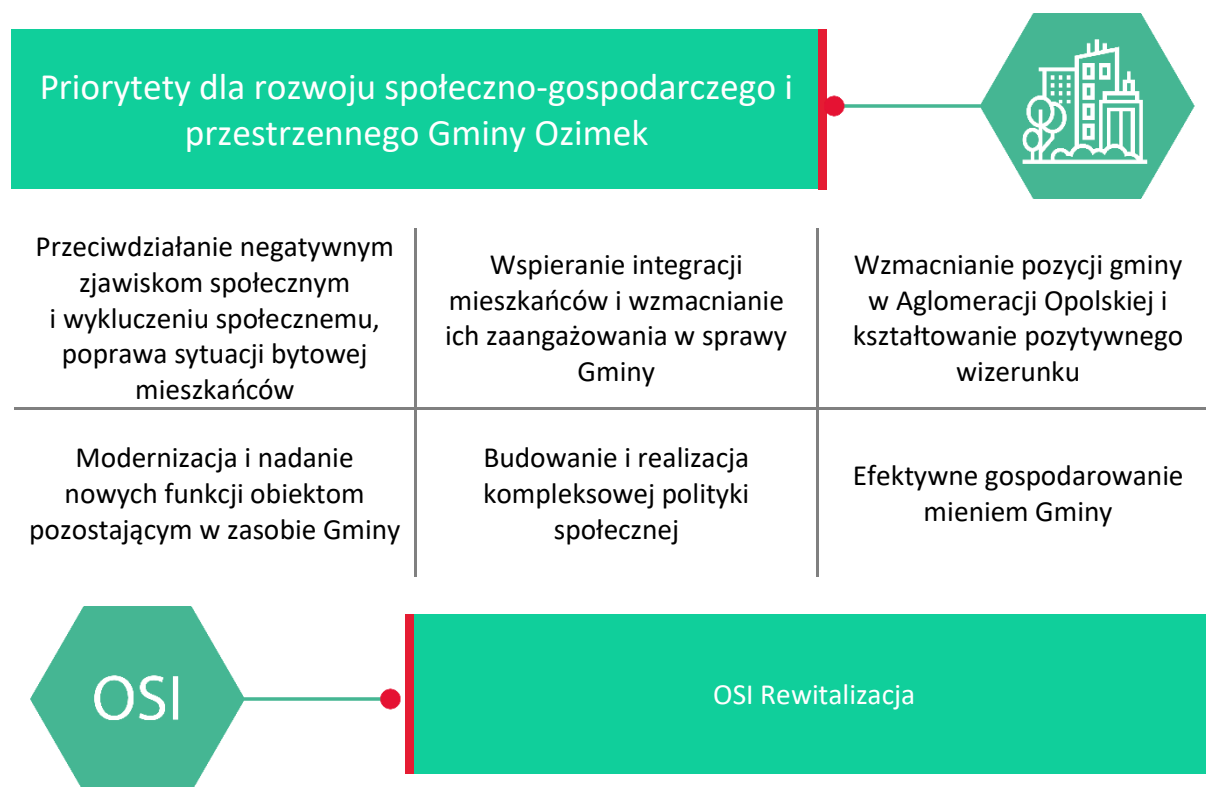
Gminę Ozimek charakteryzuje wysoka różnorodność środowiska przyrodniczego, a niemal 89% jej powierzchni objęte jest ochroną, co z jednej strony stanowi istotny potencjał rozwoju turystyki, a z drugiej ogranicza rozwój infrastruktury technicznej czy zabudowy mieszkaniowej i przemysłowej.

Kluczowym problemem w sferze przestrzennej, który ma wpływ również na rozwój społeczno-gospodarczy gminy, jest słaba oferta transportu publicznego i wykluczenie komunikacyjne mieszkańców, co wpływa również na obniżenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy. W opinii mieszkańców Gminy Ozimek biorących udział w badaniu ankietowym jedną z jej najbardziej istotnych słabych stron jest zły stan infrastruktury drogowej oraz niska dostępność ścieżek rowerowych. Poprawa tych aspektów była jednym z najczęściej wskazywanych przedsięwzięć, których realizacja w opinii mieszkańców przyczyniłaby się do poprawy jakości życia w gminie. Ważne jest zatem podjęcie działań mających na celu budowę, rozbudowę i modernizację sieci drogowej oraz infrastruktury towarzyszącej, ze szczególnym uwzględnieniem ścieżek rowerowych wykorzystywanych zarówno w celach komunikacyjnych, jak i rekreacyjnych.

Zaplanowane zadania będą realizowane z poszanowaniem środowiska przyrodniczego, dla ochrony którego wyznaczono osobny kierunek działań. Ze względu na postępujący kryzys klimatyczny niezbędne jest bowiem prowadzenie działań na rzecz poprawy jakości wód i powietrza oraz kształtowanie postaw proekologicznych wśród mieszkańców.

Obszar Strategicznej Interwencji

Wielokierunkowy rozwój Gminy Ozimek będzie możliwy dzięki skoordynowaniu wszystkich zaplanowanych działań, efektywnemu wykorzystaniu posiadanych potencjałów i niwelowaniu zidentyfikowanych barier. W tym celu wyznaczono OSI Rewitalizacja, który uwzględni działania ukierunkowane na kompleksową poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej gminy.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, rewitalizacja to kompleksowy „proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji”.

Z badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców gminy wynika, iż na jej terenie występują problemy społeczne takie jak alkoholizm, starzenie się społeczności i wandalizm oraz zaśmiecanie okolicy. Należy mieć na uwadze, iż tego typu problemy determinują poziom poczucia bezpieczeństwa i wpływają na wizerunek gminy. Ponadto, występowanie negatywnych zjawisk społecznych sprzyja wykluczeniu społecznemu, co jest szczególnie zauważalne w przypadku osób

z niepełnosprawnościami, osób starszych i ubogich. Aby zapobiec podobnym zjawiskom, należy zaplanować i zrealizować szereg działań ukierunkowanych na poprawę sytuacji bytowej szczególnie zagrożonych wykluczeniem grup społecznych oraz zwiększenie dostępności usług publicznych.

Istotnym potencjałem rozwojowym Gminy Ozimek jest przynależność do Stowarzyszenia Aglomeracja Opolska, co daje szansę na wzmacnianie konkurencyjności osiedleńczej i inwestycyjnej gminy dzięki współpracy z okolicznymi gminami. W tej kwestii ważne jest także dbanie o utrzymanie pozytywnego wizerunku gminy i budowanie jej marki, również w ramach wspólnej strategii rozwojowej Aglomeracji.

Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych

Cele i kierunki działań odpowiadają na potrzeby rozwojowe Gminy Ozimek i wskazują sposoby przezwyciężenia najważniejszych barier oraz maksymalnego wykorzystania potencjałów. Poniżej zestawiono trzy główne cele strategiczne gminy wraz z kierunkami działań zmierzających do ich realizacji.

Cel 1. Zapewnienie dogodnych warunków życia oraz wysokiej jakości usług publicznych i wspieranie rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego	Cel 2. Wzmocnienie konkurencyjności lokalnej gospodarki i rozwijanie rynku pracy w oparciu o posiadane zasoby	Cel 3. Zapewnienie spójności przestrzennej gminy oraz dbałość o wysoką jakość środowiska przyrodniczego
Kierunek działania 1. Rozwój polityki społecznej	Kierunek działania 4. Wspieranie przedsiębiorczości i aktywizacja zawodowa mieszkańców	Kierunek działania 7. Rozwój sieci transportowej i zwiększenie dostępności komunikacji publicznej
Kierunek działania 2. Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i turystycznej	Kierunek działania 5. Zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej gminy i promocja gospodarcza	Kierunek działania 8. Rozwój infrastruktury technicznej i podnoszenie jakości przestrzeni publicznej
Kierunek działania 3. Aktywizacja społeczna i zwiększenie zaangażowania mieszkańców	Kierunek działania 6. Wykorzystanie potencjału turystycznego do dywersyfikacji struktury gospodarczej	Kierunek działania 9. Ochrona środowiska i zwiększenie odporności na zmiany klimatu

Wyznaczone kierunki działań określają obszary wymagające interwencji zmierzającej do realizacji celów strategicznych. Poniżej zestawiono poszczególne kierunki wraz z przypisanymi im priorytetami i przedsięwzięciami stanowiącymi ich uszczegółowienie. Dzięki określeniu kluczowych zadań możliwe będzie zrealizowanie wytyczonych celów i osiągnięcie wymiernych rezultatów podejmowanych działań.

Kierunek działania 1.

Rozwój polityki społecznej

Budowanie spójnej i kompleksowej polityki społecznej powinno uwzględniać potrzeby i oczekiwania mieszkańców różnych grup wiekowych i obejmować aspekty takie jak podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych, realizacja efektywnej polityki prorodzinnej czy wspieranie *silver economy*. Istotną rolę odgrywa tutaj kompleksowa realizacja przyjętych przez gminę programów i strategii, m.in. *Strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Ozimek na lata 2022-2030*, czy *Gminnego programu wspierania rodziny w Gminie Ozimek na lata 2022-2024*. Katalog zadań w ramach Kierunku działania 1. Rozwój polityki społecznej obejmuje zadania takie jak:

- Dalszy rozwój usług opiekuńczo-wychowawczych poprzez dostosowanie oferty przedszkoli i żłobków do potrzeb i oczekiwań rodziców
- Udzielanie pomocy rodzinom w zakresie rozwiązywania problemów socjalnych, psychologicznych i wychowawczych w celu poprawy ich sytuacji życiowej
- Współpraca z prywatnymi i publicznymi podmiotami w celu poprawy dostępności do podstawowych i specjalistycznych usług medycznych oraz prowadzenie działań z zakresu profilaktyki zdrowia
- Organizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży – wyrównawczych i umożliwiających rozwój zainteresowań oraz animowanie czasu wolnego w okresie wakacyjnym
- Utworzenie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego w Ośrodku Profilaktyki dla mieszkańców Gminy Ozimek
- Utworzenie Centrum Społecznego, oferującego m.in. warsztaty terapii zajęciowej i stanowiącego miejsce spotkań młodzieży, organizacji pozarządowych
- Utworzenie centrum opiekuńczo-leczniczego dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami, świadczącego usługi opieki całodobowej (Dzienny dom pobytu)
- Deinstytucjonalizacja wsparcia kierowanego do seniorów poprzez m.in. świadczenie usług opiekuńczych
- Organizacja zajęć dla seniorów oraz cyklicznych działań integracyjno-aktywizujących obejmujących elementy kultury i sportu oraz działania prozdrowotne
- Modernizacja i doposażenie Domu Kultury w Ozimku
- Modernizacja i rozwój oferty świetlic wiejskich, m.in. poprzez doposażenie i wsparcie animatorów czasu wolnego
- Kontrolowany, harmonijny rozwój zabudowy mieszkaniowej, z zachowaniem spójności z rozwojem infrastruktury podstawowej
- Wprowadzenie ułatwień w zakresie obsługi procesu inwestycji mieszkaniowych, w tym procedur administracyjnych przyjaznych dla mieszkańców

- Uzbrajanie terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe w podstawową infrastrukturę sieciową

Kierunek działania 2.

Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i turystycznej

Rozwijanie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i turystycznej w Gminie Ozimek będzie stanowiło podstawę do urozmaicenia oferty spędzania czasu wolnego oraz promocji aktywnego trybu życia wpływającego na dobrostan mieszkańców. Katalog działań ukierunkowanych na wzmacnianie oferty uwzględni zadania takie jak:

- Dostosowanie oferty rekreacyjno-sportowej do potrzeb i oczekiwań mieszkańców z wszystkich grup wiekowych oraz zwiększenie jej dostępności
- Budowa hali widowiskowo-sportowej w Ozimku wraz z zapleczem rekreacyjno-sportowym
- Kompleksowa modernizacja Wyspy Rehdanza w Ozimku i przystosowanie jej do pełnienia funkcji kulturalno-rekreacyjno-sportowych
- Zagospodarowanie terenów wzdłuż rzeki Mała Panew i wsparcie rozwoju infrastruktury służącej celom rekreacyjnym (sporty wodne, wędkarstwo, kąpiele)
- Budowa ścieżek pieszo-rowerowych, w tym budowa ścieżki pieszo-rowerowej w kierunku Jezior Turawskich
- Organizacja wydarzeń animujących czas wolny mieszkańców w każdym wieku, m.in. gier miejskich, spacerów edukacyjnych, warsztatów opartych na zasobach przyrodniczych i kulturowych gminy
- Budowa krytej pływalni w Ozimku wraz z infrastrukturą towarzyszącą
- Poprawa jakości i dostępności bazy turystycznej
- Organizacja cyklu całorocznych sportowych imprez
- Utworzenie Pumptracku oraz rozbudowa Skateparku
- Budowa pełnowymiarowego boiska do piłki nożnej ze sztuczną nawierzchnią
- Budowa nowych i modernizacja istniejących ogólnodostępnych boisk przy szkołach

Kierunek działania 3.

Aktywizacja społeczna i zwiększenie zaangażowania mieszkańców

Aktywizacja społeczna i zwiększenie zaangażowania mieszkańców sprzyja budowaniu silnej i dojrzałej społeczności lokalnej oraz rozwijaniu zasobu ludzkiego. Katalog działań obejmuje zadania:

- Tworzenie i rozwijanie miejsc lokalnej integracji, m.in. domu kultury, bibliotek, świetlic wiejskich, klubów seniora
- Wykorzystanie świetlic wiejskich i pozostałej infrastruktury gminnej do tworzenia dogodnych warunków do integracji międzypokoleniowej, m.in. poprzez doposażenie obiektów, dostosowanie godzin otwarcia, urozmaicenie oferty

- Prowadzenie działań na rzecz pobudzenia i wzmocnienia aktywności obywatelskiej oraz zwiększenia poziomu partycypacji mieszkańców w procesach rozwojowych, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży
- Zapewnienie równomiernego rozwoju wszystkich sołectw gminy
- Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym i wykluczeniu społecznemu
- Wzmocnienie współpracy samorządu z mieszkańcami i organizacjami pozarządowymi
- Wspieranie kooperacji i wzmocnianie procesów wymiany dobrych praktyk między organizacjami pozarządowymi
- Utworzenie Klubu Młodzieżowego ukierunkowanego na wzmocnianie integracji społecznej i zaangażowania młodych osób w sprawy gminne
- Organizacja wydarzeń cyklicznych jednoczących mieszkańców wszystkich miejscowości gminy

Kierunek działania 4.

Wspieranie przedsiębiorczości i aktywizacja zawodowa mieszkańców

Zwiększenie konkurencyjności lokalnej gospodarki powinno uwzględniać działania ukierunkowane na wspieranie przedsiębiorczości i aktywizację zawodową mieszkańców, m.in. poprzez realizację zadań takich jak:

- Wykorzystanie potencjału kapitału ludzkiego w postaci specjalistów kadry pohutniczej
- Organizacja spotkań i wydarzeń integrujących podmioty biznesowe z urzędami pracy, biurami karier w celu zapewnienia wsparcia rekrutacyjnego
- Organizacja szkoleń, kursów i warsztatów rozwijających kompetencje uczestników rynku pracy
- Wspieranie współpracy szkół z lokalnymi przedsiębiorcami w celu stopniowego wprowadzania młodzieży na rynek pracy
- Utworzenie centrum młodego przedsiębiorcy zapewniającego wsparcie dla młodych przedsiębiorców w zakładaniu i prowadzeniu działalności
- Tworzenie nowych miejsc pracy poprzez wspieranie rozwoju bazy turystycznej – miejsc noclegowych, szlaków turystycznych, punktów gastronomicznych i usługowych
- Dążenie do zwiększenia dostępności do zakładów pracy oferujących elastyczne warunki zatrudnienia odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom seniorów i rodzin z dziećmi
- Współpraca z lokalnymi przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi w celu ograniczenia zjawiska bezrobocia

Kierunek działania 5.

Zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej gminy i promocja gospodarcza

Zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej gminy Ozimek i promocja gospodarcza przyczynią się do napływu zewnętrznych inwestorów i dywersyfikacji lokalnego rynku pracy. Do budowania konkurencyjności lokalnej gospodarki przyczyni się realizacja działań takich jak:

- Uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego ze szczególnym uwzględnieniem obszarów o wysokim potencjale i atrakcyjności inwestycyjnej
- Pozyskiwanie terenów inwestycyjnych i ich wyposażenie w podstawową infrastrukturę techniczną
- Opracowanie katalogu udogodnień dla inwestorów w postaci ulg i zwolnień od podatku
- Modernizacja obiektów postindustrialnych i ich zagospodarowanie na cele związane z biznesem

Kierunek działania 6.

Wykorzystanie potencjału turystycznego do dywersyfikacji struktury gospodarczej

Budowa konkurencyjności i stymulowanie rozwoju gospodarczego gminy Ozimek powinny odbywać się w oparciu o posiadane zasoby. Istotny aspekt stanowi kwestia dywersyfikacji struktury gospodarczej, gdzie kluczowe znaczenie ma branża turystyczna i rekreacyjna oraz ich zrównoważony rozwój, który będzie odbywał się poprzez realizację zadań takich jak:

- Tworzenie katalogu produktów turystycznych bazujących na potencjale dziedzictwa naturalnego i kulturowego gminy
- Zbudowanie zróżnicowanej oferty turystycznej w zakresie aktywnego wypoczynku i spędzania wolnego czasu oraz promocja gminy jako ośrodka turystyki całorocznej
- Organizacja i utrzymywanie ścieżek edukacyjnych prezentujących walory przyrodnicze, zasoby historyczne i dziedzictwo kulturowe gminy
- Wspieranie rozwoju zaplecza kulturalnego na potrzeby lokalnych mieszkańców i turystów
- Wspieranie istniejących i powstających gospodarstw agroturystycznych oraz ich promocja
- Wspieranie rozwoju bazy noclegowej i gastronomicznej na terenie gminy
- Przystosowanie rzeki Mała Panew i terenów wokół Jeziora Turawskiego oraz okolicznych terenów do wykorzystania ich na rzecz sportu i turystyki wodnej
- Wykorzystanie potencjału JuraParku Krasiejów, Huty Małapanew i terenów ochrony przyrody do budowania marki gminy i jej promocji
- Promocja lokalnych, unikatowych wydarzeń i imprez kulturalnych
- Budowa systemu zintegrowanej informacji turystycznej wraz z instalacją informatorów turystycznych w przestrzeniach publicznych

Kierunek działania 7.

Rozwój sieci transportowej i zwiększenie dostępności komunikacji publicznej

Rozwój sieci transportowej i zwiększenie dostępności komunikacji publicznej są niezbędne, aby zapewnić mieszkańcom gminy komfortowe warunki życia. Do osiągnięcia wymiernych rezultatów przyczyni się realizacja działań takich jak:

- Zwiększenie integracji przestrzennej gminy poprzez rozbudowę sieci drogowej

- Modernizacja dróg, chodników i infrastruktury towarzyszącej oraz poprawa ich stanu technicznego
- Zwiększanie poziomu bezpieczeństwa na drogach poprzez zastosowanie rozwiązań technicznych i organizacyjnych, takich jak m.in. progi zwalniające, inteligentna sygnalizacja świetlna, zmiany w organizacji ruchu
- Modernizacja oświetlenia drogowego, zwłaszcza przy przejściach dla pieszych
- Rozwój wewnątrzgminnego transportu publicznego uwzględniającego połączenia między wszystkimi miejscowościami gminy
- Stworzenie zwartej sieci ścieżek pieszo-rowerowych ułatwiającej przemieszczanie się po terenie całej gminy
- Współpraca z sąsiednimi gminami w projektowaniu zintegrowanej sieci połączeń pieszo-rowerowych
- Dostosowywanie częstotliwości kursów transportu publicznego do potrzeb mieszkańców
- Podejmowanie działań mających na celu zapewnienie współpracy z samorządem wojewódzkim w zakresie zapewnienia transportu publicznego z większymi miastami województwa
- Zwiększenie dostępności miejsc parkingowych, ze szczególnym uwzględnieniem terenów przy szkołach, Urzędzie Gminy i Miasta w Ozimku i innych obiektach użytku publicznego

Kierunek działania 8.

Rozwój infrastruktury technicznej i podnoszenie jakości przestrzeni publicznej

Zwiększenie integracji przestrzennej gminy będzie się odbywało również poprzez rozbudowę infrastruktury sieciowej oraz podnoszenie jakości przestrzeni publicznych, co zostanie osiągnięte dzięki realizacji poniższych działań.

- Rozwijanie wydajnej i zrównoważonej gospodarki wodno-ściekowej poprzez rozbudowę i modernizację sieci kanalizacyjnej oraz urządzeń wodno-kanalizacyjnych
- Modernizacja, przebudowa i nadanie nowych funkcji nieużytkowanym budynkom i lokalom
- Uporządkowanie i podniesienie poziomu gospodarki odpadami na terenie gminy
- Rewitalizacja fragmentów przestrzeni publicznej o szczególnym znaczeniu dla mieszkańców
- Uporządkowanie, pielęgnowanie i utrzymanie terenów zielonych, w tym zagospodarowanie parków
- Utrzymywanie wysokiej estetyki przestrzeni publicznej
- Niwelacja barier architektonicznych dla osób z niepełnosprawnościami i starszych, w szczególności w budynkach użyteczności publicznych
- Ograniczanie konfliktów przestrzennych

Kierunek działania 9.

Ochrona środowiska i zwiększenie odporności na zmiany klimatu

Ze względu na postępujący kryzys klimatyczny, działania ukierunkowane na ochronę środowiska i zwiększenie odporności na negatywne skutki zmian klimatu są niezwykle istotne dla zapewnienie zrównoważonego rozwoju gminy. Interwencja zakłada realizację działań takich jak:

- Przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatycznych i suszy, m.in. poprzez budowę i utrzymanie rowów melioracyjnych i zbiorników retencyjnych
- Wspieranie rozwoju systemu bioretencji i zachowania bioróżnorodności
- Utrzymywanie i ochrona wysokich walorów środowiska przyrodniczego, w tym walorów krajobrazowych
- Prowadzenie działań na rzecz przeciwdziałania degradacji środowiska
- Prowadzenie działań informacyjnych z zakresu edukacji ekologicznej i kształtowanie postaw proekologicznych wśród mieszkańców
- Wspieranie transportu nisko- i zeroemisyjnego w celu poprawy jakości powietrza
- Termomodernizacja i poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej
- Wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne
- Zwiększenie stopnia wykorzystania odnawialnych źródeł energii w gospodarstwach indywidualnych oraz obiektach użyteczności publicznej

Obszar Strategicznej Interwencji

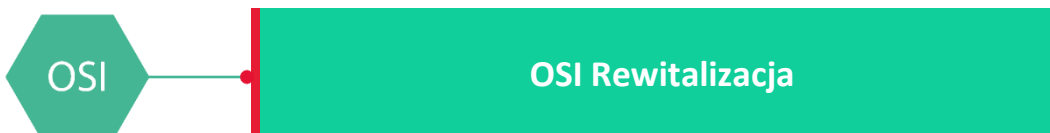
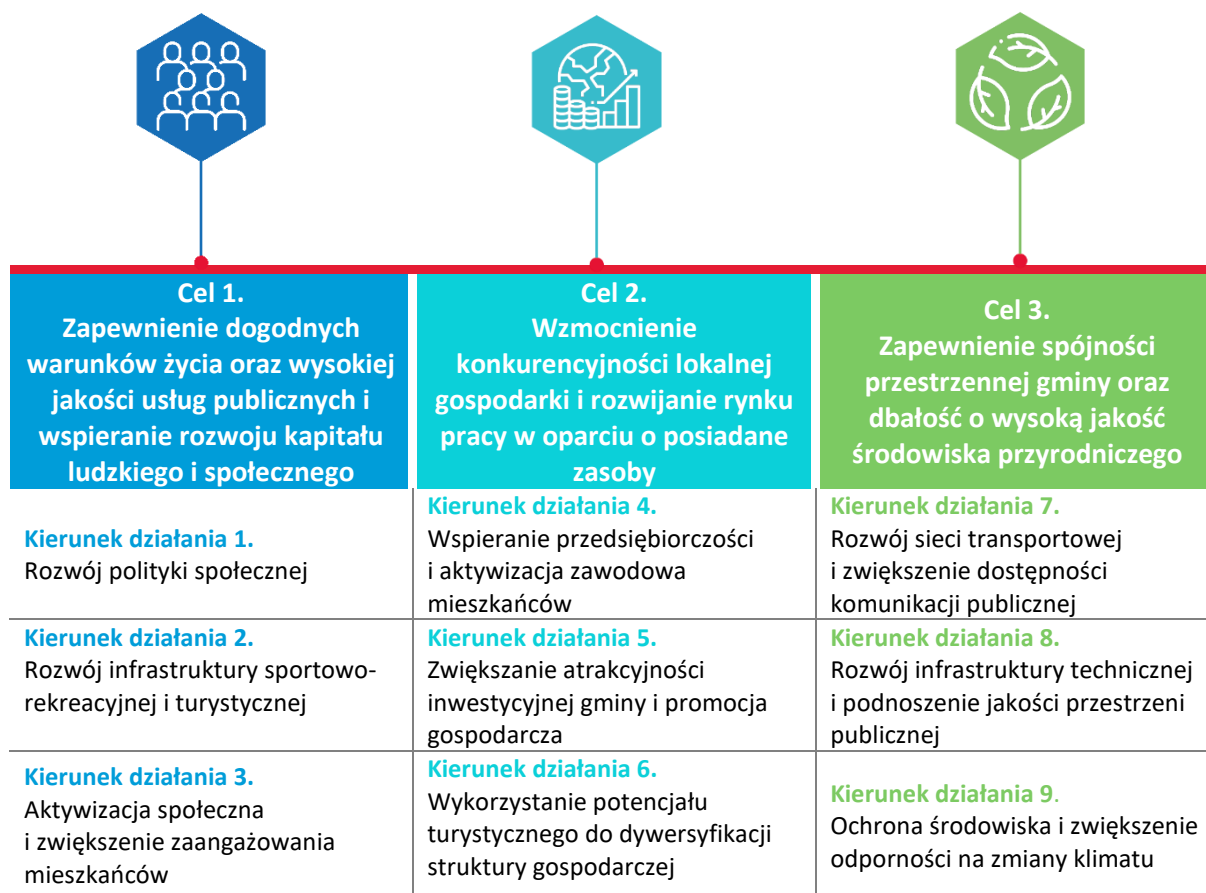
Rewitalizacja

OSI Rewitalizacja, zgodnie z definicją uwzględnia realizację działań *integrujących interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji*. Wśród zaplanowanych zadań znajdują się:

- Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Ozimek
- Wdrażanie działań rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji zgodnie z ustaleniami Gminnego Programu Rewitalizacji
- Prowadzenie niezależnych działań uzupełniających interwencję rewitalizacyjną na całym obszarze gminy
- Poprawa bezpieczeństwa w przestrzeniach publicznych m.in. poprzez wymianę i modernizację uszkodzonych elementów infrastruktury drogowej i małej architektury
- Wyodrębnianie z zasobu mieszkaniowego gminy lokali służących celom pomocy społecznej (np. mieszkania socjalne i chronione)
- Wdrażanie innowacji społecznych i rozwiązań w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i zwiększenia poziomu integracji społecznej

- Poprawa dostępności przestrzeni publicznej i obiektów użyteczności publicznej dla osób ze specjalnymi potrzebami, w tym m.in. osób z niepełnosprawnościami i osób starszych
- Przeciwdziałanie patologiom i przemocy w rodzinie
- Działania wspierające estetyzację i wzrost atrakcyjności przestrzeni publicznej
- Wspieranie inicjatyw społecznych związanych z utrzymaniem wysokiej jakości przestrzeni publicznej
- Dbałość o utrzymanie pozytywnego wizerunku Gminy

Schemat ilustrujący założenia planistyczne

Rezultaty planowanych działań

Poniżej zaprezentowano wybór wskaźników, których celem jest monitorowanie stopnia osiągnięcia założonych celów rozwojowych. Zostały one opracowane w odniesieniu do poszczególnych kierunków działań, dzięki czemu możliwa będzie weryfikacja stopnia ich realizacji. Poza poniższym mechanizmem, wdrażanie strategii będzie podlegało monitoringowi (produktowemu) i ewaluacji. Rekomenduje się dokonywanie pomiarów wskaźników corocznie, zgodnie z zapisami podrozdziału *Monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii*.

Kierunek działania	Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika (2021 r.)	Oczekiwana tendencja	Źródło danych
Kierunek działania 1. Rozwój polityki społecznej	Odsetek dzieci objętych opieką żłobkową	24,4%	wzrost	BDL GUS
	Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności	254	spadek	BDL GUS
	Mieszkania na 1000 ludności	338	Wzrost	BDL GUS
Kierunek działania 2. Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i turystycznej	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów sportowo-rekreacyjnych	0 ³	Wzrost	Urząd Gminy i Miasta w Ozimku
	Imprezy organizowane przez ośrodki kultury	63 ⁴	Wzrost	Dom Kultury w Ozimku
Kierunek działania 3. Aktywizacja społeczna i zwiększenie zaangażowania mieszkańców	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. ludności	28	Wzrost	BDL GUS
Kierunek działania 4. Wspieranie przedsiębiorczości i aktywizacja zawodowa mieszkańców	Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	3,0%	Spadek	BDL GUS
	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności	665	Wzrost	BDL GUS
Kierunek działania 5. Zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej gminy i promocja gospodarcza	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	856	Wzrost	BDL GUS
	Liczba pozyskanych inwestorów	0 ⁵	Wzrost	Urząd Gminy i Miasta w Ozimku

³ Wskaźnik przyjmuje wartość 0 ze względu na fakt, iż rok 2022 jest traktowany jako rok bazowy i od tego roku monitorowana jest wartość wskaźnika. Monitoringowi będzie podlegała tendencja zmian w poszczególnych obszarach wynikająca z wdrażanych w ramach *Strategii Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030* przedsięwzięć.

⁴ W tym: 53 imprezy stacjonarne i 10 imprez w formie online.

⁵ Jw.

Kierunek działania	Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika (2021 r.)	Oczekiwana tendencja	Źródło danych
Kierunek działania 6. Wykorzystanie potencjału turystycznego do dywersyfikacji struktury gospodarczej	Miejsca noclegowe	98 ⁶	Wzrost	BDL GUS
	Liczba zrealizowanych działań promocyjnych	0 ⁷	Wzrost	Urząd Gminy i Miasta w Ozimku
Kierunek działania 7. Rozwój sieci transportowej i zwiększenie dostępności komunikacji publicznej	Długość nowych lub zmodernizowanych odcinków dróg	0 ⁸	Wzrost	Urząd Gminy i Miasta w Ozimku
	Długość dróg rowerowych	4,5 km	Wzrost	BDL GUS
Kierunek działania 8. Rozwój infrastruktury technicznej i podnoszenie jakości przestrzeni publicznych	Odpady zebrane selektywnie z gospodarstw domowych w relacji do ogółu odpadów	38,5%	Wzrost	BDL GUS
Kierunek działania 9. Ochrona środowiska i zwiększenie odporności na zmiany klimatu	Liczba budynków poddanych termomodernizacji	0 ⁹	Wzrost	Urząd Gminy i Miasta w Ozimku
	Udział powierzchni terenów zieleni w powierzchni ogółem	0,32%	Wzrost	BDL GUS

⁶ Liczba miejsc noclegowych, stan na lipiec 2021 r.

⁷ Wskaźnik przyjmuje wartość 0 ze względu na fakt, iż rok 2022 jest traktowany jako rok bazowy i od tego roku monitorowana jest wartość wskaźnika. Monitoringowi będzie podlegała tendencja zmian w poszczególnych obszarach wynikająca z wdrażanych w ramach *Strategii Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030* przedsięwzięć.

⁸ Jw.

⁹ Jw.

3. Część wdrożeniowa

Realizacja, monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii

Niniejszy rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. 3. pkt. 8) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.), zgodnie z którym strategia rozwoju gminy zawiera m.in. system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów.

Opracowanie systemu zarządzania strategią jest niezbędne do skutecznego wdrażania jej założeń, a także do osiągnięcia wymiernych efektów realizowanych działań. Na strukturę systemu zarządzania strategią składają się procesy i czynności realizowane na różnych poziomach administracji samorządowej, zatem konieczne jest zaangażowanie w nie jednostek o różnych kompetencjach. Poniżej zaprezentowane zostały kolejno procesy wdrażania oraz podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań.

Realizacja strategii

- Przygotowanie projektu strategii rozwoju – Burmistrz Ozimka przy współpracy struktur Urzędu Gminy i Miasta Ozimek, w uzgodnieniu z Radą Miejską (zmiana zapisów w dokumencie także w oparciu o uzasadnione propozycje i wnioski mieszkańców, organizacji oraz przedsiębiorców).
- Wybór zadań do realizacji w ramach Strategii Rozwoju – Burmistrz Ozimka z pomocą struktur Urzędu Gminy i Miasta Ozimek oraz instytucji samorządowych.
- Podejmowanie współpracy z partnerami w realizacji działań i przedsięwzięć, które wymagają zaangażowania organizacji i instytucji oraz działania lobbingsowe na rzecz strategicznych kierunków rozwoju w wymiarze ponadlokalnym – Burmistrz Ozimka.
- Opracowanie rocznych i wieloletnich programów branżowych oraz inwestycyjnych, w ramach których realizowane będą założenia strategiczne – wyspecjalizowane komórki Urzędu Gminy i Miasta Ozimek oraz inne instytucje samorządowe (jednostki organizacyjne).
- Zatwierdzenie i zapewnienie finansowania dla rocznych oraz wieloletnich programów branżowych i inwestycyjnych, w ramach których będą realizowane cele strategiczne i kierunki działań – merytoryczne komórki Urzędu Gminy i Miasta Ozimek, Rada Miejska.
- Zabezpieczenie środków w budżecie na realizację zadań wynikających z kierunków działań poprzez umieszczenie konkretnych zadań w budżecie oraz Wieloletniej Prognozie Finansowej – Skarbnik, Burmistrz Ozimka, Rada Miejska.
- Przygotowanie wniosków o uzyskanie finansowania zewnętrznego dla projektów wynikających z założeń strategii – Burmistrz Ozimka, przy współpracy struktur Urzędu Gminy i Miasta Ozimek wraz z jednostkami organizacyjnymi.
- Nadzór nad realizacją projektów, rozliczenia, raporty – merytoryczne komórki Urzędu Gminy i Miasta Ozimek.

Procedura monitorowania

- Monitoring bieżący będzie wykonywany corocznie.
- Celem tej procedury jest uzyskanie kompletnej informacji dotyczącej rezultatów planowanych działań przyjętych do realizacji.
- Monitoringowi podlega katalog wskaźników umieszczonych w rozdziale *Rezultaty planowanych działań*.
- Wynikiem corocznie prowadzonego monitoringu będzie zestawienie wskaźników dla poszczególnych kierunków działań w ramach celów strategicznych wyznaczonych w Strategii.

Ewaluacja

- Rekomendowane jest przeprowadzenie dwóch ewaluacji *Strategii Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030* w okresie jej obowiązywania – w roku 2026 i 2030.
- Wynikiem przeprowadzonych ewaluacji będzie szczegółowe sprawozdanie zawierające podsumowanie zestawień wyników zaprezentowanych w ramach monitoringu oraz ocena poziomu realizacji poszczególnych celów strategicznych.
- Celem przeprowadzania ewaluacji jest uzyskanie odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób założenie i cele przekładane są na realne działania oraz wskazanie konieczności dokonania aktualizacji strategii.
- Raporty ewaluacyjne będą prezentowane Radzie Miejskiej przez Burmistrza Ozimka wraz z rekomendacjami korekt, zakresu aktualizacji oraz uzupełnienia zawartości dokumentu.

Aktualizacja dokumentu

- Aktualizacja zapisów *Strategii Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030* dokonywana będzie w uzasadnionych przypadkach, w szczególności w związku ze zmianami uwarunkowań rozwoju (m.in. społecznymi, gospodarczymi, prawnymi, przestrzennymi czy politycznymi) na terenie gminy, bądź w jej otoczeniu.
- Ocena realizacji *Strategii* na podstawie danych zawartych w raportach ewaluacyjnych zostanie wykonana w latach 2026 i 2030. Celem jej przeprowadzenia będzie porównanie założonych w strategii efektów jej wdrażania z faktycznie osiągniętymi efektami. Będzie to podstawą do sformułowania zaleceń w zakresie aktualizacji *Strategii* na kolejne lata wdrażania.
- Aktualizacje *Strategii Rozwoju* będą dokonywane na drodze uchwał Rady Miejskiej na wnioski Burmistrza Ozimka po wydaniu stosownej opinii przez komisję (komisje) odpowiednią dla danego typu zadania.

Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

- Dokumenty wykonawcze powinny być napisane możliwie prostym językiem, zrozumiałym dla osób niebędących specjalistami w danej dziedzinie.
- Przygotowanie dokumentu wykonawczego powinno zakończyć się w ciągu 12 miesięcy od jego zainicjowania.
- Obowiązkowo każdy z dokumentów wykonawczych powinien zostać poddany konsultacjom.
- W każdym z dokumentów wykonawczych powinno znaleźć się przynajmniej odniesienie do konkretnego celu strategicznego i kierunku działań niniejszej Strategii.
- Każdy dokument wykonawczy musi posiadać przypisaną komórkę organizacyjną jako wiodącą, odpowiadającą za całościową realizację oraz jej skutki.

Analiza oddziaływania na środowisko realizacji Strategii

Potencjalne zmiany istniejącego stanu środowiska w przypadku braku realizacji założeń dokumentu

Strategia Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030 stanowi nadrzędny dokument planistyczny i jest podstawową deklaracją i zobowiązaniem samorządu. W dokumencie sformułowano misję i wizję w długookresowej perspektywie wraz z określeniem podstawowych kierunków rozwoju. Wypracowane założenia oraz zaplanowane do realizacji przedsięwzięcia skupiają się na poprawie jakości życia mieszkańców oraz rozwiązywania problemów i wyzwań zidentyfikowanych w gminie. Dokument ma charakter kompleksowy, stanowi odpowiedź na zidentyfikowane w gminie problemy i wyzwania oraz wspomaga zarządzanie gminą. Umożliwia również ubieganie się o środki finansowe w ramach Funduszy Europejskich. Dokument przyczyni się także do uzyskania w gminie Ozimek sukcesywnego ograniczenia degradacji środowiska, ochrony i rozwoju jego walorów. Odstąpienie od realizacji zapisów projektowanego dokumentu będzie wiązało się z odstąpieniem od obowiązku realizacji strategicznych celów ochrony środowiska w kontekście szerszej perspektywy postrzegania tej problematyki. W przypadku braku wdrażania zapisów Strategii, przeprowadzona analiza i ocena istniejącego stanu środowiska może sugerować, iż może nastąpić pogorszenie stanu środowiska.

Brak realizacji zapisów strategii rozwoju może doprowadzić m.in. do:

- pogorszenia stanu i jakości powietrza atmosferycznego;
- pogorszenia stanu klimatu akustycznego;
- pogorszenia jakości i zasobności wód powierzchniowych i podziemnych;
- pogorszenia stanu gospodarki wodno-ściekowej;
- pogorszenia jakości i zasobności gleb i powierzchni ziemi;
- pogorszenia systemu gospodarowania odpadami;
- pogorszenia stanu zasobów przyrodniczych, różnorodności biologicznej, obszarów cennych przyrodniczo, w tym obszarów objętych ochroną prawną;

- pogorszenia walorów krajobrazowych;
- pogorszenia jakości życia mieszkańców z uwagi na przekroczenia standardów ochrony środowiska.

Pozytywnym skutkiem środowiskowym, w przypadku zaniechania realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030, będzie wyeliminowanie negatywnego, krótkotrwałego wpływu występującego podczas działań typowo inwestycyjnych, m.in. budowy, rozbudowy i modernizacji sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej, rozbudowy i przebudowy ciągów komunikacyjnych, czy rozbudowy terenów inwestycyjnych.

W przypadku braku realizacji powyższych zamierzeń nie dojdzie do zajęcia nowych powierzchni biologicznie czynnych, wzrostu emisji hałasu oraz gazów i pyłów do powietrza w miejscach dotąd nieprzekształconych antropogenicznie. Brak realizacji zamierzeń inwestycyjnych wiąże się z mniejszą ingerencją w komponenty środowiska, tj.: wody, gleby, środowisko przyrodnicze oraz krajobraz lokalny.

Zaniechanie założeń dokumentu wiąże się również z mniejszym prawdopodobieństwem zniszczenia siedlisk przyrodniczych oraz naruszenia funkcjonowania korytarzy migracyjnych czy też obszarów chronionych. Realizacja zadań ingerujących w stan środowiska wiąże się z niedogodnościami na etapie wdrażania, jednak skutkuje szeregiem korzyści po zakończeniu inwestycji (poprawa stanu powietrza, poprawa efektywności energetycznej, poprawa mobilności, szczelny system wodociągowy).

Analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu

Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych m.in. budową, rozbudową i modernizacją sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej, rozbudową i przebudową ciągów komunikacyjnych, czy rozbudową terenów inwestycyjnych można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań.

Wykaz zadań zamieszczonych w *Strategii Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030* powinien być realizowany zgodnie z zaleceniami wynikającymi z wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (dotyczy działań, dla których taka decyzja jest konieczna). Podczas podejmowania nowych działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów. Każdorazowe podjęcie działań

inwestycyjnych, mogących negatywnie oddziaływać na środowisko, wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury (decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach).

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu;
- odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji, uwzględniający zapisy dokumentów lokalnych oraz wyższego szczebla.

W przypadku, gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztucznie zasilić osłabione populacje, tworzyć alternatywne połączenia przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

W wyniku realizacji założeń Strategii Rozwoju może potencjalnie dojść do oddziaływania na obszary chronione, dlatego ważne jest, aby wszelkie przedsięwzięcia były przeprowadzone zgodnie z przepisami dotyczącymi gospodarowania na obszarach objętych prawną formą ochrony przyrody.

Minimalizacja negatywnego wpływu na środowisko możliwa jest m.in. poprzez prowadzenie świadomej polityki przestrzennej popartej stosownymi zapisami w dokumentach prawa lokalnego oraz zachowanie walorów przyrodniczych w gminie.

Poniżej przedstawiono propozycje zapobiegania, bądź łagodzenia negatywnego wpływu na środowisko, będącego konsekwencją realizacji działań ujętych w Strategii Rozwoju, na poszczególne komponenty środowiska.

Ochrona powierzchni ziemi i wód:

- Na etapie projektowania należy rozważać koncepcję organizacji placu budowy i jego zaplecza z uwzględnieniem zasady minimalizacji zajęcia terenu i przekształcenia jego powierzchni;
- Po zakończeniu prac budowlanych, w razie konieczności należy przeprowadzać rekultywację;
- W projekcie i wykonawstwie należy minimalizować zakres robót powodujących zdejmowanie warstw próchnicznych gleby, a także zaplanować wykorzystanie nadmiarów ziemi pochodzącej z wykopów;

- W opisach technicznych projektów budowlanych należy zaplanować miejsca przeznaczone do składowania substancji podatnych na migrację wodną;
- Prawidłowe przechowywane substancji ropopochodnych oraz innych materiałów;
- Opracowanie procedury na wypadek wystąpienia awarii na placu budowy, by nie doprowadzić do zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego;
- Właściwe postępowanie z odpadami;
- Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów nadających się do odzysku lub unieszkodliwiania, gromadzenie odpadów niebezpiecznych w szczelnych, oznakowanych pojemnikach, w wydzielonym miejscu;
- Powstające podczas realizacji inwestycji oraz eksploatacji obiektu odpady należy przekazywać tylko wyspecjalizowanym jednostkom posiadającym zezwolenie na odzysk, utylizację, zbieranie i transport tych odpadów;
- Materiał pozostały po robotach ziemnych w miarę możliwości należy wykorzystywać na miejscu;
- Ograniczenie uszczelniania zlewni, np. poprzez planowanie rezerw terenu, które ma służyć zapewnieniu możliwości swobodnej infiltracji wód do ziemi;
- Uregulowanie gospodarki wodami opadowymi - oczyszczenie ich oraz możliwość ich retencjonowania w celu ograniczenia spływu powierzchniowego – należy przy tym brać pod uwagę nie tylko dany obszar, ale i obszar położony niżej w zlewni (jest to szczególnie ważne na obszarach zurbanizowanych);
- Prowadzenie robót budowlanych w sposób zapewniający ochronę wód.

Ochrona powietrza:

- Wykonawcy wybierani do realizacji poszczególnych zadań powinni używać nowoczesnego sprzętu i wykazać się dbałością o prawidłową eksploatację i właściwą konserwację sprzętu i środków transportu. Takie zapisy mogą znaleźć się na odpowiednich etapach procedur przetargowych;
- Niedopuszczalne jest palenie na terenie budowy papy, opon, rozpuszczalników, farb oraz innych materiałów;
- Przeprowadzenie pogłębionej analizy lokalizacji przedsięwzięcia;
- Minimalizowanie ryzyka awarii poprzez stosowanie sprawdzonych rozwiązań i nowoczesnego sprzętu;
- Prowadzenie prac budowlanych i rozbiórkowych wyłącznie w porze dziennej;
- Stosowanie przepisów BHP;
- Zastosowanie do budowy nowoczesnego sprzętu, który emituje mniejsze ilości spalin;

- Na etapie eksploatacji - prowadzenie monitoringu powietrza;
- Unikanie emisji, głównie substancji pyłowych na etapie budowy, rozbudowy czy modernizacji obiektów;
- Przestrzeganie zaostrzonych zapisów pozwoleń budowlanych.

Różnorodność biologiczna (w tym fauna, flora, obszary chronione):

- Minimalizacja negatywnych oddziaływań inwestycji infrastrukturalnych wymaga wcześniejszych terenowych inwentaryzacji zasobów środowiska przyrodniczego (przy czym nie jest to konieczne w przypadku każdej inwestycji). Inwentaryzacja pozwoli na precyzyjne dostosowanie ogólnych zaleceń do realiów danego zadania inwestycyjnego i uniknięcie spowodowania znaczących szkód w środowisku przyrodniczym i wiążących się z tym komplikacji w trakcie realizacji poszczególnych inwestycji;
- W przypadku prac termomodernizacyjnych budynków czy remontów elewacji, bądź pokrycia dachowego budynków należy przeprowadzić inwentaryzację ornitologiczną i chiropterologiczną;
- Wykorzystanie rozwiązań technologicznych umożliwiających zachowanie istniejących stosunków wodnych;
- Ograniczenie na etapie planowania i wykonawstwa wycinki drzew i krzewów oraz naruszania cennych siedlisk;
- Wycinkę drzew i krzewów należy ograniczyć do niezbędnego minimum wynikającego z bezpośredniej kolizji z przedmiotowym przedsięwzięciem;
- Za wycinkę drzew i krzewów należy dokonać nasadzeń zastępczych. Do nasadzeń należy wykorzystywać jedynie rodzime gatunki drzew i krzewów. Oszacowanie liczby drzew i krzewów do wycinki oraz wskazanie lokalizacji nasadzeń zastępczych należy uzgodnić po sporządzeniu operatu dendrologicznego;
- Wycinkę drzew i krzewów należy prowadzić poza sezonem wegetacyjnym;
- Drzewa i krzewy nieprzeznaczone do wycinki, a które znajdują się w sąsiedztwie prac budowlanych należy zabezpieczyć przed uszkodzeniem pni, korzeni i konarów;
- Wykopy wykonywane w strefie korzeniowej drzew należy wykonywać wyłącznie ręcznie;
- Roboty ziemne w obrębie korzeni drzew i krzewów nie powinny być prowadzone w okresie wegetacji roślin, a szczególnie w okresie letnim. Najkorzystniejszym okresem do wykonania tych robót są miesiące od października do końca marca;
- Wykopy w obrębie drzew nie powinny trwać dłużej niż dwa tygodnie, a przy wietrznej, wilgotnej pogodzie trzy tygodnie. W celu niedopuszczenia do przesuszenia systemu

korzeniowego, wykopy przy drzewach i krzewach powinny być zasypywane w jak najkrótszym czasie;

- Powstałe wykopy w sąsiedztwie drzew i krzewów należy zasypać warstwą kompostu lub ziemi urodzajnej;
- W przypadku kolizji konarów drzew z pracą sprzętu budowlanego, w wyniku którego może dojść do uszkodzenia mechanicznego, gałęzie zagrożone uszkodzeniem należy podwiązać do gałęzi położonych powyżej. Jeżeli jest to zabieg niewystarczający, w ostateczności należy usunąć lub skrócić kolidujące gałęzie, a rany po cięciach należy zabezpieczyć środkiem impregnującym z dodatkiem środka grzybobójczego;
- W przypadku braku możliwości nienaruszenia siedlisk rzadkich/chronionych gatunków, należy wziąć pod uwagę możliwość przeniesienia populacji;
- Nie należy prowadzić robót budowlanych w okresie lęgowym, jeśli na obszarze inwestycji lub w jej pobliżu gniazdują ptaki;
- W przypadku istotnego zagrożenia hałasem, mogącego płoszyć chronione gatunki zwierząt w okresie rozrodczym (i/lub powodujące ponadnormatywną emisję na terenach mieszkaniowych), należy rozważyć zastosowanie ekranów;
- Należy stosować technologie w jak najmniejszym stopniu wpływające na środowisko (ograniczające emisję zanieczyszczeń i hałasu);
- Uwzględnianie wariantu lokalizacyjnego w sposób zgodny z dokumentami planistycznymi, przepisami i aktami prawnymi obowiązującymi dla poszczególnych form ochrony przyrody, a także biorąc pod uwagę potrzeby ochrony siedlisk przyrodniczych, siedlisk zwierząt i roślin oraz korytarze migracyjne i łączność ekosystemów.

Ochrona przed hałasem i drganiami:

- Ograniczenie prac związanych z wykorzystaniem głośnego sprzętu do pory dziennej między 7:00 a 20:00;
- W miejscach szczególnie wrażliwych obok zabudowy mieszkaniowej należy ograniczyć prędkość pojazdów dowożących materiały budowlane ze względu na drgania przenoszące się na konstrukcje budynków oraz wpływ na klimat akustyczny otoczenia;
- Projektanci powinni zwrócić uwagę na propozycję lokalizacji baz zaplecza technicznego budowy tak, aby planować je możliwe z dala od okien budynków mieszkalnych;
- Na terenach zwartej zabudowy mieszkaniowej należy tak planować roboty budowlane w ramach poszczególnych zadań, by prowadzić prace związane z emisją hałasu w tym samym

czasie tylko po jednej stronie budynku, aby w mieszkaniu były pomieszczenia nienarażone na emisję hałasu;

- Organizacja pracy, ograniczająca liczbę osób i czas ekspozycji na hałas;
- Stosowanie harmonogramów prac ograniczających narażenie na hałas;
- Stosowanie tzw. cichych nawierzchni;
- Ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji w środowisko;
- Racjonalna gospodarka materiałami i minimalizacja powstawania odpadów;
- Sprawne przeprowadzenie prac;
- Ograniczenie do niezbędnego minimum usuwania drzew i krzewów będących w kolizji z planowaną inwestycją;
- Dobór gatunków roślin pełniących rolę dźwiękochłonną dostosowanych do wymogów siedliska;
- Stosowanie barier akustycznych na etapie realizacji konkretnych inwestycji drogowych (szczególnie w miejscach przejścia dróg uciążliwych przez tereny mieszkaniowe i usług chronionych);
- Zastosowanie odpowiednio szerokich pasów zieleni o zróżnicowanej wysokości tak, aby zapewnić maksymalne wartości pochłaniania i odbijania fali akustycznej.

Propozycja działań alternatywnych

Art. 51, ust. 2, pkt. 3b ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 z późn. zm.) nakłada obowiązek przedstawienia rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

Dla zadań zawartych w *Strategii Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030* można zaproponować następujące działania alternatywne:

- Zmiana lokalizacji danego działania;
- Zmiana technologii realizacji zadania;
- Wybór alternatywnych materiałów do realizacji zadania;
- Rozważenie różnych wariantów organizacyjnych realizacji zadania i dobór odpowiedniego;
- Modyfikacja zakresu zadania, częściowe lub całkowite odstąpienie od realizacji zadania, jeśli decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach dla danego zadania będzie wskazywać na taką potrzebę.

W przypadku *Strategii Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030* nie ma możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań ze względu na wysoki stopień ogólności

dokumentu. Dokument jest koncepcją rozwoju i przebudowy społecznej, infrastrukturalnej i przestrzennej obszaru gminy Ozimek, która jako wizja całościowa i spójna pozwoli osiągnąć zamierzone efekty. Dlatego też wprowadzanie na tym etapie rozwiązań alternatywnych zaburzałoby spójność wspomnianej wizji. Należy jednak podkreślić, że istnieją możliwości doboru najlepszych pod względem oddziaływania na środowisko wariantów lokalizacyjnych, technologicznych czy organizacyjnych.

Podkreślając charakter dokumentu o wysokim stopniu ogólności oraz brak możliwości precyzyjnego wskazania działań alternatywnych, należy w przypadku wszystkich przedsięwzięć przeanalizować działania alternatywne na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

W związku z ciągłym rozwojem gospodarczym regionu oraz wzrostem poziomu konsumpcji, brak realizacji zapisów Strategii Rozwoju prowadzić będzie do pogorszenia wszystkich elementów środowiska.

Finansowanie strategii

Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. 3. 9) ramy finansowe i źródła finansowania zawartego w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.).

Skuteczna realizacja założeń *Strategii Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030* wymaga od samorządu jako jej operatora i inicjatora poszukiwania dostępnych źródeł finansowania, narzędzi i metod realizacji określonych w dokumencie celów, aby zaproponowaną wizję gminy urzeczywistnić.

Dla sfinansowania założeń strategii istotne znaczenie ma katalog środków publicznych:

- Środki własne Gminy Ozimek,
- Środki z budżetu województwa opolskiego,
- Środki z budżetu Unii Europejskiej, takie jak:
 - Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027,
 - Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS),
 - Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 (FENG),
 - Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS),
 - Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027 (FERC),
 - Fundusze w ramach Programu Interreg Czechy-Polska 2021-2027,
 - Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej 2021-2027 (Program LEADER),
- Krajowe Programy Operacyjne,
- Środki budżetu państwa,
- Pozostałe środki publiczne.

Istotnym elementem w finansowaniu działań rozwojowych będą również środki prywatne, które mogą posłużyć do współfinansowania projektów, których realizacja odbywać się będzie w ramach programów operacyjnych lub w formie partnerstwa publiczno-prywatnego.

Ewaluacja ex-ante

Zgodnie z nowelizacją podstaw prawnych do opracowywania strategii rozwoju, obowiązkowym jest opracowanie ewaluacji ex-ante, czyli tak zwanej ewaluacji uprzedniej. Przeprowadzenie takiego badania służy przede wszystkim do oceny jakości i wartości opracowanego procesu oraz efektów wdrażania danej polityki rozwoju. Kryteria jakie służą ocenie strategii to przede wszystkim: trafność, skuteczność, efektywność realizacji oraz spójność. Ewaluacja ex-ante umożliwia wyciągnięcie wniosków, na podstawie których dokonuje się usprawnień i poprawy w zapisach dotyczących bieżącej lub przyszłej interwencji.

Poniżej zaprezentowane zostały kryteria oceny wykorzystywane w ewaluacji ex-ante.

TRAFNOŚĆ

W celu zidentyfikowania problemów i wyzwań rozwojowych Gminy Ozimek przeprowadzono analizę danych zastanych oraz zrealizowano badania ilościowe i jakościowe w postaci ankiety i warsztatów strategicznych. Tak przeprowadzona diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej pozwoliła na opracowanie analizy SWOT, czyli wskazania mocnych i słabych stron Gminy Ozimek, a także potencjałów i zagrożeń mających wpływ na jej rozwój. Wszystkie wskazane elementy pozwoliły na wypracowanie misji i wizji Gminy Ozimek, a w ich następstwie celów strategicznych i kierunków działania. Można zatem mówić o trafności opracowanych celów i kierunków działań rozwojowych, które zostały wypracowane z uwzględnieniem wcześniej wskazanych potencjałów i zagrożeń rozwojowych w Gminie Ozimek.

W sferze społecznej barierą rozwojową Gminy Ozimek stanowią negatywne zjawiska demograficzne, takie jak ujemny przyrost naturalny, starzenie się społeczeństwa oraz depopulacja. Odpowiedź na te problemy rozwojowe stanowi **Cel 1. Zapewnienie dogodnych warunków życia oraz wysokiej jakości usług publicznych i wspieranie rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego**. Działania w ramach celu pierwszego koncentrują się przede wszystkim na ogólnym rozwoju polityki społecznej prowadzonej w gminie, zwiększeniu zaangażowania mieszkańców oraz rozwoju infrastruktury sprzyjającej aktywizacji społecznej.

Cel 2. Wzmocnienie konkurencyjności lokalnej gospodarki i rozwijanie rynku pracy w oparciu o posiadane zasoby skupia się na gospodarczym rozwoju Gminy Ozimek. W badaniu ankietowanym prawie połowa mieszkańców gminy jako kluczowy kierunek rozwoju wskazała **wsparcie silnej gospodarki**. Natomiast działania, które według respondentów przyczyniłyby się do poprawy jakości życia w gminie dotyczą przyciągnięcia inwestorów oraz zapewnienia większej liczby miejsc pracy. Jednocześnie opinia mieszkańców dotycząca sytuacji na rynku pracy w gminie była negatywna, a szczególnie źle ocenione zostały możliwości znalezienia satysfakcjonującej pracy oraz wysokość zarobków. Rozwój obszaru gospodarczego w gminie powinien uwzględnić przede wszystkim wsparcie przedsiębiorczości, w tym tworzenie warunków do przyciągania inwestorów, działania ukierunkowane na ograniczenie bezrobocia, a także zwiększenie możliwości przekwalifikowania się. Istotnym potencjałem rozwojowym w sferze gospodarczej Gminy Ozimek jest wykorzystanie jej walorów turystycznych, a przede wszystkim atrakcyjnego pod tym względem położenia, dostępności zasobów wodnych i terenów leśnych, w tym obszarów chronionych.

Istotą **Celu 3. Zapewnienie spójności przestrzennej gminy oraz dbałość o wysoką jakość środowiska przyrodniczego** są kwestie związane z poprawą dostępności komunikacyjnej oraz ochroną środowiska

naturalnego. Najczęściej wskazywanymi przez mieszkańców słabymi stronami Gminy Ozimek są infrastruktura drogowa oraz brak ścieżek rowerowych, a wśród przedsięwzięć których realizacja według mieszkańców przyczyni się do rozwoju gminy, wskazano poprawę w tych aspektach. Ważne jest zatem skoncentrowanie działań rozwojowych na rozbudowie i modernizacji infrastruktury drogowej, ze szczególnym uwzględnieniem ścieżek pieszych i rowerowych. Cel ten zakłada także prowadzenie działań zapobiegających zmianom klimatu oraz ochronie środowiska przyrodniczego, charakteryzującego się w gminie wysoką różnorodnością.

SKUTECZNOŚĆ

W strategii przedstawiono schemat interwencji, który obrazuje trzy główne sfery planowania strategicznego, wynikające z nich cele oraz przypisane do nich kierunki działań. Oczekiwane rezultaty po zrealizowaniu interwencji przedstawiono w rozdziale pt. *Rezultaty planowanych działań*, który znajduje się w części planistycznej dokumentu. Zawarte zostały tam kierunki działania oraz przypisane im wskaźniki, które pozwalają na monitoring oraz obiektywną ocenę zmian zachodzących w gminie.

SPÓJNOŚĆ

Strategia rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030 charakteryzuje się spójnością wewnętrzną, czego potwierdzeniem jest schemat ilustrujący założenia planistyczne. Schemat ten przedstawia trzy wymiary strategiczne oraz cele wraz z kierunkami działań, które w dalszej części zostały uszczegółowione o konkretne przedsięwzięcia. W ramach dokumentu opracowana została także misja i wizja rozwoju Gminy Ozimek. Zakres interwencji został przydzielony do każdego z kierunków działań rozwojowych, co wskazuje na wzajemne uzupełnianie się przedsięwzięć. Niniejsza strategia wykazuje spójność również z dokumentami nadrzędnymi o znaczeniu regionalnym i krajowym, co przedstawione zostało w rozdziale *Komplementarność*.

EFEKTYWNOŚĆ

Zaprezentowane cele strategiczne zostały wypracowane w odpowiedzi na potrzeby i wyzwania rozwojowe zdiagnozowane w Gminie Ozimek, co zostało potwierdzone w niniejszej ewaluacji i jest uzasadnieniem poniesienia przewidywanych na ich realizację nakładów finansowych. Dodatkowo w strategii wskazano obszar strategicznej interwencji **Rewitalizacja**, który uwzględnia działania ukierunkowane na kompleksową poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej Gminy Ozimek.

Załącznik 1 Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej

Przedmiotowa diagnoza jest podstawą do opracowania strategii rozwoju ze względu na identyfikację najważniejszych uwarunkowań wpływających na rozwój gminy. Dzięki analizom i badaniom przeprowadzonym w ramach diagnozy możliwe jest również określenie barier i szans rozwoju oraz zidentyfikowanie potencjałów jednostki. Przeprowadzenie jej odbywa się w ujęciu dynamicznym, poprzez prezentację zachodzących zmian na przestrzeni 5 ostatnich lat. Podstawą do opracowania dokumentu była tak zwana analiza desk research, czyli analiza zastanych danych statystycznych. Niezbędnym materiałem do opracowania diagnozy były dokumenty diagnostyczne, planistyczne oraz sprawozdania i raporty o stanie Gminy Ozimek. Oprócz przeanalizowania wyżej wskazanych dokumentów podjęto się analizy dostępnych danych statystycznych gromadzonych przez: Bank Danych Lokalnych GUS, Ośrodek Integracji i Pomocy Społecznej w Ozimku oraz Powiatowy Urząd Pracy w Opolu.

Właściwa analiza desk research została przeprowadzona po wyselekcjonowaniu wiarygodnych, rzetelnych, przydatnych z punktu widzenia diagnozy informacji. Tak opracowana analiza stanowiła bazę do wypracowania wniosków na temat badanego obszaru. Poza pozyskanymi danymi i ogólnodostępnymi dokumentami, w procesie tworzenia diagnozy wykorzystane zostały badania ilościowe (badanie ankietowe) i jakościowe (spotkania, warsztaty i wywiady i interesariuszami).

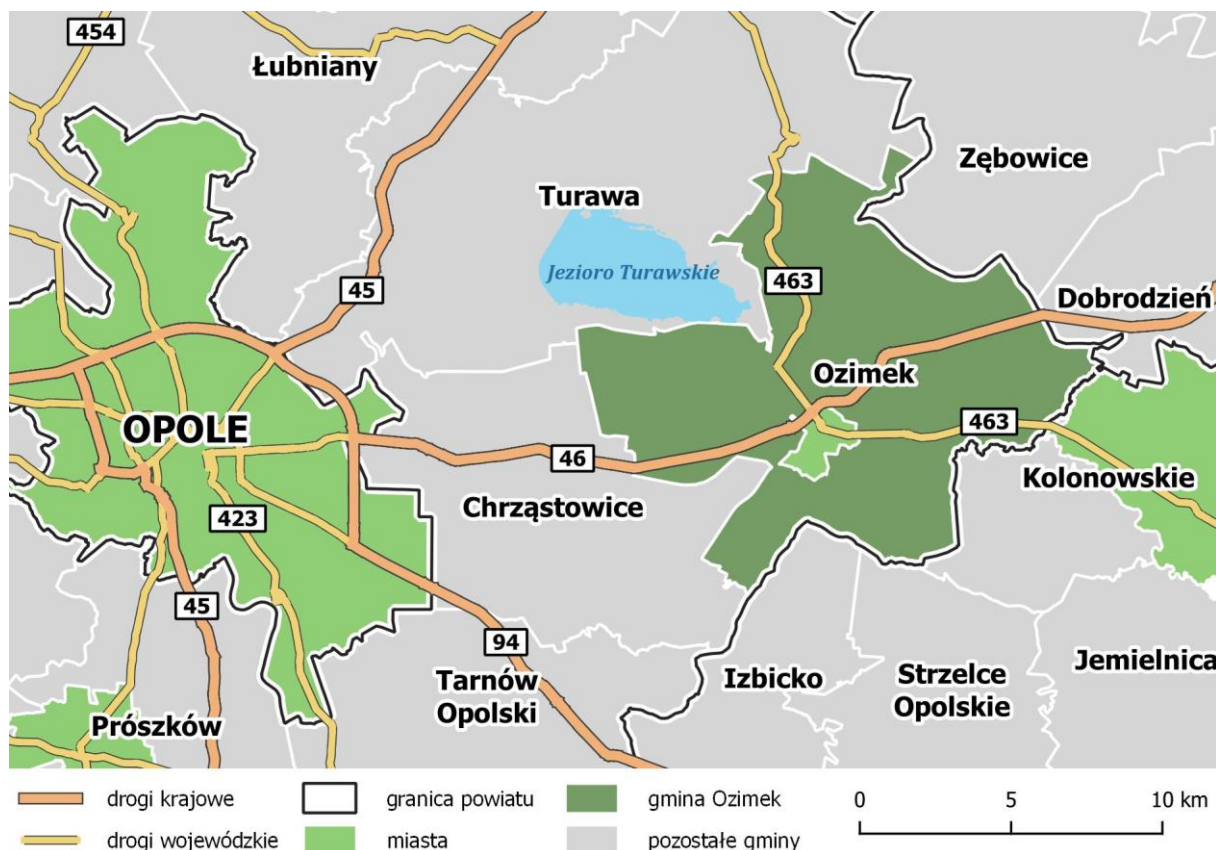
Ogólna charakterystyka gminy

Gmina Ozimek ma charakter miejsko-wiejski, zatem w jej skład wchodzi miasto oraz okoliczne tereny wiejskie. Gmina położona jest w środkowo-wschodniej części województwa opolskiego, w powiecie opolskim, niespełna 30 km na wschód od miasta stołecznego Opolą. Powierzchnia gminy wynosi 12 567 ha (1,3% powierzchni województwa opolskiego), z czego 325 ha (3 km²) zajmuje miasto Ozimek.

Obszar gminy Ozimek przynależy do makroregionu Nizina Śląska oraz mezoregionu Równina Opolska, w kontekście geograficznym tereny gminy położone są na obszarze Niziny i Wyżyny Śląskiej. W skład gminy poza miastem Ozimek wchodzi 13 sołectw: Antoniów, Biestrzynnik, Chobie, Dylaki, Grodziec, Jedlice, Krasiejów, Krzyżowa Dolina, Mnichus, Nowa Schodnia, Pustków, Schodnia i Szczedrzyk. Gmina Ozimek graniczy z gminami powiatu opolskiego: Chrząstowice, Turawa, powiatu strzeleckiego: Izbicko, Kolonowskie i Strzelce Opolskie oraz z gminami: Dobrodzień i Zębówice należącymi do powiatu oleskiego. Ze stolicą regionu, Opolem, Ozimek jest związany nie tylko administracyjnie, ale także ze względu na wspólne potrzeby oraz projekty inwestycyjne poprzez przynależność do Aglomeracji Opolskiej (ZIT). Zrzeszenie w Stowarzyszeniu Aglomeracji Opolskiej pozwala między innymi na wspólne planowanie rozwoju, współpracę i integrację na obszarze Aglomeracji, czy też podejmowanie wspólnych inicjatyw gospodarczych i społecznych. Gmina Ozimek jest również czynnym członkiem

Lokalnej Grupy Działania „Kraina Dinozaurów”, Rybackiej Lokalnej Grupy Działania „Opolszczyzna” oraz Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu Pradziad.

Rysunek 3 Położenie gminy Ozimek

Źródło: opracowanie własne

Gmina Ozimek położona jest w dogodnym i sprzyjającym rozwojowi układzie komunikacyjnym, na który składają się drogi różnych kategorii, w tym: drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne. Przez gminę przebiega tak zwany korytarz staropolski, łączący obszary kilku aglomeracji Polski środkowej i wschodniej – częstochowską, kielecką, lubelską – z Opolem. Lokalizacja gminy w centralnej części regionu oraz bliskość stolicy województwa – Opola ma ogromne znaczenie dla rozwoju i jakości życia mieszkańców. Układ i połączenia komunikacyjne oraz położenie ma przede wszystkim znaczenie związane z dostępnością rynku pracy, oferty edukacyjnej czy spędzania czasu wolnego, a także oferty handlowej i obsługi administracyjnej.

Na układ drogowy gminy Ozimek składa się sieć dróg krajowych (DK 46 relacji Kłodzko – Szczekociny), wojewódzkich (DW 463 relacji Zawadzkie – Bierdzany), powiatowych i gminnych. Łączna długość dróg publicznych na terenie gminy wynosi 216,583 km. Istotna z punktu widzenia rozwoju i połączeń komunikacyjnych jest przechodząca przez województwo opolskie, w niedalekiej odległości od Ozimka, autostrada A4.

Gmina posiada bogate dziedzictwo historyczne, między innymi udokumentowane ślady pobytu człowieka na jej obecnym terenie. Ich pochodzenie datuje się na okres neolitu tj. około 4200-1700 lat p.n.e., co związane jest z jednymi z największych w Polsce odkryciami paleontologicznymi w miejscowości Krasiejów. Natomiast wzmożone osadnictwo rozwinęło się tu w XIII wieku. Obecna nazwa miasta Ozimek pochodzi od nazwiska młynarza mieszkającego nad Małą Panwią w XVII wieku, wcześniejsze nazwy (Małapądew, Małapanew) pochodziły od położenia obszaru nad tą właśnie rzeką. Jednym z najbardziej istotnych elementów dziedzictwa zachowanych w Ozimku jest zabytkowy most wiszący, który wybudowany został w roku 1827 i jest najstarszym żelaznym mostem wiszącym w Europie kontynentalnej. Obecnie most służy tylko do ruchu pieszego.

Analiza danych zastanych

DEMOGRAFIA

W rozdziale skupiono się na analizie struktury demograficznej Gminy Ozimek, w której pod uwagę wzięto między innymi wiek i płeć (tzw. podstawowe zmienne socjodemograficzne) jej mieszkańców, a także prognozy demograficzne i obserwowane procesy w gminie. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego (BDL GUS) liczba ludności w gminie spadła z 20 080 osób w roku 2012 do 19 374 osób w roku 2021, czyli o 3,5%. Widoczny jest proces depopulacji gminy, który według prognoz będzie się utrzymywał – przewiduje się, że liczba mieszkańców gminy w roku 2030 spadnie do 17 858 osób, a więc o ponad 7% w porównaniu do roku 2021 oraz o ponad 14% w porównaniu do roku 2012.

Oprócz zmniejszającej się liczby ludności, negatywnym zjawiskiem obserwowanym w Gminie Ozimek jest spadek liczby osób w wieku produkcyjnym przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Na przestrzeni lat 2017-2021 odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym nie uległ zmianie i utrzymywał się na poziomie 14,3%. Kolejnym wskaźnikiem, jaki został poddany analizie jest odsetek osób w wieku produkcyjnym, czyli osób, które stanowią filar bazy wytwórczej i konsumpcyjnej gminy. W okresie 2017-2021 wartość ta spadła z 65,2% do 62,2%. Pomimo najwyższej wykazywanej wartości w porównaniu z powiatem opolskim i województwem opolskim, należy zauważyć, że w gminie liczba ta spadała najszybciej względem roku 2017. Trzecią badaną ekonomiczną grupą wieku jest ludność w wieku poprodukcyjnym, czyli w wieku 60 lat w przypadku kobiet i 65 w przypadku mężczyzn. O ile odsetek populacji w wieku poprodukcyjnym w roku 2017 wyniósł 20,5%, to w roku 2021 wyniósł już 23,6%. Mimo że w badanym roku 2021 odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w Gminie Ozimek był na identycznym poziomie jak w powiecie opolskim i województwie opolskim, uwagę należy zwrócić na największy wzrost w gminie w porównaniu do 2017 roku.

Kolejnym czynnikiem potwierdzającym proces starzenia się społeczeństwa w Gminie Ozimek jest wzrost odsetka osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem. Wartość ta z roku na rok wzrastała i tak z 16,7% w roku 2017 wzrosła do 19,5% w roku 2021. Tym samym w 2021 roku wartość dla gminy była bliska wartościom z poziomu powiatowego i wojewódzkiego, mimo wcześniej wykazywanej różnicy. Powyższe dane wskazują na postępujący proces starzenia się społeczeństwa w gminie, który jest ważnym czynnikiem warunkującym jej rozwój. Wzrastający udział osób w wieku senioralnym implikuje bowiem konieczność dostosowania oferty usług publicznych oraz infrastruktury technicznej do specyficznych potrzeb i oczekiwań tej grupy mieszkańców, co związane jest ze zmianą priorytetów prowadzonej polityki społecznej oraz zwiększeniem nakładów inwestycyjnych ponoszonych w tych aspektach.

Oprócz negatywnych zmian w strukturze demograficznej mieszkańców Gminy Ozimek, niekorzystne tendencje dotyczą również przyrostu naturalnego. Wartość ta utrzymywała się na poziomie ujemnym przez cały badany okres (lata 2017-2021), przyjmując najkorzystniejszą wartość w roku 2019 (-0,6) i najniższą wartość w 2020 roku (-5,7), utrzymując się na niskim poziomie w roku 2021 (-5,4). Duży spadek wskaźnika przyrostu naturalnego w latach 2020-2021 był bezpośrednio związany z wybuchem pandemii COVID-19 w 2020 r. i związanym z nią wzrostem liczby zgonów w całym kraju. W analogicznym tempie spadały wartości dla powiatu opolskiego i województwa opolskiego.

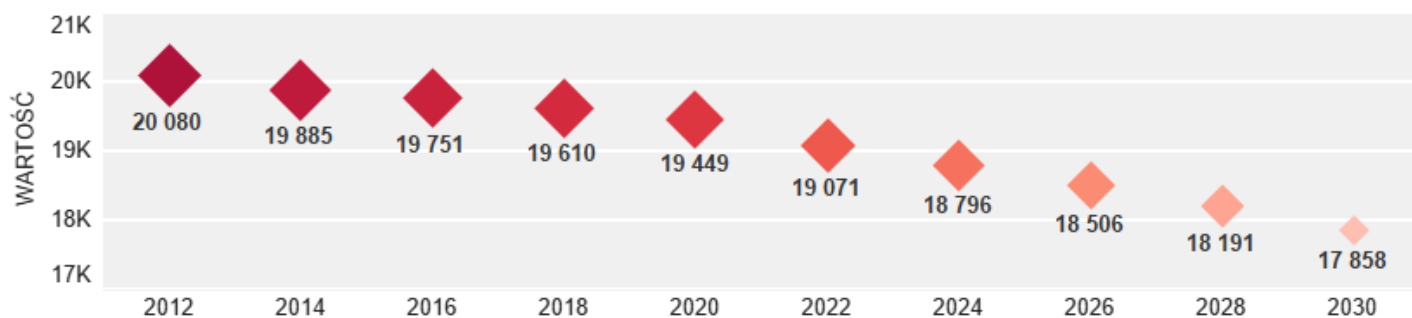
Kolejnym badanym zjawiskiem demograficznym w Gminie Ozimek jest saldo migracji, w którym w przeciwieństwie do powyższych zanotowano pozytywne zmiany. Saldo migracji na 1000 ludności w gminie wzrosło z poziomu -3,6 w roku 2017 do 1,8 w roku 2021. Analizując wskaźnik salda migracji warto zauważyć, iż w roku 2017 wartość dla Gminy była równa wartości dla powiatu opolskiego, a w roku 2021 jest ona znacznie bardziej korzystna, zarówno w porównaniu do salda migracji na poziomie powiatowym, jak i wojewódzkim. Powyższe dane dotyczące salda migracji świadczą o tym, że w ostatnich latach więcej osób zamieszkiwało gminę Ozimek niż się z niej wyprowadzało, co wskazuje na wzrost atrakcyjności gminy pod względem osadniczym.

Przedstawione dane takie jak spadek liczby ludności (zwłaszcza liczby ludności w wieku produkcyjnym), widoczny proces starzenia się społeczeństwa oraz ujemny przyrost naturalny świadczą o niekorzystnej sytuacji demograficznej w Gminie Ozimek. Sposobem na poprawę tej sytuacji jest podnoszenie atrakcyjności osadniczej poprzez realizację działań ukierunkowanych m.in. na poprawę jakości i dostępności usług publicznych, rozwój polityki mieszkaniowej czy poprawę sytuacji na lokalnym rynku pracy.

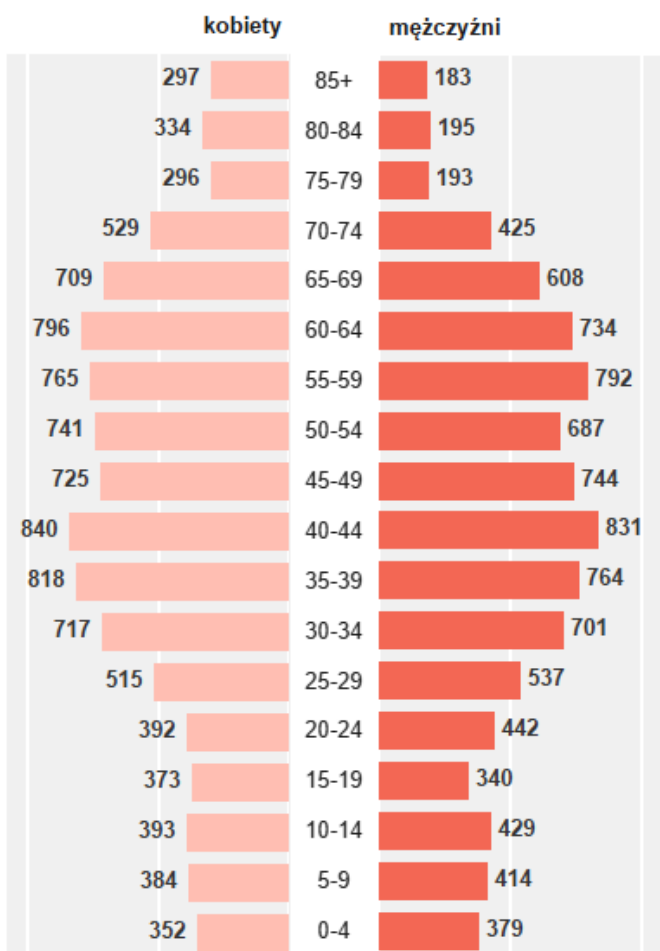
DEMOGRAFIA

Stan ludności ¹

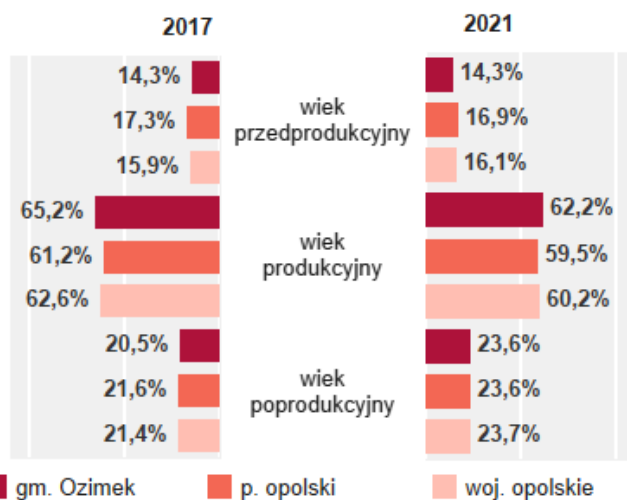
Prognoza ludności ¹

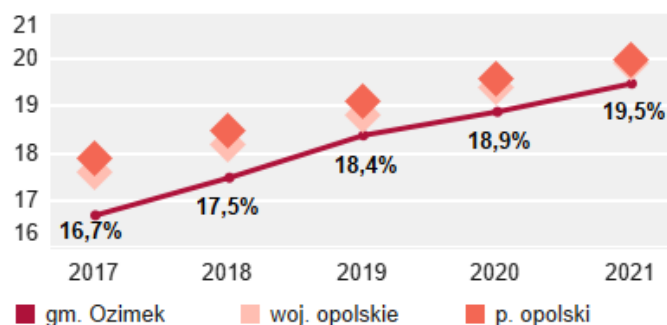
Piramida wieku i płci (2021 r.) ¹

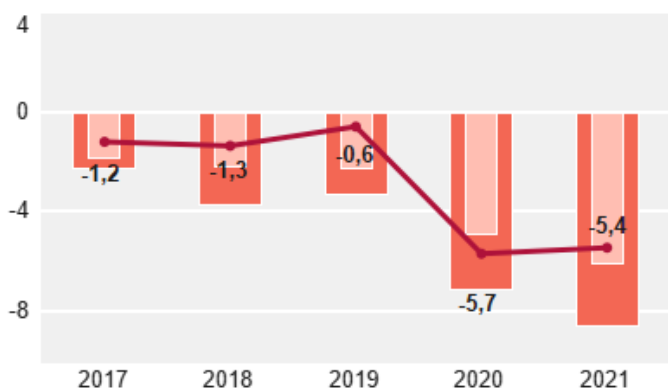
Ludność wg ekonomicznych grup wieku ¹

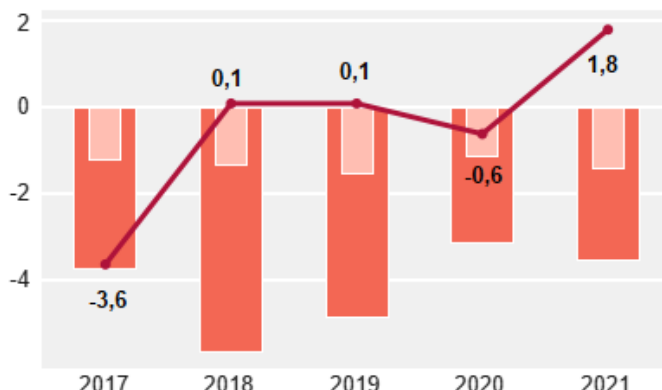
Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem ¹

Przyrost naturalny na 1000 ludności ¹

Saldo migracji na 1000 ludności ¹

Na poziom życia mieszkańców, a tym samym na podejmowanie decyzji o pozostaniu w danym miejscu zamieszkania, znaczący wpływ ma dostępność i oferta usług opiekuńczo-wychowawczych, edukacyjnych i kulturalnych w gminie. W niniejszym rozdziale poddano zatem analizie dostępność opieki żłobkowej, wychowania przedszkolnego i szkolnictwa oraz kwestie związane z kulturą w Gminie Ozimek.

Gmina Ozimek zgodnie z ustawą Prawo oświatowe jest organem prowadzącym publiczne przedszkola i szkoły podstawowe, a na jej terenie nie funkcjonują prywatne placówki. Na strukturę oświatową gminy składa się sześć przedszkoli, siedem szkół podstawowych (w tym cztery z oddziałami przedszkolnymi) i jeden Zespół Szkolno-Przedszkolny¹⁰, a także Zespół Szkół ponadpodstawowych prowadzony przez Starostwo Powiatowe w Opolu. Obsługą placówek przedszkolnych i szkół podstawowych zajmuje się Gminny Zakład Oświaty w Ozimku.

W Gminie Ozimek ponad 30% wydatków z budżetu gminy przeznaczane jest na oświatę i wychowanie. Najwyższy udział w wydatkach ogółem odnotowano w latach 2017 i 2018, na co wpływ miało wprowadzenie reformy szkolnictwa. Likwidacja jednostki gimnazjum i powrót do ośmiu klas w szkołach podstawowych było przyczyną wzrostu wydatków gmin na szkoły podstawowe. W 2021 r. Gmina Ozimek przeznaczyła na oświatę i wychowanie kwotę równą 31 872 603,60 zł.

W skali powiatowej i wojewódzkiej Gminę Ozimek wyróżnia dostęp do opieki żłobkowej, na co bezpośrednio przełożenie ma przedstawiony odsetek dzieci objętych opieką żłobkową. Zgodnie z danymi GUS, odsetek ten wzrósł w latach 2017-2021 z 17,3% do 24,4%, wykazując w każdym roku wartość wyższą niż w przypadku powiatu opolskiego i województwa opolskiego. Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym wzrósł w analizowanym okresie o 6,1 pp. (z poziomu 85,4% w 2017 r. do 91,5% w 2021 r.). Odsetek ten plasuje się na równym lub nieco wyższym poziomie niż w powiecie i województwie, co jest kolejnym dowodem na wysoką dostępność usług opiekuńczo-wychowawczych w gminie.

Współczynnik skolaryzacji w szkołach podstawowych to relacja liczby osób uczących się w szkołach podstawowych do liczby ludności w grupie wieku odpowiedniej do tego poziomu nauczania. W latach 2016-2020 wartość współczynnika utrzymywała się na poziomie powyżej 96%. W 2020 r. w porównaniu do 2016 r. odnotowano natomiast zmniejszenie wartości współczynnika o 2,8 pp.

¹⁰ Uchwała nr L/461/22 Rady Miejskiej w Ozimku z dnia 25 sierpnia 2022 r. w sprawie ustalenia planu sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Ozimek oraz określenia granic obwodów publicznych szkół podstawowych, od dnia 1 września 2022 roku

Wartość wskaźnika skolaryzacji dla Gminy Ozimek w każdym z badanych lat (od 2016 do 2020 r.) była wyższa od wartości wskaźników dla powiatu opolskiego i województwa opolskiego. Należy jednak zwrócić uwagę na utrzymującą się od 2018 roku tendencję spadkową, na co wpływ mogą mieć zmiany wynikające z reformy szkolnictwa w 2019 r.

Wyniki egzaminów ósmoklasisty z roku 2021¹¹ wskazują, że młodzież w Gminie Ozimek osiągnęła wyniki na poziomie porównywalnym ze średnimi dla powiatu i województwa. Egzaminy z języka angielskiego (66,2%) wypadły w Gminie najlepiej, a wynik był zbliżony do powiatu (66,6%) i województwa (65,75%). W przypadku egzaminów z języka polskiego średni wynik w Gminie Ozimek wyniósł 60% i był wyższy niż średnia w powiecie i województwie. Natomiast średni wynik egzaminu z matematyki wyniósł 53,2% i był najniższy na tle pozostałych przedmiotów oraz najniższy w porównaniu do większych jednostek (powiat opolski, województwo opolskie).

Obszar kultury ma istotny wpływ na lokalny kapitał społeczny. Analizie poddano kwestie związane z jakością i dostępnością kultury w Gminie Ozimek oraz wydatkami ponoszonymi w tym obszarze.

Główną instytucją kultury w gminie jest Dom Kultury w Ozimku, w którego strukturze funkcjonuje Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Ozimku. Instytucje te są najistotniejszymi ośrodkami kultury, a ich podstawowe zadania sprowadzają się do tworzenia, upowszechniania i ochrony kultury oraz rozwijania i zaspokajania potrzeb czytelniczych, kulturalnych i edukacyjnych mieszkańców. Wspomniany Dom Kultury w Ozimku swoją ofertą proponuje szereg okazjonalnych i cyklicznych imprez, w tym: spektakli, koncertów, warsztatów, wernisaży, seansów filmowych oraz stałych zajęć artystycznych związanych z:

- tańcem (m.in. balet, taniec orientalny, mażoretkowy i nowoczesny, akrobatyka, high heels),
- teatrem (regularne zajęcia sekcji teatralnej zwieńczone premierami spektakli; realizacja filmów i słuchowisk),
- muzyką, w zakresie której działają: Ozimska Orkiestra Dęta, Studio piosenki Nonet, Chór na obcasach, zespoły wokalne i folklorystyczne oraz sekcja gitarowa,
- plastyką (regularne zajęcia oraz okazjonalne warsztaty dla różnych grup odbiorców, wystawy oraz konkursy),
- grafiką warsztatową (zajęcia, na których możliwa jest nauka dawnych technik druku),
- animacją językową (sekcja języka angielskiego),
- animacją kulturalną skierowaną do małych dzieci oraz seniorów (regularne zajęcia pod nazwą „Kultowe Dzieciaki” oraz Szkoła SuperBabci i SuperDziadka),

¹¹ Rok szkolny 2020/2021

- animacją prozdrowotną (joga, pilates).

W 2021 r. w Domu Kultury w ramach 12 sekcji działało 45 grup, w których łącznie brało udział 547 osób.

Miejską i Gminną Bibliotekę Publiczną, poza główną siedzibą w Ozimku, tworzy 5 filii w poszczególnych miejscowościach. Biblioteka gromadzi i udostępnia książki z dziedzin takich jak: literatura piękna dla dorosłych, dzieci i młodzieży, publikacje popularnonaukowe i naukowe, zbiory książek w postaci obrazkowej i interaktywnej dla najmłodszych, książki z dużymi literami dla osób z problemami wzroku, książki elektroniczne i do słuchania, a także zbiory w języku niemieckim. Liczba woluminów największa jest w bibliotece w Ozimku, gdzie wypożyczalnia dla dorosłych proponuje 31 609 pozycji, a oddział dla dzieci i młodzieży – 13 065. Suma woluminów we wszystkich filiach Miejskiej i Gminnej Biblioteki w Ozimku wynosi 82 369 książek.

Poziom uczestnictwa w kulturze został przeanalizowany również w oparciu o dane dotyczące liczby czytelników i wypożyczonych księgozbiorów. Zgodnie z danymi GUS, liczba czytelników w 2017 roku wynosiła 105 na 100 ludności, a w 2021 roku osiągnęła wartość równą 80 na 100 ludności. Zatem na przestrzeni 5 lat odnotowano spadek o 25 czytelników na 1000 ludności. Sytuacja w gminie w tym przypadku jest analogiczna do sytuacji w powiecie i województwie. Odmienne zjawisko można zauważyć w przypadku liczby książek wypożyczonych na 1 czytelnika. W latach 2017-2019 wskaźnik ten utrzymywał się na zbliżonym poziomie i wynosił ponad 17. Gwałtowny spadek nastąpił w roku 2020, co miało bezpośredni związek z zawieszeniem działalności bibliotek w wyniku pandemii COVID-19. W roku 2021 odnotowano natomiast wzrost liczby wypożyczeń księgozbioru do 22,2 na jednego czytelnika. Mimo że wzrost nastąpił również na poziomie powiatowym i wojewódzkim (o ok. 1,5 p.p.), to w Gminie Ozimek jest on najwyższy i na przestrzeni tych 5 lat wzrósł o 5,1 p.p.

W 2021 roku Miejska i Gminna Biblioteka w Ozimku odnotowała łącznie 18 150 odwiedzin, z czego 14 709 stanowiły odwiedziny w wypożyczalni, a 1 417 to odwiedziny w czytelni, natomiast pozostałe 2 024 to odwiedziny podczas przedsięwzięć kulturalno-edukacyjnych organizowanych przez bibliotekę. W 2021 r. w bibliotece zorganizowano m.in. 4 spotkania autorskie (139 uczestników), 8 wystaw (840 uczestników) oraz 9 spotkań dyskusyjnych (60 uczestników), 6 lekcji i 24 różnego rodzaju zajęcia biblioteczne skierowane do dzieci, młodzieży i seniorów (łącznie 392 uczestników).¹²

Wydatki Gminy na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w latach 2017-2021 stanowiły pomiędzy 2,9% a 4,3% wydatków Gminy ogółem. W roku 2021 kwota przeznaczona na ten sektor osiągnęła wartość ok. 2,5 mln złotych. W oparciu o dane GUS najbardziej kosztochłonne dla Gminy w zakresie kultury są wydatki przeznaczone na:

¹² Raport o stanie Gminy Ozimek za 2021 rok

- Funkcjonowanie ośrodków kultury – wartość przeznaczonych środków jest najwyższa w porównaniu z pozostałymi kategoriami wydatków w zakresie kultury. W roku 2021 stanowiły 72% wszystkich wydatków w tym sektorze;
- Funkcjonowanie bibliotek – w tym przypadku wartość przeznaczonych środków z roku na rok wzrasta i w roku 2021 wyniosła 549 000,00 zł, czyli 22% ogółu wydatków na kulturę;
- Ochronę i opiekę nad zabytkami – w tym przypadku przeznaczane co roku kwoty różnią się od siebie znacznie. W badanym okresie (2017-2021) najwięcej gmina wydała w roku 2021, kwotę równą 92 3420,03 zł, natomiast w roku 2019 nie zostały wydane środki z budżetu gminy w tym sektorze.

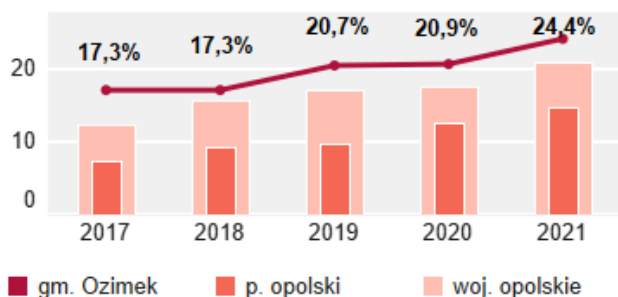
Pomimo utrzymujących się na wysokim poziomie wydatków w obszarze kultury w gminie, liczba imprez organizowanych przez ośrodki kultury spadła z 123 imprez stacjonarnych w 2017 r. do 53 imprez w 2021 r. (spadek o 70). Ze względu na pandemię COVID-19 i związane z nią ograniczenia, ofertę Domu Kultury w Ozimku rozszerzono jednak o działania online, które nie zostały objęte badaniem GUS, a zostały wykazane w sprawozdaniu merytorycznym jednostki. W 2021 r. zorganizowano 10 wydarzeń w formie online, a także zrealizowano szereg imprez wirtualnych w formie nagranych wcześniej filmów i słuchowisk. Działania online weszły na stałe do katalogu imprez organizowanych przez Dom Kultury.

Wraz ze spadkiem liczby imprez, spadła liczba ich uczestników, która w 2017 roku wyniosła prawie 21,8 tys., a w 2021 r. już tylko 5 882 uczestników stacjonarnych oraz 1560 uczestników online w czasie rzeczywistym, nie licząc odbiorców wydarzeń online w formie nagrań i słuchowisk (spadek o 14 538).

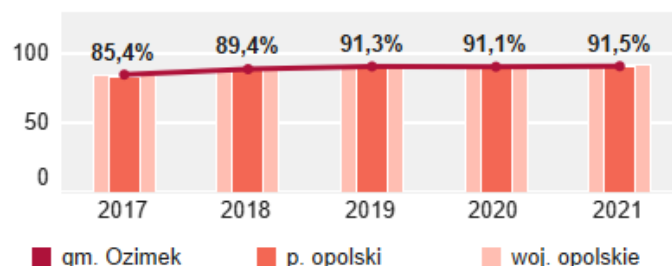
Na terenie Gminy Ozimek swoją siedzibę ma Lokalna Grupa Działania „Kraina Dinozaurów”, która swoją działalnością obejmuje 7 gmin powiatów: opolskiego (gmina Ozimek, gmina Chrzastowice, gmina Turawa), strzeleckiego (gmina Kolonowskie, gmina Zawadzkie) i oleskiego (gmina Dobrodzień, gmina Zębówice). Celem LGD „Kraina Dinozaurów” jest budowanie dobrych warunków do życia i rozwijania gospodarki na terenie partnerskich gmin poprzez wykorzystanie ich walorów turystyczno-rekreacyjnych do stworzenia możliwości rozwoju obszarów wiejskich, aktywizacji lokalnej społeczności wiejskiej i pobudzenia inicjatyw społeczno-gospodarczych. LGD „Kraina Dinozaurów” realizuje wiele projektów ukierunkowanych na promocję obszaru, m.in. przygotowuje pakiety turystyczne, mapy, ulotki i questy, a także organizuje wydarzenia takie jak Noc Muzeum.

EDUKACJA I KULTURA

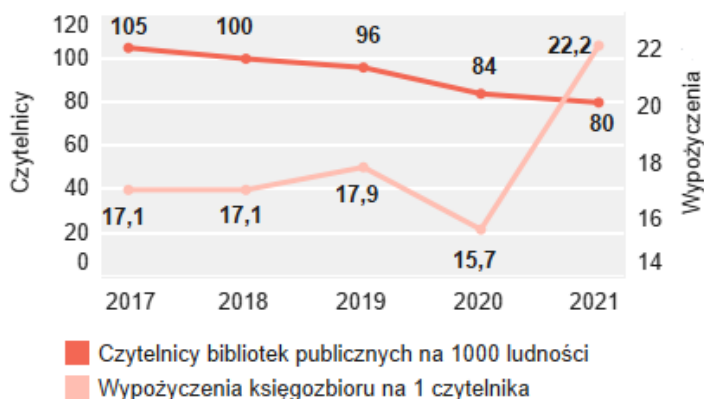
Odsetek dzieci objętych opieką żłobkową¹

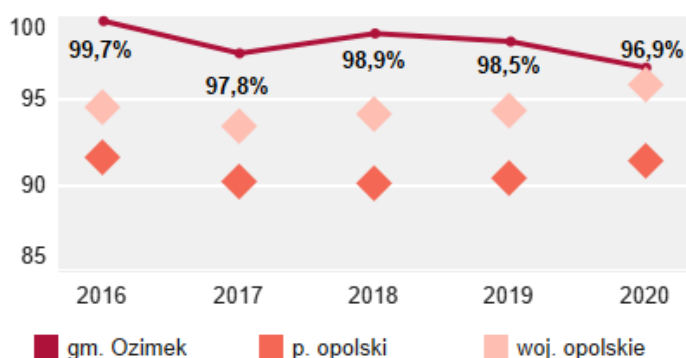
Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym¹

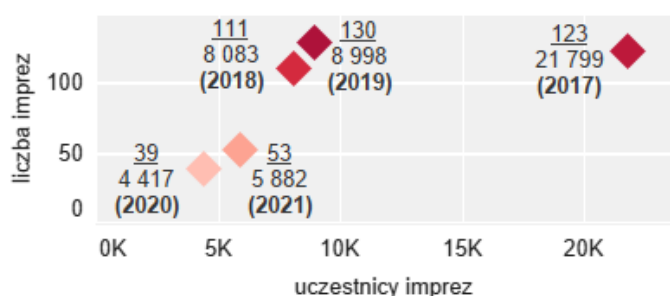
Biblioteki publiczne¹

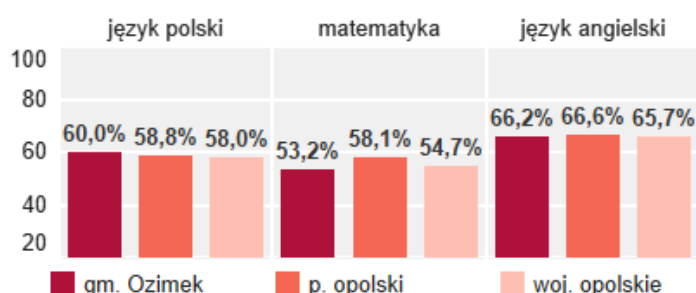
Współczynnik skolaryzacji brutto - szkoły podstawowe¹

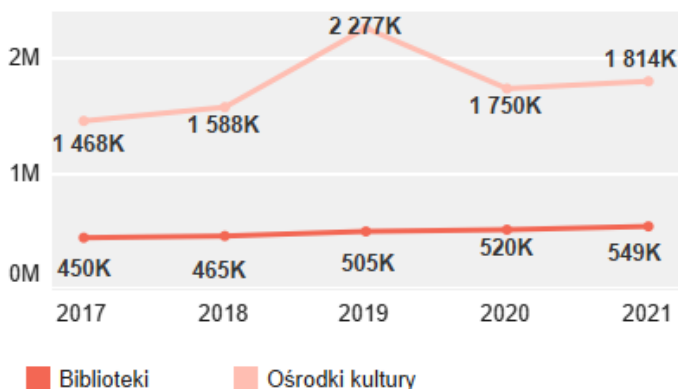
Imprezy organizowane przez ośrodki kultury¹

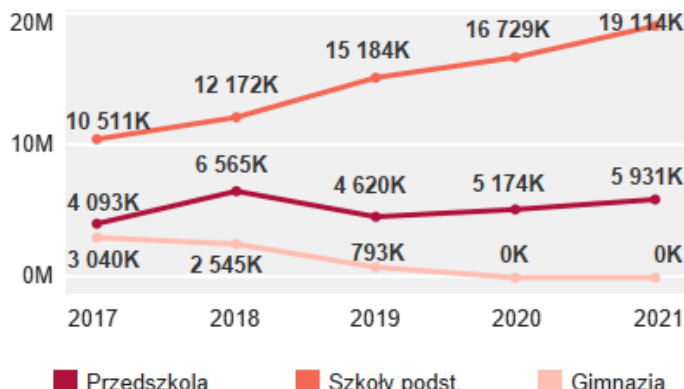
Wyniki egzaminu ósmoklasisty (2021 r.)²

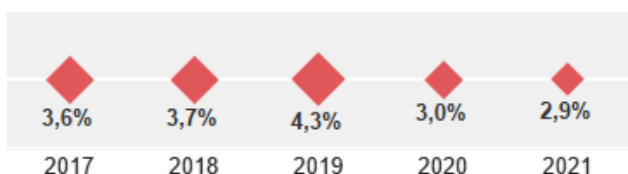
Wydatki budżetu gminy [tys. zł]¹ - kultura i ochrona dziedzictwa narodowego

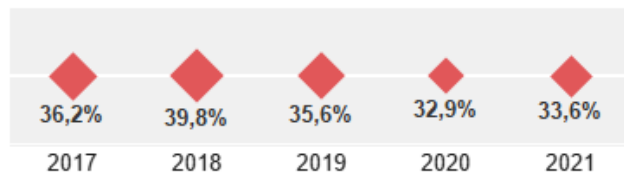
Wydatki budżetu gminy [tys. zł]¹ - oświata i wychowanie

- udział w wydatkach ogółem -

- udział w wydatkach ogółem -

POLITYKA SPOŁECZNA

W Gminie Ozimek podstawową instytucją realizującą zadania w zakresie pomocy społecznej jest Ośrodek Integracji i Pomocy Społecznej w Ozimku. Instytucja realizuje zadania takie jak świadczenia rodzinne czy inne wynikające z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych oraz ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

W Gminie Ozimek liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w 2020 r. wynosiła 225 na 10 tys. ludności, co oznacza spadek o 82 osoby względem 2016 r. Wartość ta była mniejsza niż średnia liczba w powiecie opolskim i województwie opolskim. Tendencję spadkową z roku na rok odnotowuje się w przypadku liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej, która spadła do 264 w 2021 r. (o 61 rodzin mniej niż w 2017 r.). Natomiast liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną wynosi 412 i zmalała w latach 2017-2021 o 21,2%. W strukturze rodzin korzystających ze wsparcia największy udział stanowią rodziny emerytów i rencistów (38,6%), co może wynikać ze struktury demograficznej i obserwowanych tendencji związanych ze starzeniem się społeczeństwa.

Najwięcej, bo 171 rodzin w 2021 r. korzystało z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby. Kolejnymi najczęstszymi przyczynami przyznawania pomocy rodzinom były: ubóstwo (132 rodziny) i bezrobocie (121 rodzin). Wśród częstych powodów przyznawania pomocy rodzinom w gminie znalazły się także: niepełnosprawność, bezdomność, alkoholizm oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Kwota świadczeń udzielonych w ramach zadań własnych gminy w roku 2021 wyniosła blisko 1,45 mln złotych, w poprzednich latach kwota ta plasowała się na podobnym poziomie.

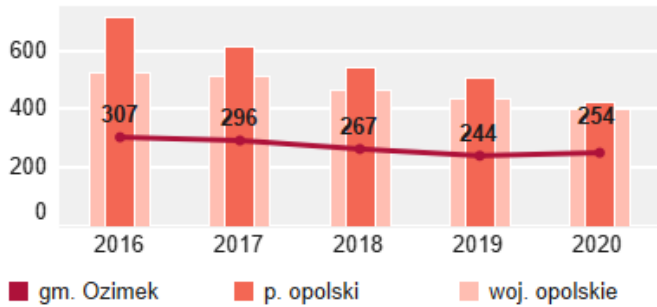
Badając poziom i jakość życia mieszkańców istotne znaczenie mają również dane odnoszące się do zasobów mieszkaniowych w gminie. W tym obszarze w Gminie Ozimek z roku na rok zwiększa się liczba mieszkań, a także liczba izb. W latach 2016-2021 odnotowano wzrost z poziomu 6 426 mieszkań w roku 2016 do 6 567 w roku 2021 (wzrost o 141), a liczba izb zwiększyła się w tym samym okresie z 28 366 do 29 062 (wzrost o 696). Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w 2020 roku wynosiła w gminie 27,8 m², najmniej biorąc pod uwagę średnią dla powiatu opolskiego (32,8 m²) i województwa opolskiego (30,2 m²).

W Gminie Ozimek 98,9% mieszkań posiada dostęp do infrastruktury wodociągowej i jest to wynik wyższy niż średnia w powiecie opolskim i województwie opolskim. Również odsetek mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie jest w gminie wyższy niż odsetek w powiecie i w województwie

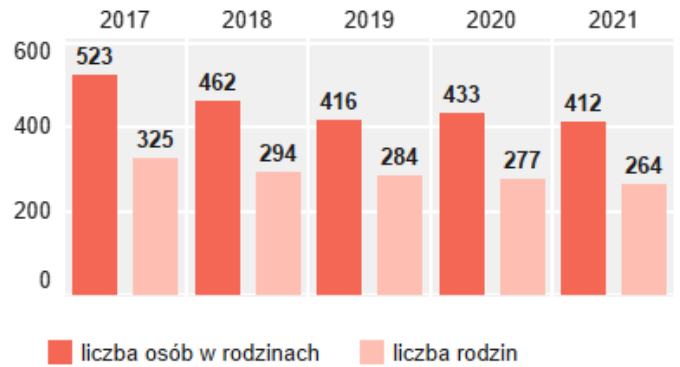
i wynosi 86,9%. W zakresie dostępu do infrastruktury technicznej przeanalizowano również liczbę mieszkań wyposażonych w instalację gazu sieciowego. W tym przypadku wynik gminy (27,6% mieszkań) jest wyższy niż w powiecie opolskim (16,8% mieszkań), ale niższy niż w całym województwie opolskim, w którym odsetek ten w roku 2020 wyniósł 48,5%.

POLITYKA SPOŁECZNA

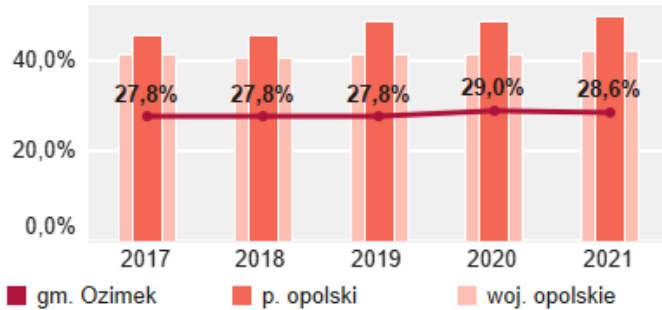
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności¹

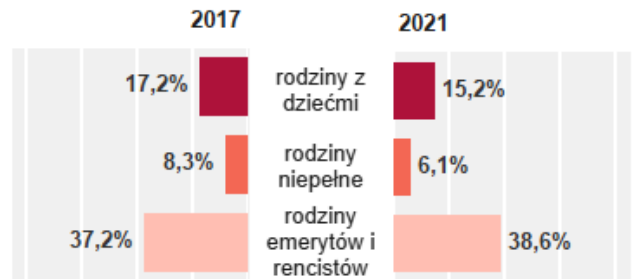
Rodziny objęte pomocą społeczną²

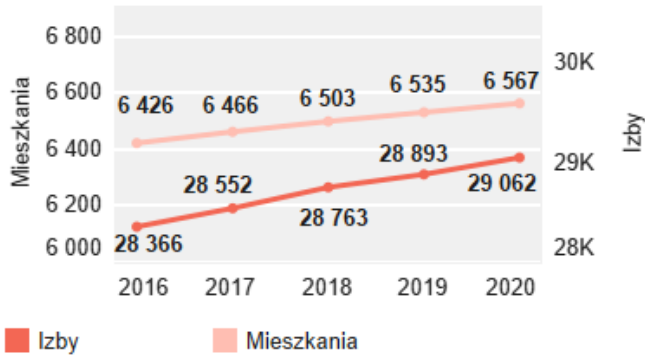
Powierzchnia objęta obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego¹

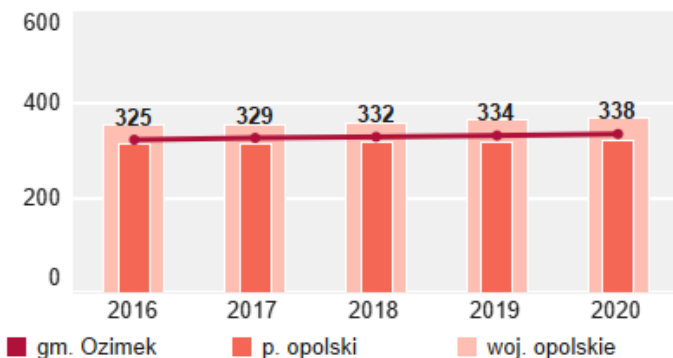
Struktura rodzin objętych pomocą społeczną²

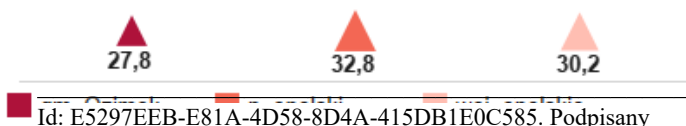
Zasoby mieszkaniowe¹

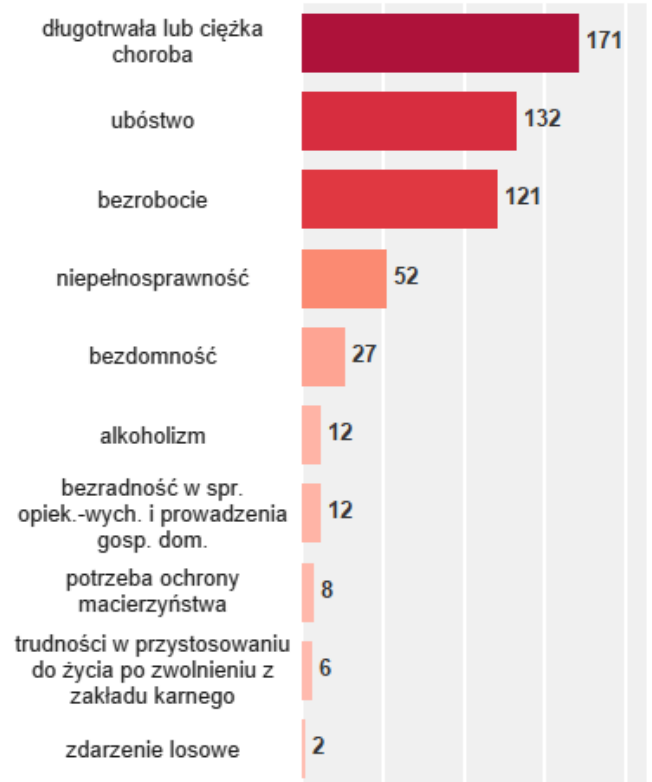
Mieszkania na 1000 ludności¹

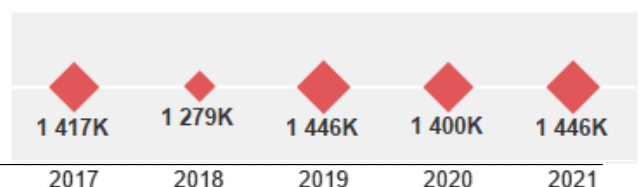
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania - na 1 osobę [m²] (2020) -

Główne przyczyny przyznania pomocy² - liczba rodzin (2021 r.) -

Kwota udzielonych świadczeń w ramach zadań własnych gminy [tys. zł]²

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

W Gminie Ozimek liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku wyniosła 1 659, z czego znaczną większość stanowiły podmioty sektora prywatnego (1 619 podmiotów). W stosunku do roku 2017 przybyło 235 podmiotów, jest to wzrost o 16,5%. Wzrost zanotowano również w liczbie osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą – w 2017 r. na 10 tys. ludności w gminie liczba ta wynosiła 551, natomiast w 2021 r. – 665. Warto zauważyć, iż osłabienie gospodarcze w 2020 r. w wyniku pandemii COVID-19 nie wpłynęło znacząco na zachwianie sytuacji gospodarczej w gminie, co może świadczyć o dogodnych warunkach do prowadzenia w gminie działalności gospodarczej.

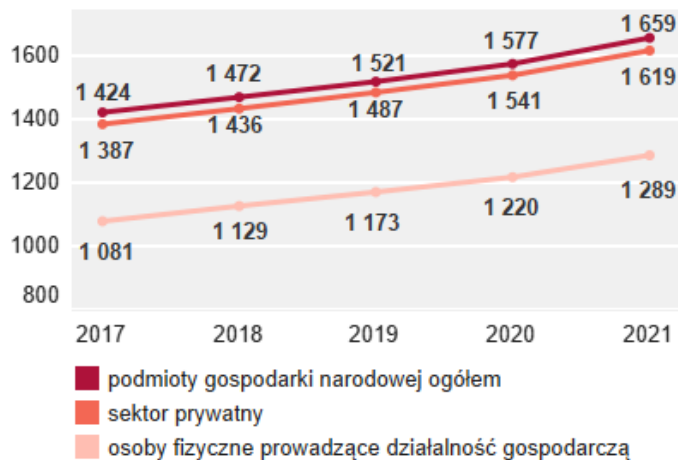
W strukturze lokalnych podmiotów gospodarczych najwięcej zarejestrowanych jest podmiotów działających w sektorze handlu hurtowego i detalicznego - 335, co stanowi 20,2% ogółu działających podmiotów w gminie. Firmy budowlane to 16,5% ogółu podmiotów gospodarczych w gminie (274), a na trzecim miejscu co do liczby podmiotów, znalazły się firmy związane z przetwórstwem przemysłowym w liczbie 183, czyli 11% ogółu podmiotów. Poza wymienionymi, dominującymi w gminie rodzajami działalności, wskazać należy również: pozostałą działalność usługową (120), działalność profesjonalną, naukową i techniczną (118), obsługę rynku nieruchomości (102) czy opiekę zdrowotną i pomoc społeczną (78). Pod względem wieku lokalnych przedsiębiorców największą ich część stanowią osoby w wieku 40-49 lat (29,9%).

Analizując liczbę wniosków złożonych w systemie Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, należy zwrócić uwagę, iż przez cały badany okres liczba wniosków o założenie działalności była większa od liczby wniosków o zawieszenie oraz liczby wniosków o zakończenie działalności. Natomiast liczba wniosków o założenie działalności spadła z 164 w 2017 r. do 115 w 2021r., co oznacza spadek o 29,9%.

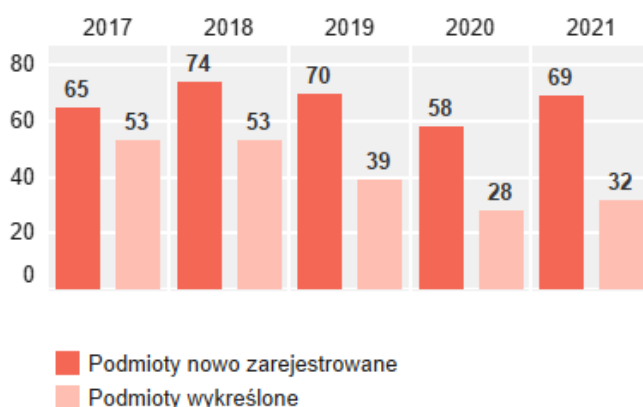
Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w latach 2017-2021 utrzymywała się na poziomie średnio 70, pomijając rok 2020, w którym w wyniku wybuchu pandemii gospodarka spowolniła. Podmiotów wykreślonych w tym samym czasie było znacznie mniej, a liczba wykreśleń spadła w porównaniu lat 2017 i 2021 o 33 na 10 tys. mieszkańców. W strukturze gospodarczej wyróżnić można również fundacje, stowarzyszenia i organizacje pozarządowe, których w latach 2017-2020 w Gminie Ozimek było 27, a w 2021 r. – 28.

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

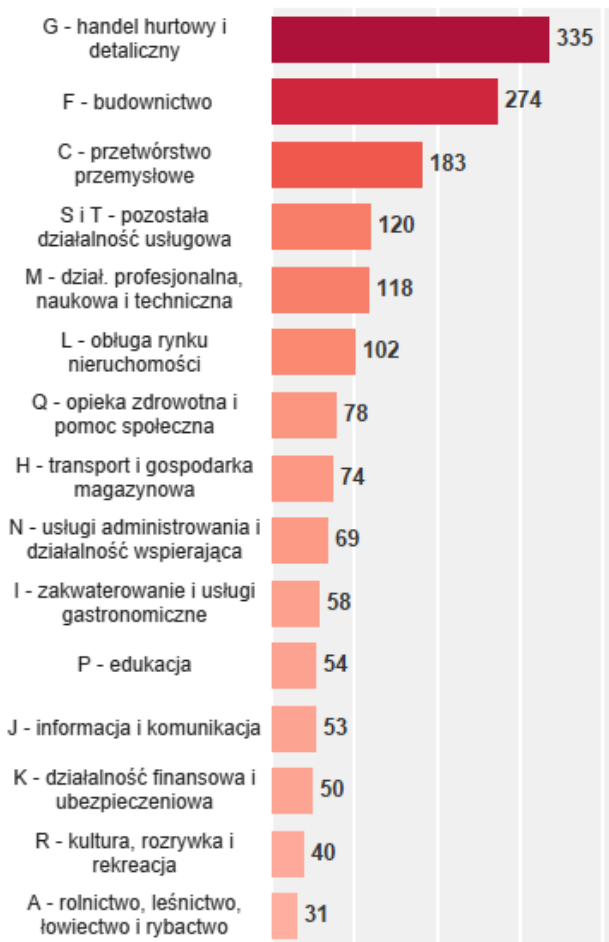
Liczba podmiotów gospodarczych ¹

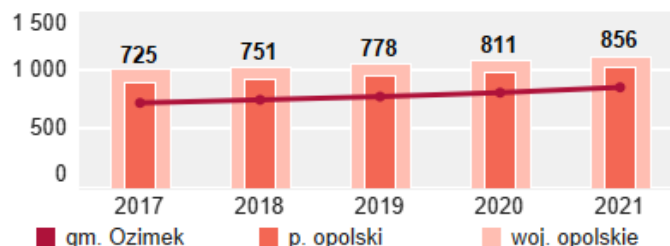
Podmioty nowo zarejestrowane i wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności ¹

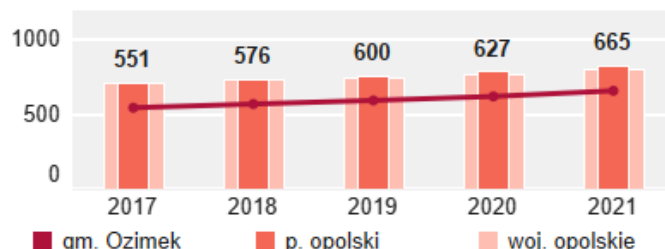
Podmioty wpisane do rejestru REGON wg sekcji PKD 2007 [2021 r.] ¹

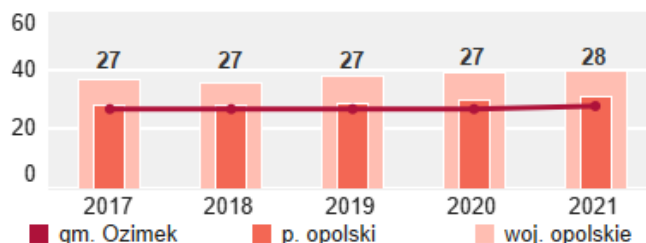
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności ¹

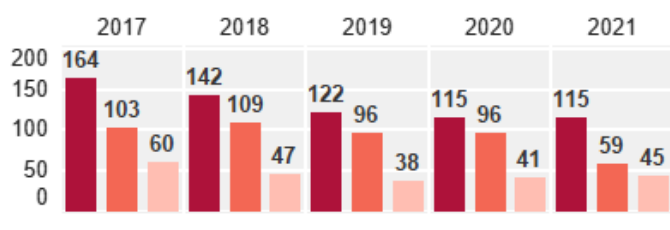
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności ¹

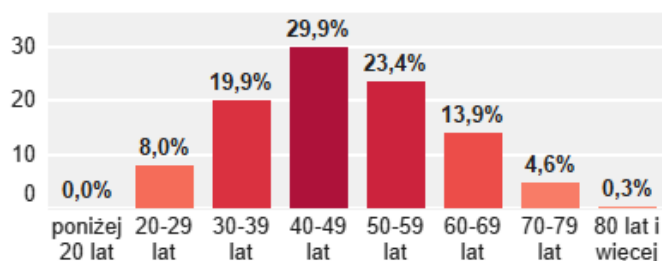
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. ludności ¹

Liczba wniosków złożonych w systemie CEIDG ²

Struktura wiekowa przedsiębiorców (2021 r.) ²

RYNEK PRACY

W tym rozdziale analizie poddano dane dotyczące rynku pracy w Gminie Ozimek, w tym liczbę osób pracujących oraz liczbę osób bezrobotnych.

Liczba osób pracujących¹³ w Gminie Ozimek w roku 2021 r. wyniosła 3 833 – w porównaniu do 2017 r. liczba ta spadła o 10,2% (4 268). Natomiast liczba osób pracujących w przeliczeniu na 1 000 ludności w 2021 r. wyniosła w gminie 198, zgodnie z danymi GUS jest to więcej niż wynik dla powiatu opolskiego i poniżej wyniku dla województwa opolskiego.

Największy spadek liczby osób pracujących w gminie miał miejsce w roku 2019, kiedy to ich liczba spadła z 4 318 w 2018 r. do 3 754 w 2019 r. Warto zwrócić uwagę, iż liczba pracujących kobiet zmalała w tym czasie o 463, a mężczyzn o 101. Do roku 2021 w obu przypadkach liczba ta nieznacznie wzrosła. Dane GUS wskazują, iż w roku 2021 mężczyźni stanowili 60% pracujących w gminie, a kobiety pozostałe 40% pracujących.

Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w gminie w 2021 r. wyniosła 358. Znaczący spadek (o 132) miał miejsce na przestrzeni lat 2017-2019. Natomiast w 2020 r. nastąpił wzrost osób bezrobotnych o 126, na co wpływ miała pandemia COVID-19, w konsekwencji której doszło do wyhamowania gospodarki i zawieszenia działalności wielu firm i przedsiębiorstw. Liczba bezrobotnych zmalała wtedy z 428 w 2020 r. do 358 w 2021 r. Udział osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym w roku 2020 był najwyższy i wyniósł 3,5%, co potwierdza znaczący wpływ pandemii na funkcjonowanie rynku pracy i liczne zwolnienia. Zgodnie z danymi sprawozdawczymi Powiatowego Urzędu Pracy w Opolu, w Gminie Ozimek w ogólnej liczbie bezrobotnych dominują osoby długotrwale bezrobotne. W 2017 r. było to 247 osób długotrwale bezrobotnych (56,9%), a w 2021 r. liczba ta wynosiła 190 (53,1%).

Struktura osób bezrobotnych w porównywanych latach jest zbliżona. Dominującą grupą wśród bezrobotnych według wykształcenia są osoby posiadające wykształcenie policealne lub średnie zawodowe (27,2%), a 10,7% bezrobotnych w 2021 r. stanowiły osoby z wyższym wykształceniem.

Niezmiennie w porównaniu lat 2017 i 2021 prezentują się dane dotyczące wieku zarejestrowanych bezrobotnych w Gminie Ozimek. Najwięcej (31,7% w 2017 r. i 29,5% w 2021 r.) to osoby w wieku 25-

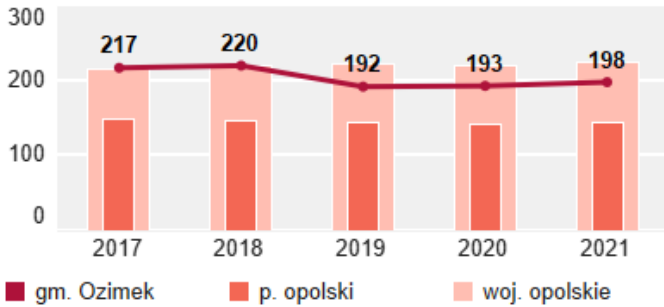
¹³ Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

34 lat, co może oznaczać, że w tej grupie znajdują się osoby kończące naukę na uczelniach wyższych. Osoby najmłodsze, tj. w wieku 18-24 lat, stanowiły w 2021 roku 15,8% wszystkich bezrobotnych. Najmniejszy udział w strukturze bezrobotnych mają osoby w najstarszej grupie wiekowej (55 lat i więcej) – 13,8%.

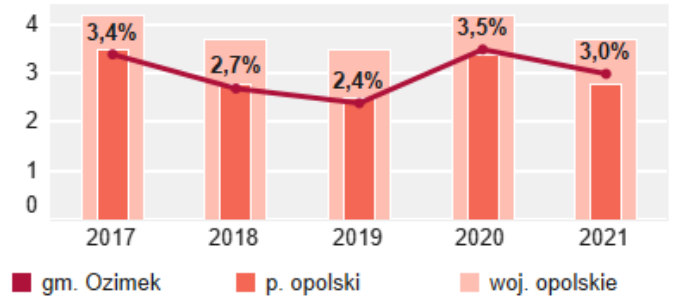
Zgodnie z danymi GUS, 24,6% osób bezrobotnych to osoby z krótkim stażem pracy wynoszącym do 1 roku. Natomiast udział osób ze stażem powyżej 30 lat jest najmniejszy w ogólnej liczbie bezrobotnych i wynosi 1,5%. Analizując poziom bezrobocia w Gminie Ozimek wzięto również pod uwagę długość czasu pozostawania bez pracy. Najmniejszą część w ogóle zarejestrowanych bezrobotnych stanowi grupa osób pozostających bez pracy od 3 do 6 miesięcy (14,7%). Natomiast największy udział w liczbie bezrobotnych w każdym z analizowanych lat wykazywały osoby pozostające bez zatrudnienia powyżej 24 miesięcy, w 2021 r. udział ten wynosił 37,4%.

RYNEK PRACY

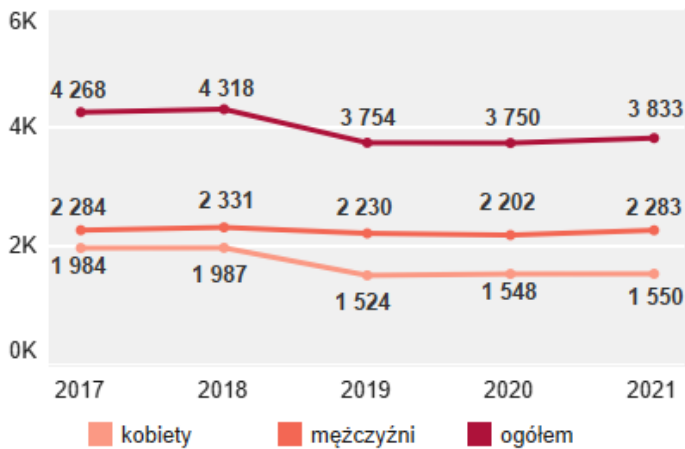
Pracujący na 1000 ludności¹

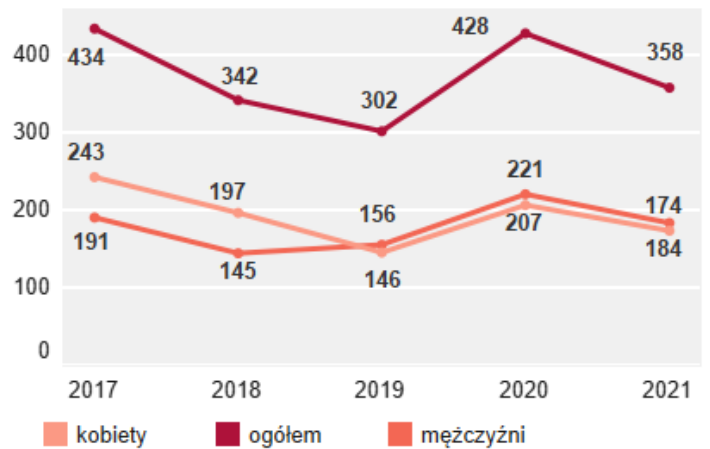
Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym¹

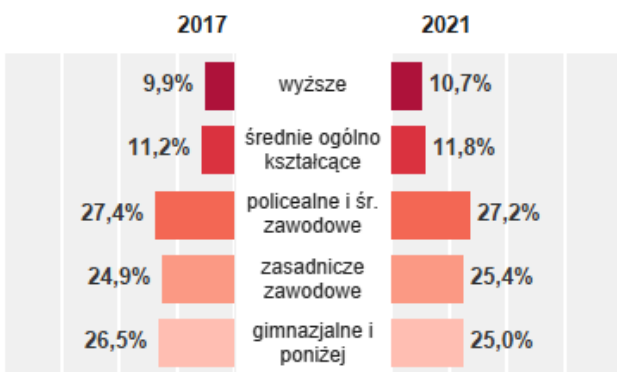
Liczba osób pracujących¹

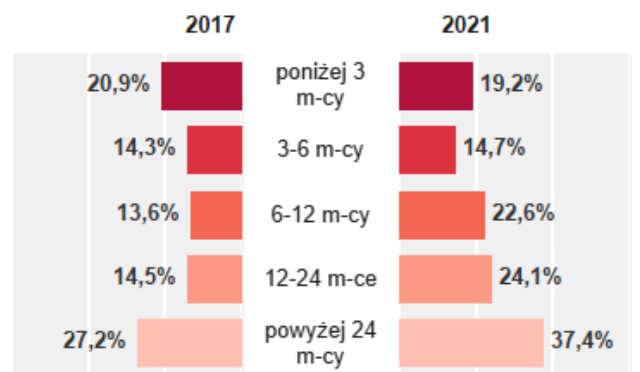
Liczba zarejestrowanych bezrobotnych²

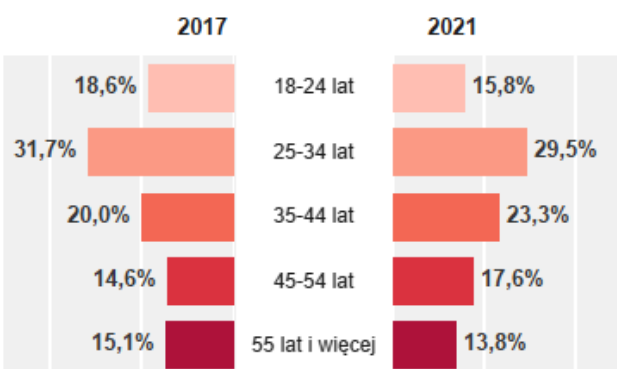
Bezrobotni wg wykształcenia²

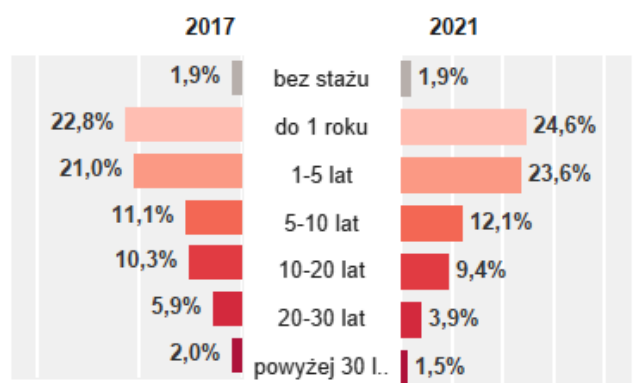
Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy²

Bezrobotni wg wieku²

Bezrobotni wg stażu pracy²

INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO

W Gminie Ozimek zasady dotyczące ochrony środowiska określone zostały w obowiązującym Programie Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Gminy Ozimek, przyjętym w drodze uchwały Rady Miejskiej z dnia 21 listopada 2005 r. nr XXXIX/334/05 z późniejszymi aktualizacjami.

Na terenie gminy Ozimek znajduje się Obszar Chronionego Krajobrazu Lasy Stobrawsko-Turawskie oraz trzy pomniki przyrody (2 pojedyncze pomniki przyrody i 1 stanowisko z 5 egzemplarzami). Ponadto, w bezpośrednim sąsiedztwie gminy zlokalizowany jest obszar Natura 2000 Zbiornik Turawski.

Udział powierzchni prawnie chronionych w powierzchni ogółem w gminie jest bardzo wysoki i wynosi 88,9%/. Dla porównania wartość dla powiatu opolskiego wynosi 44,4%, a dla województwa opolskiego 27,6%. Lesistość, czyli stosunek powierzchni porośniętej lasami do całkowitej powierzchni dla gminy wynosi 57,9%, w przypadku powiatu jest to 45,8%, a w przypadku województwa – 26,7%. Zgodnie z danymi GUS, powierzchnia terenów zieleni w gminie stanowi 0,32% ogólnej powierzchni gminy Ozimek – jest to wynik wyższy niż w przypadku powiatu opolskiego (0,28%) i niższy od wyniku województwa opolskiego (0,45%).

Realizacją zadań gminy w zakresie gospodarki komunalnej i mieszkaniowej zajmuje się powołane przez Gminę Ozimek Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Antonowie. Przedsiębiorstwo zostało utworzone w roku 1982, a swoją działalność produkcyjną i usługową prowadzi w czterech obszarach: Wodociągi i kanalizacja, Produkcja i dystrybucja ciepła, Zarządzanie nieruchomościami i Gospodarka komunalna.

W zakresie dostępności do infrastruktury sieciowej gmina dysponuje również dobrze rozbudowanymi sieciami rozdzielczymi. W przypadku sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, ich długość na 100 km² wynosi kolejno 114,3 i 116 km. W porównaniu do długości sieci na 100 km² w powiecie i regionie, gminę wyróżnia zatem wysoki zasób infrastrukturalny. Zgodnie z danymi GUS długość sieci gazowej w gminie systematycznie wzrasta i w 2020 r. wyniosła 18,1 km na 100 km². Długość sieci gazowej na 100 km² rośnie również w powiecie i województwie.

Gmina jest w całości zwodociągowana, co oznacza, że wszyscy mieszkańcy mają dostęp do sieci wodociągowej. W mniejszym stopniu rozwinięta jest infrastruktura kanalizacyjna – odsetek mieszkańców korzystających z kanalizacji kształtuje się na poziomie 87,8% i jest wyższy niż w powiecie opolskim (77%) i województwie opolskim (73,9%). Dostępność do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej

w gminie jest dość wysoka, w obu przypadkach wyższa niż w regionie i powiecie, co przekłada się na komfort i jakość życia mieszkańców. Sytuacja jest odmienna w przypadku sieci gazowej, z której w gminie korzysta zaledwie 24,3% mieszkańców, podczas gdy w województwie wskaźnik ten wyniósł w 2020 roku 43,9%. Należy tu jednak pokreślić, że w analizowanych latach wartość ta jest wyższa niż w powiecie, w którym w roku 2020 z sieci gazowej korzystało 16,3% ludności.

Kolejnym analizowanym obszarem jest gospodarka odpadami. W tym zakresie szczególną uwagę zwraca ilość zmieszanych odpadów z gospodarstw domowych przypadających na 1 mieszkańca, która w 2021 r. istotnie wzrosła i wynosiła 246 kg (więcej o 85 kg w porównaniu do 2017 r.).

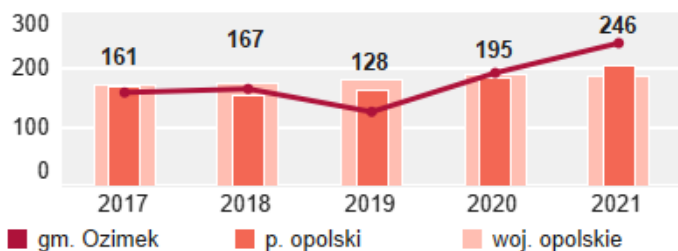
Niepokojące jest, że wraz ze wzrostem ilości zmieszanych odpadów maleje ilość odpadów selektywnie zebranych. W gminie Ozimek w roku 2019 aż 50,2% ogółu odpadów stanowiły odpady zebrane selektywnie, a następnie wskaźnik ten zaczął spadać do poziomu 38,5% w roku 2021. O ile w powiecie i województwie wskaźnik ten nie osiągnął tak zadowalających wyników jak w gminie w roku 2019, to w przypadku tych jednostek wskaźnik sukcesywnie rośnie z roku na rok.

W badanym okresie na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska gmina wydała najwięcej w roku 2020, kwotę równą 9 187 800,75 zł co stanowiło 11,1% wydatków budżetu gminy ogółem. Natomiast w następnym roku 2021 udział wydatków tej kategorii w wydatkach ogółem był najniższy i wyniósł 8,8% z kwotą równą 8 309 843,98 zł.

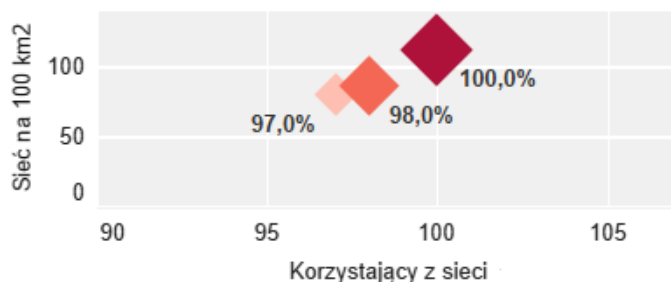
Najwięcej w badanej kategorii gmina przeznacza na gospodarkę odpadami komunalnymi, a kwota w tym przypadku w roku 2021 wyniosła 68,2% wydatków w tej kategorii. Największy wzrost jest widoczny w wydatkach związanych z ochroną powietrza i klimatu, zwłaszcza biorąc pod uwagę fakt, iż w latach 2017-2018 gmina nie przeznaczyła żadnych środków z budżetu na ten cel. Stopniowy wzrost wydatków na działania związane z ochroną powietrza doprowadził do wydatku rzędu 276 526,77 zł w 2021 r., co daje 3,5% z ogółu wydatków w tym obszarze. Systematycznie wzrastające wydatki na ochronę powietrza mają pozytywny wydźwięk, zakładając za wyzwanie rozwojowe walkę z zanieczyszczeniami powietrza. Najbardziej widoczny spadek ma miejsce w wydatkach na gospodarkę ściekową i ochronę wód, których wartość w 2021 r. wyniosła 9,5% ogółu wydatków w tej kategorii. W 2021 r. około 11,7% środków przeznaczono na oświetlenie ulic, placów i dróg, 3,8% na oczyszczanie miast i wsi oraz 3,2% na utrzymanie zieleni.

INFRASTRUKTURA I OCHRONA ŚRODOWISKA

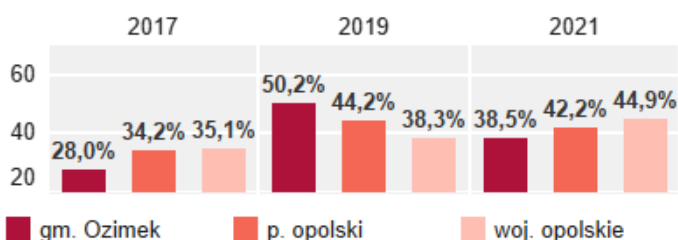
Zmieszane odpady komunalne z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca [kg] ¹

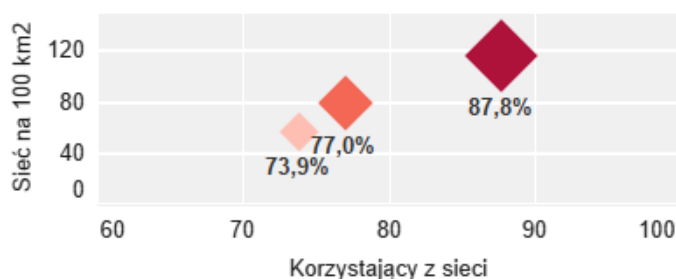
Sieć wodociągowa (2020 r.) ¹

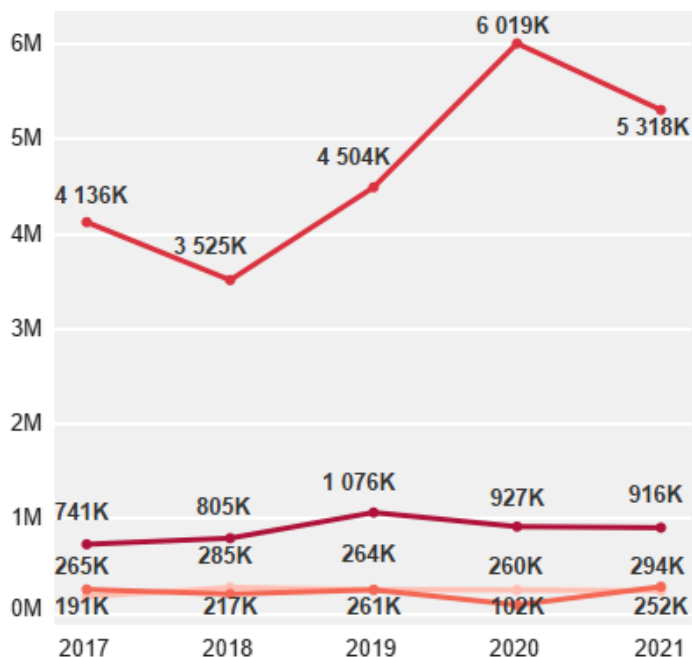
Odpady zebrane selektywnie z gospodarstw domowych w relacji do ogółu odpadów ¹

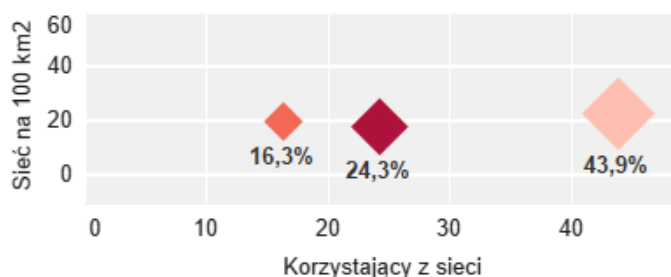
Sieć kanalizacyjna (2020 r.) ¹

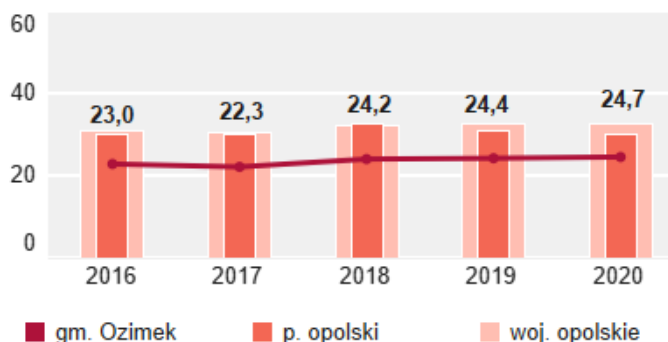
Wydatki budżetu gminy [tys. zł] ¹ - gospodarka komunalna i ochrona środowiska -

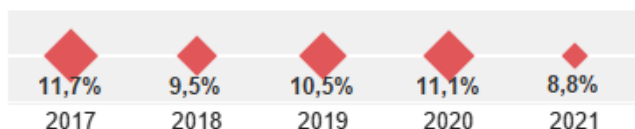
Sieć gazowa (2020 r.) ¹

Zużycie wody z wodociągów na 1 korzystającego [m³] ¹

- udział w wydatkach ogółem -

Udział powierzchni prawnie chronionych w powierzchni ogółem (2021 r.) ¹

Udział powierzchni terenów zieleni w powierzchni ogółem (2021 r.) ¹

Lesistość (2021 r.) ¹

FINANSE SAMORZĄDOWE

Na przestrzeni lat 2017-2021 dochody Gminy Ozimek systematycznie wzrastały. Łączny przyrost w tym okresie wyniósł prawie 28 mln zł (43%), z poziomu 65 mln zł w 2017 r. do 92,9 mln zł w 2021 r. Analogicznie do dochodów wzrastały wydatki budżetu gminy – ich wartość w 2017 r. wynosiła 61,7 mln zł, a w roku 2021 osiągnęła pułap 94,7 mln zł. Wartość wydatków budżetu gminy wzrosła zatem o 33% względem wydatków z 2017 roku.

Na przestrzeni badanych pięciu lat wartość dochodów własnych gminy wzrosła z poziomu 37 mln złotych w roku 2017 do 45,5 mln złotych w roku 2021. Jednocześnie spadło ich znaczenie w ogólnym budżecie gminy – w 2017 r. dochody własne stanowiły 57% budżetu, a w 2021 r. ich udział wyniósł 49%. W przypadku dwóch pozostałych źródeł dochodów (subwencja i dotacje) nastąpił zarówno wzrost wartości finansowej, jak i procentowy ich udział w budżecie gminy. Wartość subwencji w tym przypadku w 2021 r. wzrosła o ponad 9 mln złotych w porównaniu z rokiem 2017, a jej udział w budżecie wzrósł o 3,3 p.p. i wyniósł 25% w 2021 roku. Natomiast kwota dotacji, które zasiliły budżet gminy w roku 2017 wynosiła niespełna 14 mln złotych, a w roku 2021 było to ponad 24 mln złotych i 26% ogółu dochodu w budżecie gminy.

Korzystną tendencję zauważa się w przypadku dochodów gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca, których wysokość w latach 2017-2021 wzrosła o prawie 45% i osiągnęła wartość 4 791 zł na mieszkańca.

Na dochód własny gminy w największym stopniu w roku 2021 składały się podatki dochodowe od osób fizycznych (16,1 mln zł) oraz podatki od nieruchomości (15,8 mln zł). Zatem podatek dochodowy od osób fizycznych stanowił w 2021 roku 35,4% ogółu dochodów własnych gminy i 17,3% dochodów budżetu gminy, a podatek od nieruchomości analogicznie stanowił 34,7% i 17% tych dochodów. W strukturze finansowej gminy znalazły się także dochody takie jak podatek od czynności cywilnoprawnych w wysokości 1,2 mln złotych oraz dochody z majątku o wartości 0,8 mln złotych.

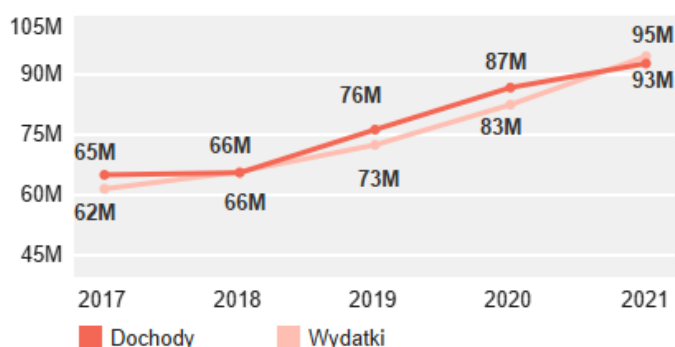
Wydatki gminy zostały przeanalizowane według działów Klasyfikacji Budżetowej. Zgodnie z danymi GUS Gmina Ozimek w roku 2021 najwyższą kwotę wydatkowała w dziale Oświata i wychowanie (31,9 mln zł) oraz w dziale Rodzina (24,6 mln zł). Wydatki w tym dziale klasyfikacyjnym stanowią zatem blisko 60% wydatków ogółem gminy. Innymi działami, na które gmina przeznaczyła największe kwoty, są kolejno: Administracja oraz Transport i łączność. W 2021 roku Gmina Ozimek wydała na administrację publiczną blisko 9,1 mln złotych, a na transport i łączność 8,8 mln złotych. Należy zaznaczyć również, iż udział wydatków na administrację na przestrzeni badanych pięciu lat zmniejszył

się o 2,2 pp., a w przypadku transportu nastąpił wzrost wydatków samorządowych z poziomu 2,9% (2017 r.) do poziomu 9,3% (2021 r.). Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach gminy ogółem największy był w 2021 r. – 13,4%, co oznacza, że wzrósł względem 2017 r. o 9,7 pp.

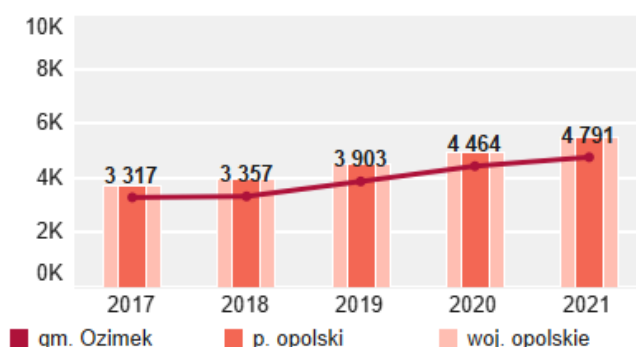
Innymi znaczącymi z punktu widzenia wydatków gminy działami klasyfikacji budżetowej są między innymi: Gospodarka Komunalna i Ochrona Środowiska, na który w 2021 r. przeznaczone zostało 8,3 mln złotych. Wydatki w tym dziale stanowiły 8,8% ogółu wydatków gminy i był to najniższy procentowy udział w ogólnych wydatkach na przestrzeni pięciu badanych lat. Kolejny dział dotyczy Pomocy Społecznej, który pochłonął w 2021 r. nieco powyżej 4 mln złotych – najwięcej w porównaniu z ubiegłymi latami. O ile kwota wydatków była najwyższa w badanym okresie, to udział w wydatkach ogółem z roku na rok spadał z poziomu 6% w 2017 r. do poziomu 4,3% w 2021 r.

FINANSE SAMORZĄDOWE

Dochody i wydatki gminy [mln zł] ¹

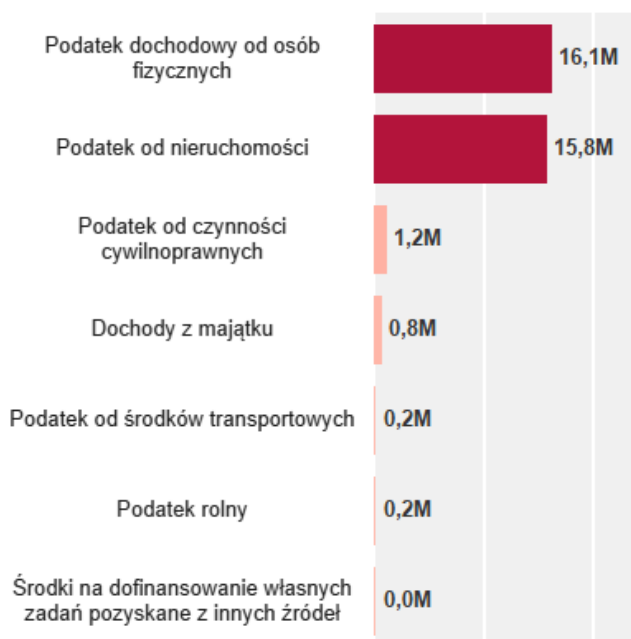

Dochody gminy na 1 mieszkańca [zł] ¹

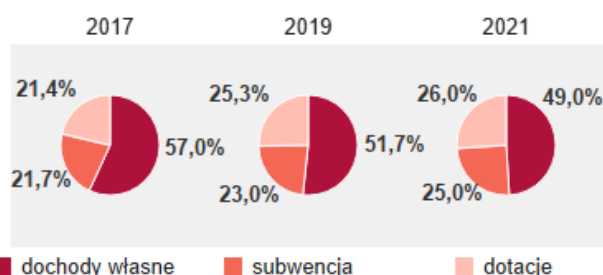

Dochody własne (2021 r.) [mln zł] ¹

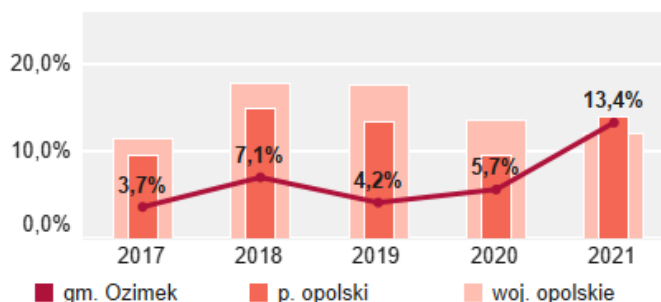
- wybrane źródła -

Źródła dochodów ¹

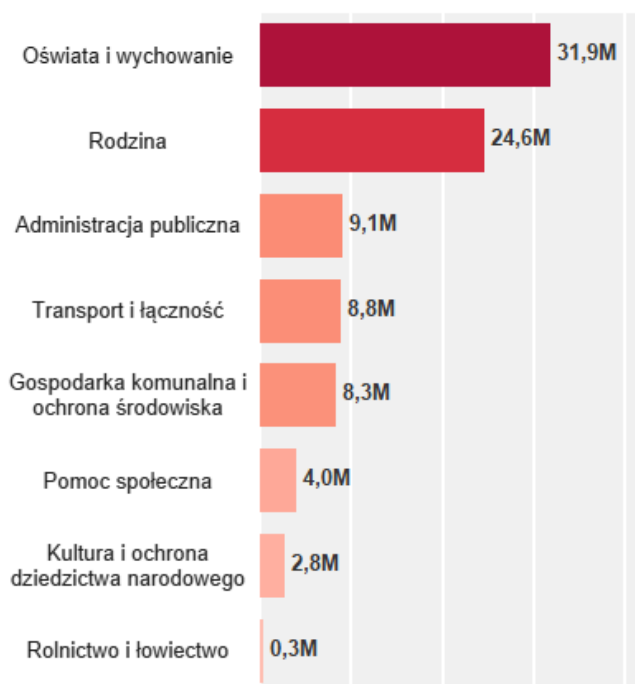

Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem ¹

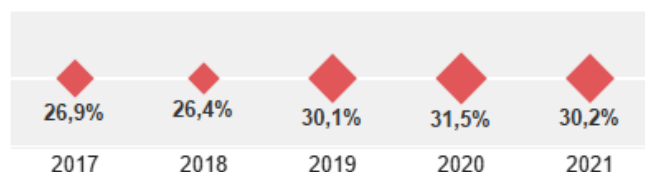
Główne wydatki

wg działów Klasyfikacji Budżetowej (2021 r.) [mln zł] ¹

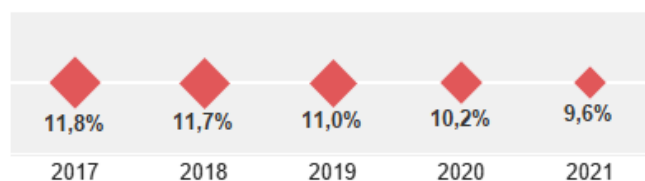

Udział w wydatkach ogółem ¹

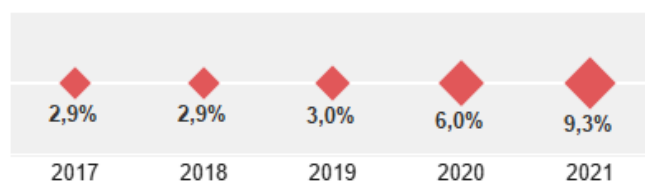
- pomoc społeczna i rodzina -

- administracja publiczna -

- transport i łączność -

źródło danych:

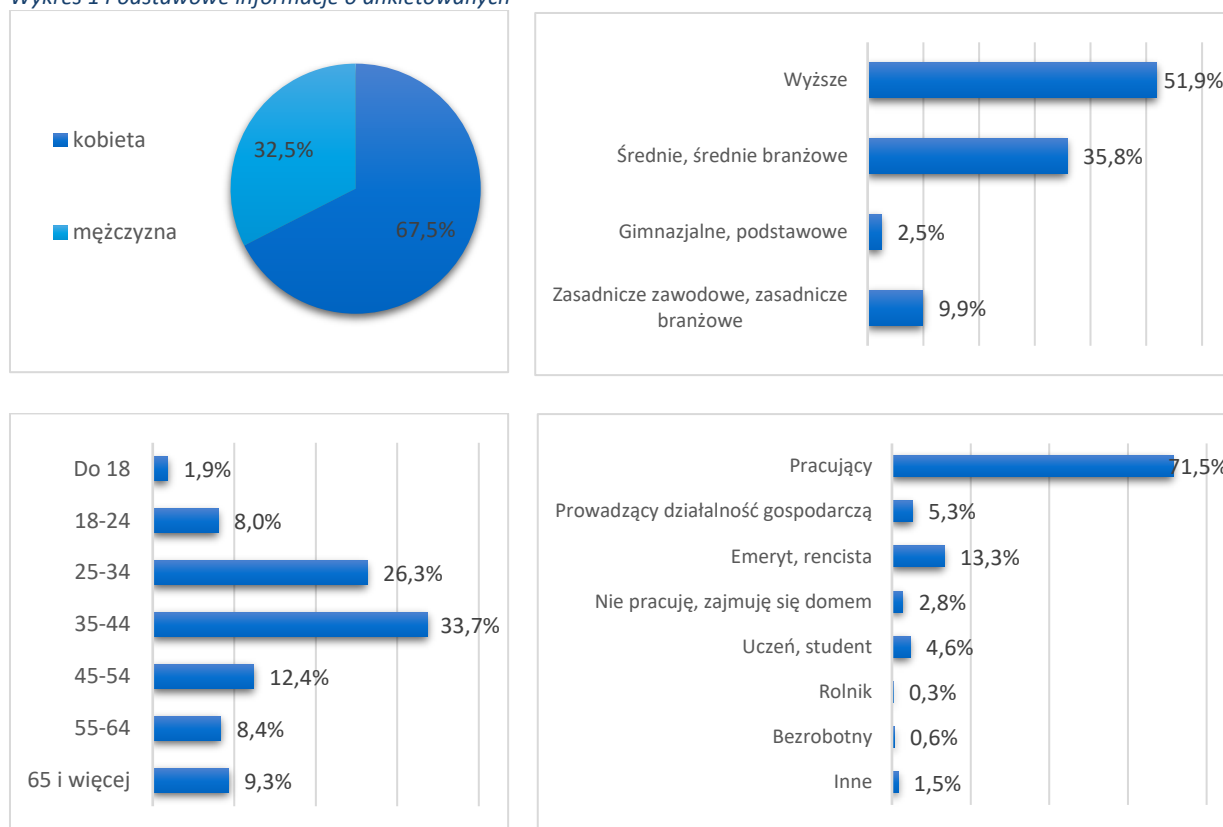
¹ GUS BDL (2016-2021)

Wnioski z badania ankietowego

Badanie ilościowe przeprowadzone w ramach diagnozy strategicznej miało formę badania ankietowego. Zostało przeprowadzone wśród mieszkańców Gminy Ozimek w terminie od 11.08.2022 r. do 26.08.2022 r., a jego celem było poznanie opinii w zakresie jakości życia w gminie, a także ocena jej oferty. W przeprowadzonym badaniu udział wzięło łącznie 324 mieszkańców gminy, z czego 308 z nich wypełniło ankietę w formie elektronicznej, a 16 – w formie papierowej.

Wykres 1 Podstawowe informacje o ankietowanych

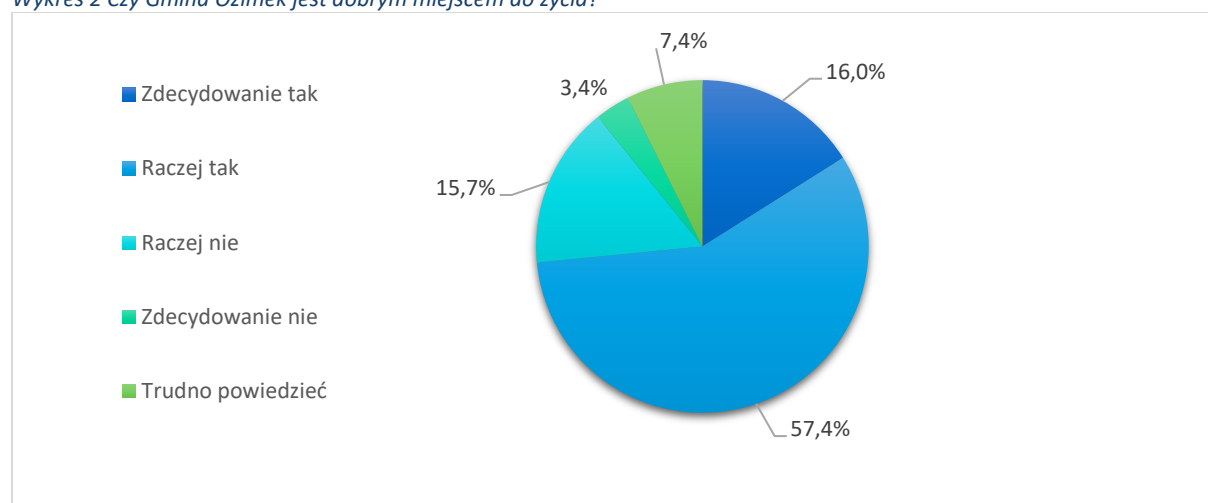
Źródło: badanie ankietowe, n=324

Uzyskana próba nie miała charakteru reprezentatywnego, jednak w strukturze respondentów dominowały osoby, których wiek, wykształcenie i status na rynku pracy pozwala na osiągnięcie wymiernych wyników. W badaniu wzięło udział 218 kobiet, które stanowiły 67,5% wszystkich respondentów. Najwięcej odpowiedzi udzieliły osoby w wieku produkcyjnym, a w szczególności w wieku 35-44 (33,7%). Ponad połowa respondentów deklarowała wykształcenie wyższe (51,9%). Wykształcenie średnie lub średnie branżowe posiadało 35,8% osób z całej grupy badanych. Ponad 70% udzielających odpowiedzi jest czynna zawodowa, a 13,3% z nich to emeryci lub renciści.

1. Czy uważa Pani / Pan, że Gmina Ozimek jest dobrym miejscem do życia?

Przeważająca część badanych (73,5%) pozytywnie oceniła Gminę Ozimek pod kątem oferowanych warunków życia. Odmienne zdanie miało 19,1% respondentów, a problem z wyrażeniem jednoznacznej opinii w tym temacie miało 7,4% respondentów. Wysoki odsetek pozytywnych odpowiedzi może świadczyć o zadowoleniu mieszkańców z jakości życia w gminie oraz o jej atrakcyjności pod względem osadniczym.

Wykres 2 Czy Gmina Ozimek jest dobrym miejscem do życia?

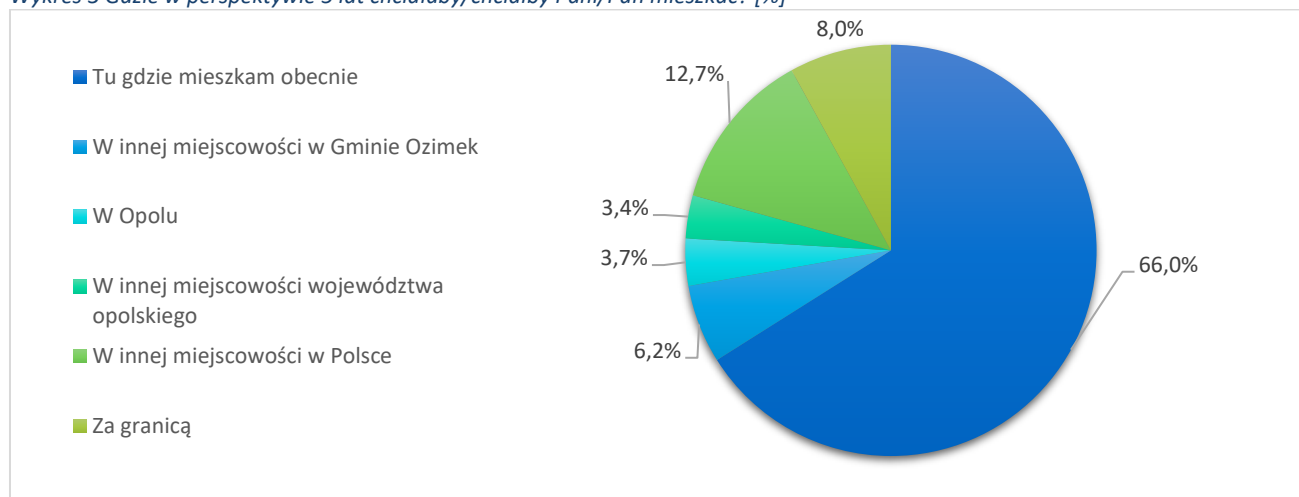

Źródło: badanie ankietowe, n=324

2. Gdzie w perspektywie najbliższych 5 lat chciałaby/chciałby Pani/Pan mieszkać?

Dwóch na trzech badanych w perspektywie najbliższych 5 lat nie planuje przeprowadzki ze swojego obecnego miejsca zamieszkania, co może świadczyć o ich zadowoleniu z oferowanych przez gminę warunków życia. Jednocześnie 6,2% ankietowanych rozważa jedynie przeprowadzkę do innej miejscowości na terenie gminy Ozimek. Odsetek osób planujących pozostać w gminie jest zbliżony do odsetka osób oceniających ją jako dobre miejsce do życia, co może świadczyć o przywiązaniu do miejsca oraz zadowoleniu mieszkańców. Nieco ponad 7% ankietowanych w razie przeprowadzki wskazuje na województwo opolskie, w tym 3,7% na miasto Opole. Wśród ankietowanych znalazły się też osoby, które wskazały chęć zamieszkania poza województwem opolskim, w innej miejscowości w Polsce (12,7%) oraz chęć wyprowadzki za granicę kraju (8%).

Wykres 3 Gdzie w perspektywie 5 lat chciałaby/chciałby Pani/Pan mieszkać? [%]

Źródło: badanie ankietowe, n=324

3.

Spośród wymienionych elementów infrastruktury oraz oferty dostępnej na terenie Gminy Ozimek, proszę określić jak ocenia Pani / Pan ich aktualny stan/dostępność.

W kolejnej części ankiety respondenci zostali poproszeni o ocenę aktualnego stanu i dostępności wskazanych usług i elementów infrastruktury w gminie. Największe zadowolenie (odpowiedzi „bardzo dobrze” i „dobrze”) mieszkańcy wykazali w obszarze dostępności szkół (84%), dostępności miejsc usługowych i handlu (80,9%) oraz prowadzonej polityki odbioru odpadów komunalnych (75,9%). Znaczny odsetek ankietowanych pozytywnie ocenił także m.in.: poczucie bezpieczeństwa (72,9%), czystość na terenie gminy (71,3%), dostęp do przedszkoli (70,4%) oraz dostęp do miejsc spędzania czasu wolnego (64,6%).

Najgorzej oceniana (wskazania „bardzo źle” i „źle”) w gminie jest dostępność ścieżek rowerowych – ponad 80% respondentów opowiedziało się negatywnie w tym temacie. Drugim w kolejności negatywnie ocenianym aspektem w gminie jest możliwość wynajmu lub zakupu mieszkania, w tym przypadku 30,2% badanych wskazało odpowiedź „źle” i 19,4% odpowiedź „bardzo źle”. Przewaga odpowiedzi negatywnych nad pozytywnymi widoczna jest również przy ocenie programów kierowanych do dzieci i młodzieży oraz dostępności lokali gastronomicznych.

Największe trudności w dokonaniu oceny (wskazania „trudno powiedzieć”) mieszkańcom gminy sprawiły jakość oferty i programów kierowanych do seniorów, możliwość wynajmu lub zakupu mieszkania oraz kwestia otwartości władz na inicjatywy mieszkańców.

Wykres 4 Spośród wymienionych elementów infrastruktury oraz oferty dostępnej na terenie Gminy Ozimek, proszę określić jak ocenia Pani/Pan ich aktualny stan/dostępność.

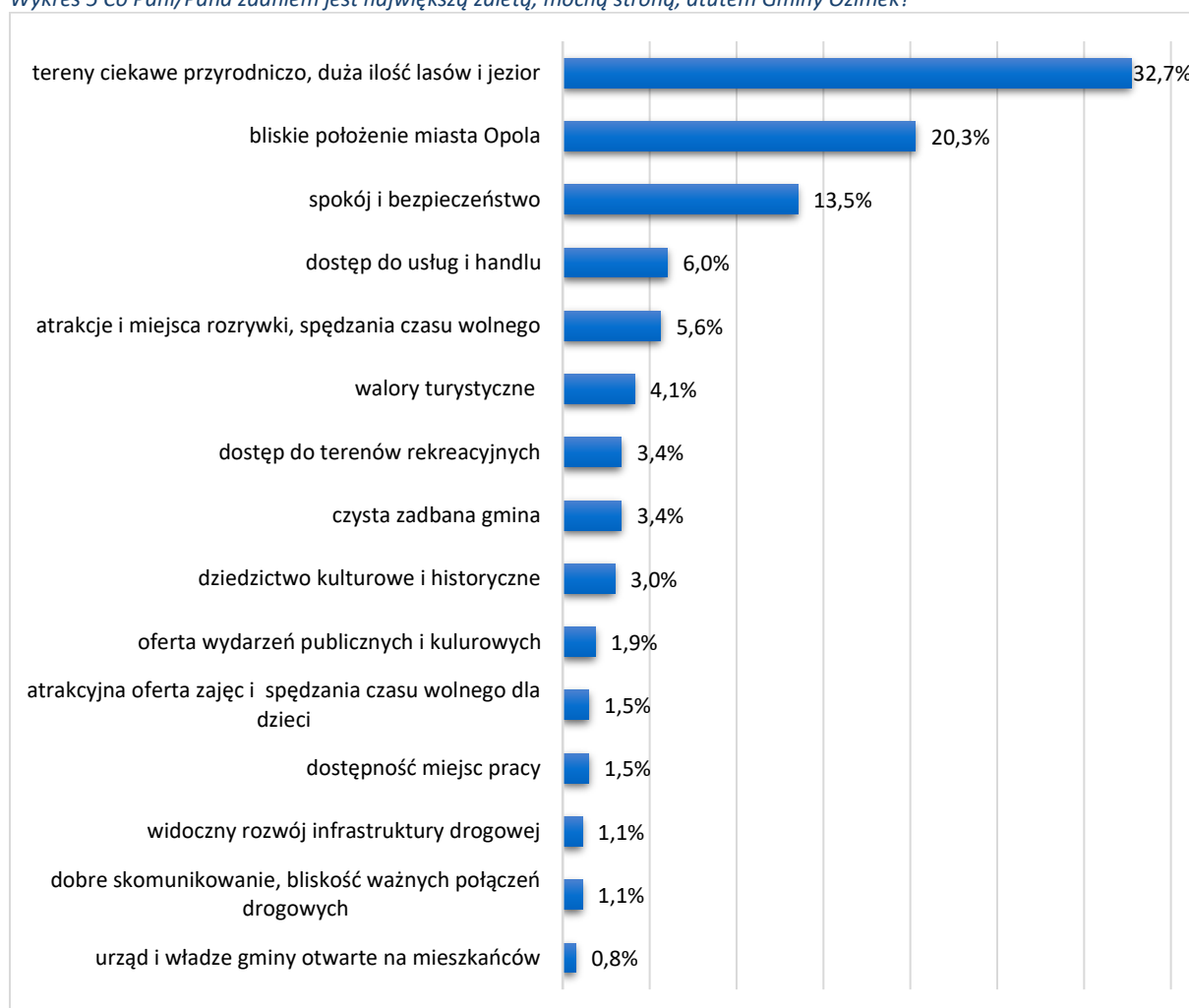
Źródło: badanie ankietowe, n=324

4.

Co Pani/Pana zdaniem jest największą zaletą, mocną stroną, atutem Gminy Ozimek?

Blisko 1/3 ankietowanych wskazała otaczające tereny przyrodnicze, a w szczególności lasy i jeziora jako największy atut Gminy Ozimek. Wynika to z charakteru gminy, która cechuje się ponadprzeciętnym poziomem lesistości (57,9%) oraz wysokim udziałem powierzchni prawnie chronionych, który wynosi 88,9%. Kolejnym wskazywanym atutem gminy jest jej położenie blisko stolicy województwa - Opola. Poczucie bezpieczeństwa i spokój w gminie to kolejna wskazywana zaleta (13,5%), która stanowi istotny element wysokiej jakości życia. Dostęp do szerokokorozumianych usług i handlu jest natomiast mocną stroną gminy według 6% ankietowanych. Wśród zalet Gminy Ozimek respondenci wyróżniali również dostępne atrakcje i miejsca spędzania czasu wolnego, walory turystyczne, na co składają się atrakcyjne tereny i dziedzictwo kulturowe i historyczne oraz dostęp do terenów rekreacyjnych. Poniżej przedstawione zostały najczęściej udzielane odpowiedzi.

Wykres 5 Co Pani/Pana zdaniem jest największą zaletą, mocną stroną, atutem Gminy Ozimek?

Źródło: badanie ankietowe, n=238

5. Co Pani/Pana zdaniem jest największą wadą, słabą stroną Gminy Ozimek?

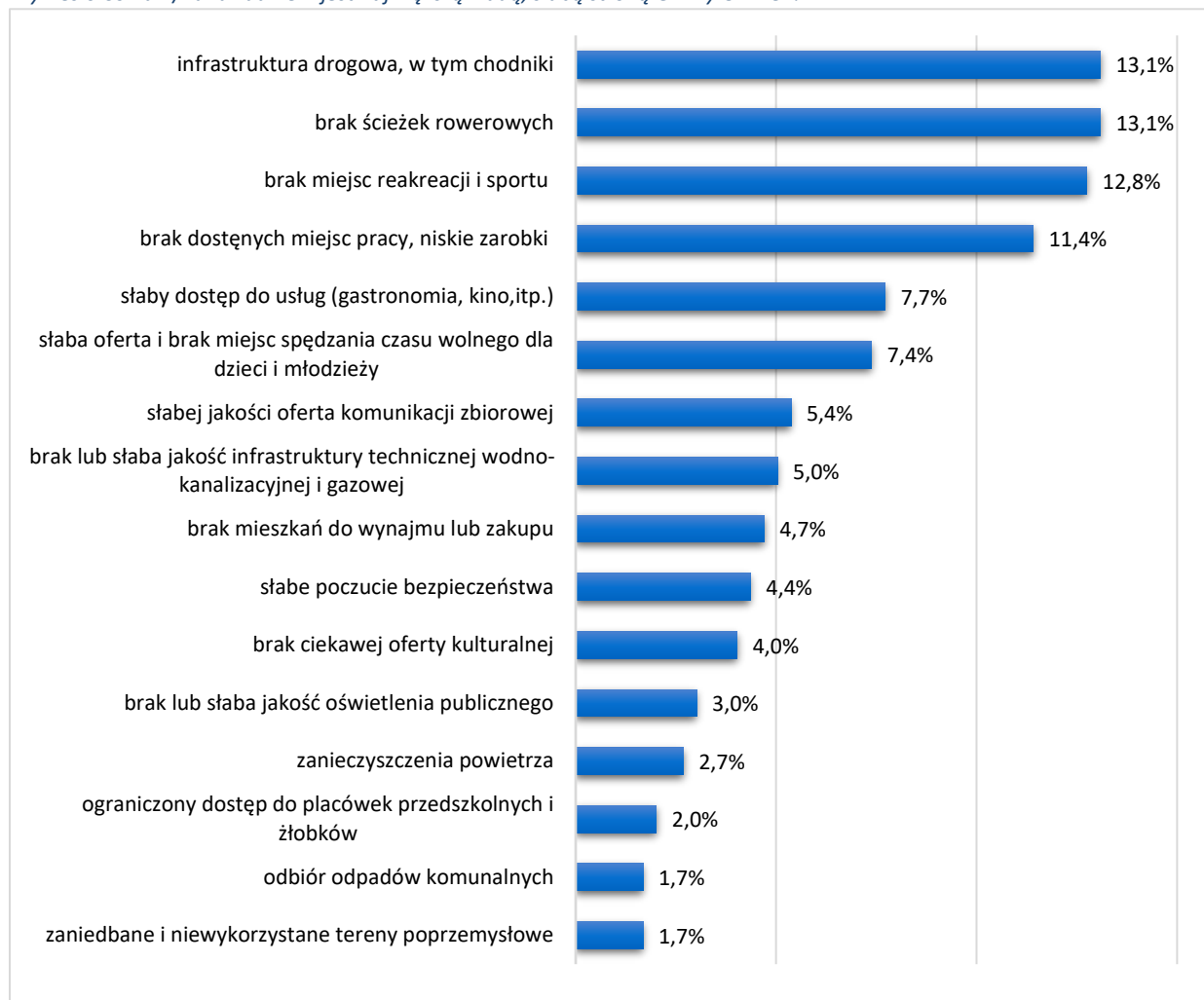
W odpowiedzi na pytanie dotyczące słabych stron Gminy Ozimek, największa liczba mieszkańców wskazywała widoczny problem z infrastrukturą drogową i chodnikami (13,1% odpowiedzi). Taki sam odsetek ankietowanych, jako równie istotny problem występujący w gminie, wskazywał brak ścieżek rowerowych. Odpowiedzi respondentów świadczą zatem o niskiej dostępności infrastruktury technicznej i/lub jej słabej jakości.

Dla 11,5% mieszkańców biorących udział w badaniu niekorzystną stroną gminy jest niezadowolająca sytuacja na rynku pracy, a w szczególności słaba dostępność miejsc pracy, problem z jej znalezieniem oraz niski poziom zarobków.

Wśród słabych stron zdaniem respondentów wyróżnia się niska jakość i braki zarówno w ofercie, jak i miejscach spędzania czasu wolnego. Blisko 13% respondentów zwróciło uwagę na niedostateczną liczbę terenów i miejsc z przeznaczeniem rekreacyjno-sportowym. Nieco mniejszy, ale równie istotny odsetek respondentów wskazywał słaby dostęp do usług takich jak np. gastronomia czy kino (7,7%) oraz słabą ofertę i brak miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (7,4%).

Wśród często udzielanych odpowiedzi znalazły się też te dotyczące niskiej jakości oferty komunikacji zbiorowej (5,4%) oraz widoczny deficyt w infrastrukturze technicznej, zwłaszcza wodno-kanalizacyjnej (5,0%). Ze wskazanych odpowiedzi wynika, że kwestie związane z infrastrukturą sieciową stanowią widoczny problem, a zarazem wyzwanie rozwojowe. Niespełna 5% ankietowanych zwróciło uwagę na deficyt mieszkań przeznaczonych do wynajmu czy zakupu, przez co często do zamieszkania wybierane zostają miejscowości sąsiednie.

Wykres 6 Co Pani/Pana zdaniem jest największą wadą, słabą stroną Gminy Ozimek?

Źródło: badanie ankietowe, n=259

6.

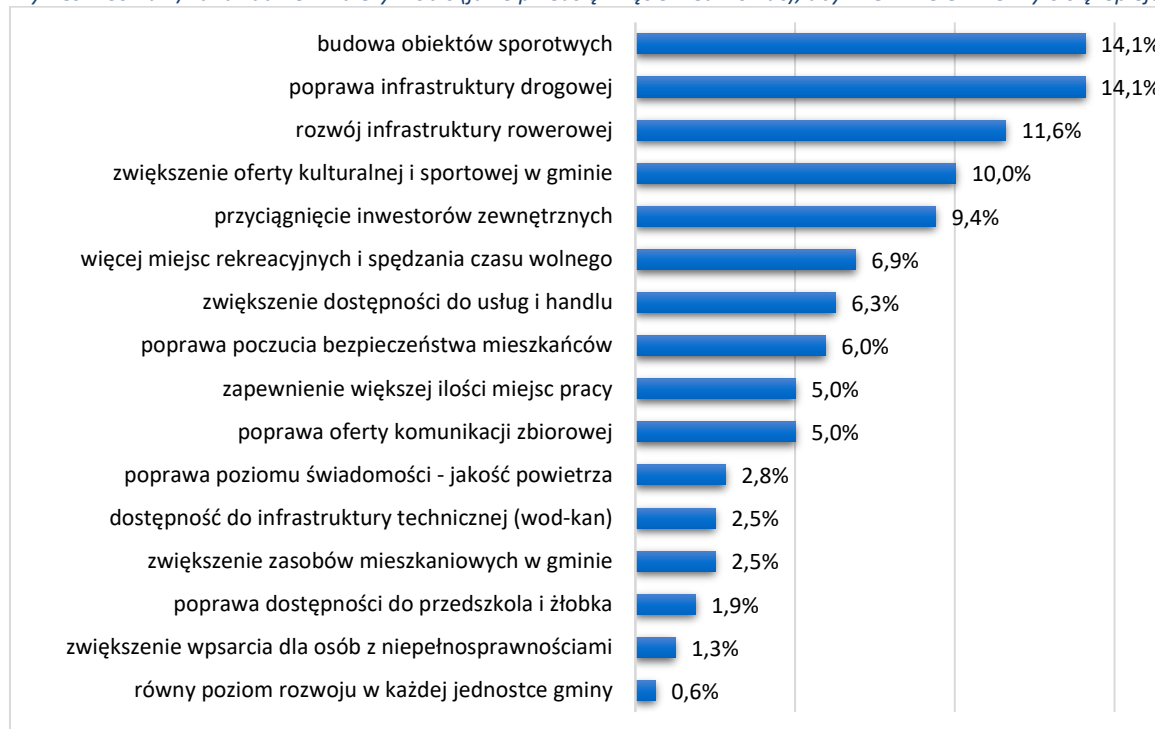
Co Pani/Pana zdaniem należy zrobić (jakie przedsięwzięcie zrealizować), aby w Gminie Ozimek żyło się lepiej?

Najistotniejsze oczekiwania ankietowanych mieszkańców, jakie powinny zostać spełnione w celu poprawy jakości życia w gminie związane są z budową obiektów sportowych (14,1% wskazań), poprawą jakości infrastruktury drogowej (14,1%) oraz rozwojem infrastruktury rowerowej (11,6%). Przedstawione odpowiedzi są zatem bezpośrednim odzwierciedleniem wskazanych w pytaniu wyżej słabych stron gminy.

Rozwój oferty kulturalnej i sportowej w gminie to kolejny wskazywany przez mieszkańców czynnik, który przyczyniłby się do podniesienia standardu życia w gminie – takiej odpowiedzi udzielił co 10 badany. Również większa liczba miejsc rekreacji i spędzania czasu wolnego w gminie byłaby zdaniem ankietowanych przyczyną poprawy w tym aspekcie – prawie 7% z nich udzieliło takiej odpowiedzi.

Zdaniem respondentów rozwój gospodarczy gminy jest niezbędny do podniesienia jakości ich życia, w tej kwestii wskazywano zaproszenie i zachęcenie inwestorów zewnętrznych do podjęcia działań inwestycyjnych na obszarze Gminy Ozimek.

Wykres 7 Co Pani/Pana zdaniem należy zrobić (jakie przedsięwzięcie zrealizować), aby w Gminie Ozimek żyło się lepiej?

Źródło: badanie ankietowe, n=239

7.

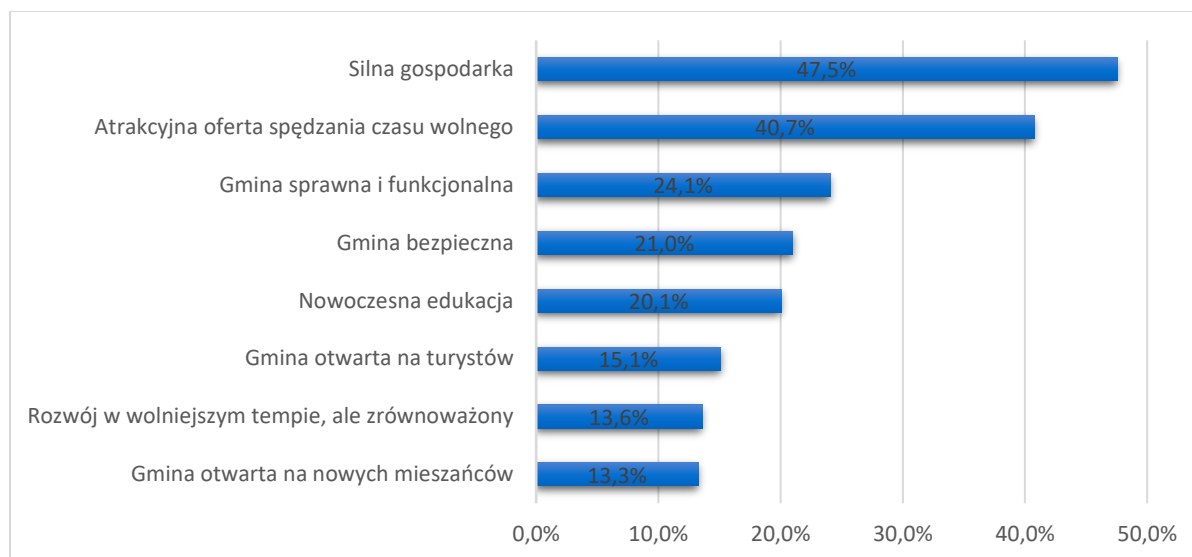
Z zaproponowanych poniżej możliwych kierunków rozwoju Gminy Ozimek proszę wybrać maksymalnie 2 kierunki, które jej władze powinny rozważyć jako najkorzystniejsze dla dalszego rozwoju gminy.

Respondenci zostali zapytani o kierunki rozwoju, które według nich są najkorzystniejszymi dla dalszego rozwoju Gminy Ozimek. Największa liczba odpowiedzi, blisko połowa (47,5%) dotyczyła budowania silnej gospodarki. Następnym najczęściej wskazywanym potencjalnym kierunkiem sprzyjającym rozwojowi jest atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego. Takiej odpowiedzi udzieliło 40,7% badanych, co ma bezpośredni związek z niską oceną w odpowiedzi na pytanie trzecie takich aspektów jak: jakość i dostępność ofert dla dzieci i młodzieży, dla seniorów, czy ilość ścieżek rowerowych. Warto zaznaczyć, że dostępność miejsc spędzania czasu wolnego jest znacząca dla budowania więzi społecznych, a także podnoszenia jakości życia na terenie gminy. Z najliczniejszych odpowiedzi można wnioskować, że mieszkańcom zależy, aby gmina była dla nich miejscem do zamieszkania, a także miejscem pracy.

Znacznie mniejsza część niż w przypadku powyższych odpowiedzi wskazywała następujące kierunki rozwoju: gmina sprawna i funkcjonalna, gmina bezpieczna i nowoczesna edukacja – każda z tych odpowiedzi otrzymała nie więcej niż 25%. Za otwartością na turystów opowiedziało się nieco ponad

15% ankietowanych mieszkańców Gminy Ozimek. Najbardziej wskazywanymi odpowiedziami były natomiast: rozwój w wolniejszym tempie, ale zrównoważony (13,6%) oraz gmina otwarta na nowych mieszkańców (13,3%).

Wykres 8 Z zaproponowanych poniżej możliwych kierunków rozwoju Gminy Ozimek proszę wybrać maksymalnie 2 kierunki, które jej władze powinny rozważyć jako najkorzystniejsze dla dalszego rozwoju gminy.

Źródło: badanie ankietowe, n=324

8.

Z poniższego katalogu problemów społecznych, proszę wskazać te, które Pani/Pana zdaniem w istotny sposób dotyczą Gminy Ozimek.

Z przedstawionego katalogu problemów społecznych, przeważająca część ankietowanych wskazuje na alkoholizm (49,1%). Występujące uzależnienie od alkoholu w gminie i szerokie pasmo skutków z tego tytułu jest istotnym wyzwaniem w sferach takich jak pomoc społeczna czy opieka zdrowotna.

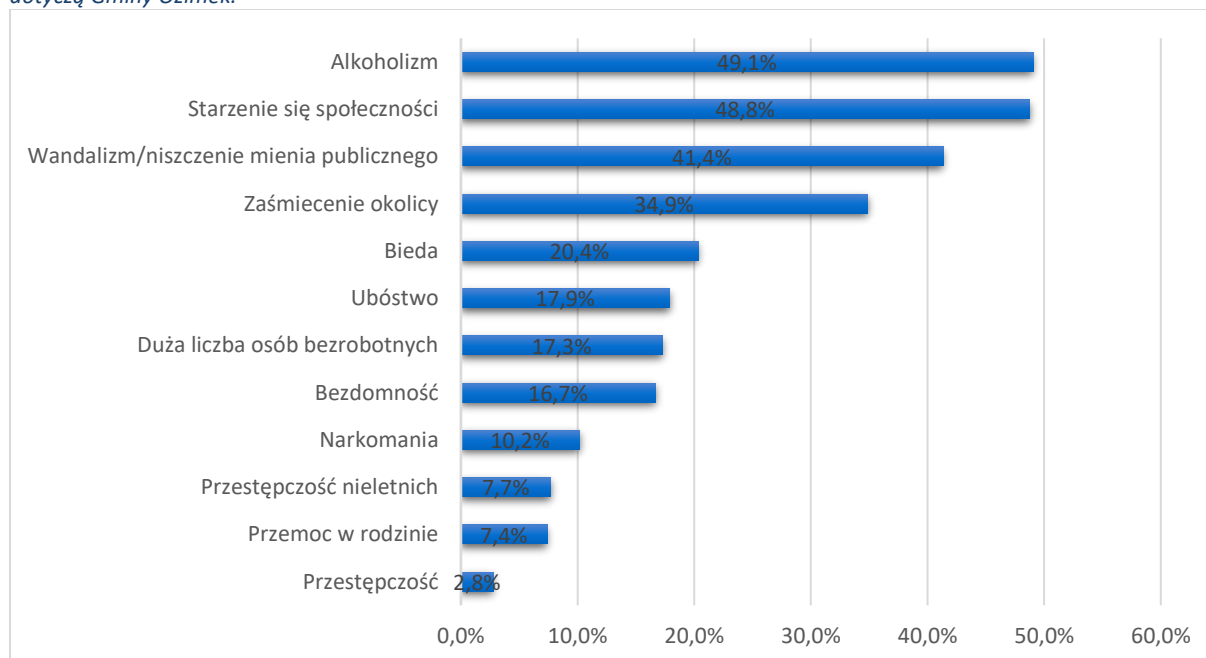
Równie widocznym w gminie problemem jest starzenie się społeczeństwa – tylko o 0,3 p.p. wskazań mniej niż w przypadku problemu alkoholizmu. Proces starzenia się społeczeństwa jest widoczny również na poziomie powiatu i województwa, a jego występowanie potwierdzają takie dane jak wzrastająca liczba osób w wieku poprodukcyjnym - w latach 2017-2021 o 3,1 pp., czy wzrastający odsetek osób w wieku 65 lat i więcej – o 2,8 pp. w porównaniu lat 2017 i 2021.

Spora ilość wskazań (41,4%) dotyczyła występujących na terenie gminy aktów wandalizmu i niszczenia mienia publicznego. Tego typu problemy determinują poziom poczucia bezpieczeństwa przez mieszkańców, a także znacząco wpływają na wizerunek miasta i jakość jego przestrzeni publicznych. Zaśmiecanie okolicy to kolejne negatywne zjawisko istotne dla mieszkańców (34,9% wskazań).

Wśród zidentyfikowanych w gminie problemów o charakterze społecznym respondenci zwrócili uwagę również na biedę (20,4%), ubóstwo (17,9%) oraz bezrobocie (17,3%). Potwierdzeniem są dane pozyskane z Ośrodka Integracji i Pomocy Społecznej, wskazujące, że zaraz po długotrwałej chorobie,

ubóstwo i bezrobocie są najczęstszymi powodami udzielanych świadczeń. Jednocześnie wymienione problemy nie znajdują się na szczycie wykresu, co świadczy o relatywnie dobrej sytuacji ekonomicznej mieszkańców.

Wykres 9 Z poniższego katalogu problemów społecznych, proszę wskazać te, które Pani/Pana zdaniem w istotny sposób dotyczą Gminy Ozimek.

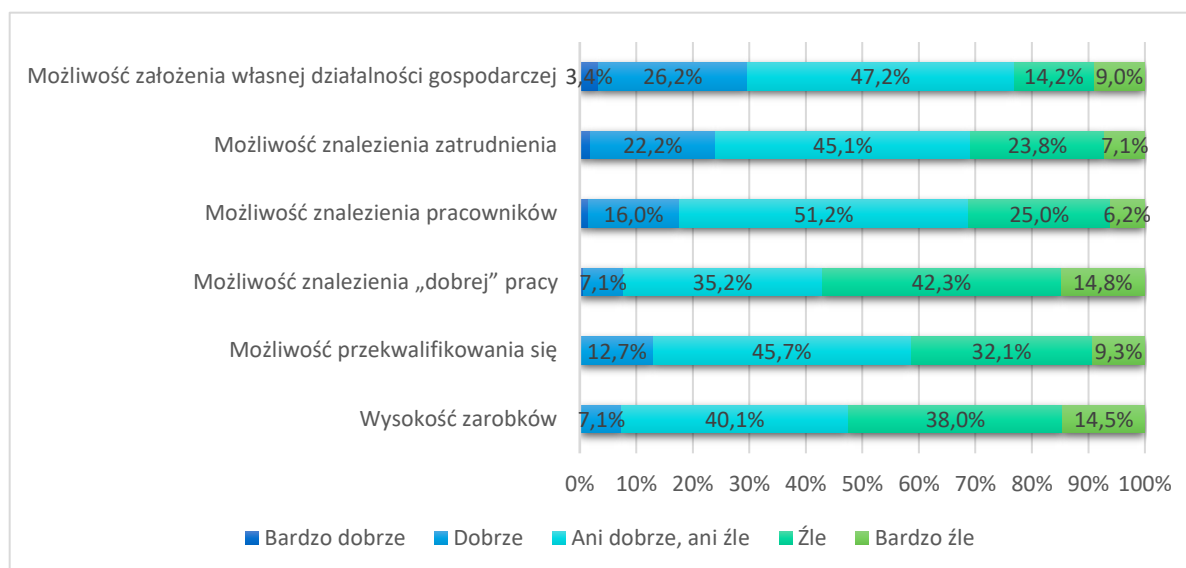
Źródło: badanie ankietowe, n=324

9.

W jaki sposób ocenia Pani/Pan poszczególne elementy związane z rynkiem pracy na terenie Gminy Ozimek?

Ocenie mieszkańców poddano elementy związane z rynkiem pracy w gminie. Najkorzystniejsza ocena dotyczyła możliwości założenia własnej działalności gospodarczej (29,6% wskazań „dobrze i „bardzo dobrze”). W większości przypadków respondenci mieli trudność w jednoznacznej ocenie, a zwłaszcza odnosząc się do możliwości znalezienia pracowników (51,2% wskazań „ani dobrze, ani źle”), czego powodem jest niski odsetek osób prowadzących działalność, a co za tym idzie „zatrudniających” w gminie, biorących udział w badaniu ankietowym. Krytycznie ocenione zostały możliwości znalezienia „dobrej” pracy, czyli adekwatnej do kompetencji, umiejętności i wykształcenia oraz kwestia wysokości zarobków w gminie, odpowiednio 57,1% i 52,5% odpowiedzi negatywnych. Zatem jednym z wyzwań rozwojowych, przed którym stoi Gmina Ozimek jest kwestia związana z poprawą funkcjonowania rynku pracy. Wskazane odpowiedzi stanowią potwierdzenie najczęściej wybieranego kierunku rozwoju gminy, związanego z budową silnej gospodarki.

Wykres 10 W jaki sposób ocenia Pani/Pan poszczególne elementy związane z rynkiem pracy na terenie Gminy Ozimek?

Źródło: badanie ankietowe, n=324

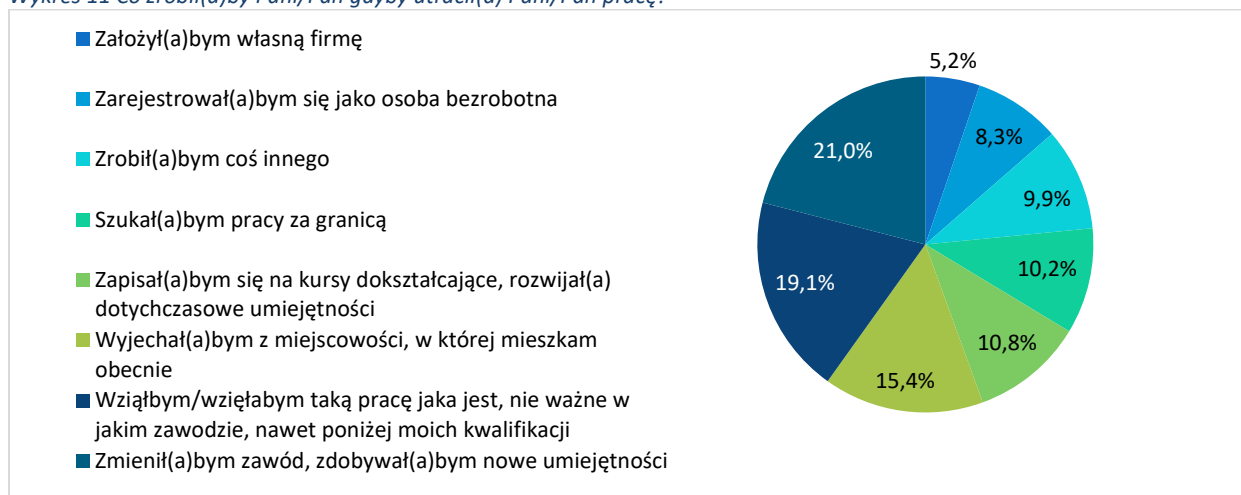
10.

Co zrobił(a)by Pani/Pan gdyby utracił(a) Pani/Pan pracę?

Respondenci zostali poproszeni o przedstawienie swojej postawy w przypadku utraty obecnej pracy. Z udzielających odpowiedzi największa część osób (21%) zajęłaby się zmianą zawodu i zdobywaniem nowych umiejętności, a nieco ponad 19% zadeklarowało podjęcie jakiegokolwiek pracy w razie wystąpienia takiej sytuacji. Migracje i poszukiwanie pracy poza miejscem zamieszkania wskazała ponad ¼ mieszkańców, z czego 10,2% podjęłoby próbę znalezienia pracy za granicą. Blisko 11% respondentów w sytuacji utracenia pracy zapisałoby się na kursy doszkalające i rozwijałoby swoje umiejętności.

Podczas udzielania odpowiedzi była możliwość wpisania innego rozwiązania tej sytuacji i należy zaznaczyć, iż dużą liczbę odpowiedzi stanowiły głosy mówiące o natychmiastowym szukaniu nowej pracy, biorąc pod uwagę sąsiednie gminy i teren województwa, bez brania pod uwagę wyprowadzki z Gminy Ozimek. Wśród odpowiedzi mieszkańców znalazły się takie jak: „szukałbym pracy w okolicy +/- 50 km”, „dojeżdżałabym do pracy do innej miejscowości”, „szukałbym pracy w innym mieście, niekoniecznie wyjeżdżał”. Z udzielonych odpowiedzi wynika zatem, że znaczna część mieszkańców w sytuacji utraty pracy wykazałaby postawę aktywną, a zaledwie 5,2% zarejestrowałoby się jako osoba bezrobotna. Struktura odpowiedzi świadczy zatem o wysokim poziomie przedsiębiorczości i aktywności mieszkańców.

Wykres 11 Co zrobił(a)by Pani/Pan gdyby utracił(a) Pani/Pan pracę?

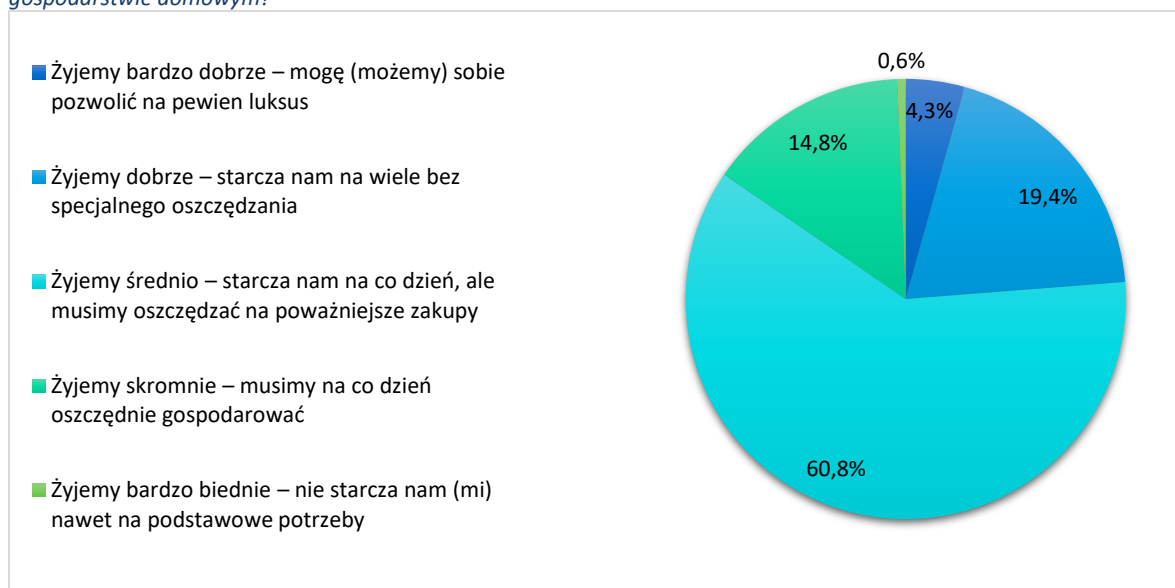
Źródło: badanie ankietowe, n=324

11.

Które z wymienionych określeń najlepiej charakteryzuje sposób gospodarowania pieniędzmi w Pani/Pana gospodarstwie domowym?

Wysoki odsetek (60,8%) mieszkańców, którzy odpowiedzieli „żywemy średnio” oznacza, że nie mają problemów z codziennymi wydatkami, ale poważniejsze zakupy są dla nich powodem do oszczędzania. Kolejna co do wielkości grupa respondentów wskazała, że żyją na dobrym poziomie, blisko 20% osobom starcza na wiele bez szczególnego oszczędzania, a 4,3% pozwala sobie na pewnego rodzaju luksus. Niespełna 15% badanych na co dzień oszczędnie gospodaruje finansami. Nieznaczny odsetek ankietowanych osób wskazał, że nie starcza im na podstawowe potrzeby.

Wykres 12 Które z wymienionych określeń najlepiej charakteryzuje sposób gospodarowania pieniędzmi w Pani/Pana gospodarstwie domowym?

Źródło: badanie ankietowe, n=324

Załącznik 2 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Polityka przestrzenna - instrumentalizacja

Polityka przestrzenna należy do sfery tzw. polityk publicznych, czyli sfery świadomych i zorganizowanych działań struktur państwa i społeczeństwa wokół problemów publicznych.

Jest to planowa działalność, polegająca na wykorzystywaniu znajomości dostępnych zasobów oraz praw rządzących kształtowaniem i użytkowaniem przestrzeni w celu najbardziej racjonalnego jej zagospodarowania. Zakres instrumentów oddziaływania jest dość szeroki: od działań regulacyjno-prawnych po bezpośrednie inwestycje publiczne, realizujące potrzeby społeczne, ale też istotnie wpływające na zachowania inwestycyjne. Dobre efekty przynosi udoskonalanie sposobów zarządzania przestrzenią, głównie poprzez zwiększanie wiedzy i poprawę dostępu do informacji o problemach specyficznych obszarów, w których żyją obywatele i funkcjonuje gospodarka. Władze mogą podejmować działania na rzecz zwiększania skali wyboru, który ma przed sobą obywatel. Wszystko to sprzyja większej dynamice wzrostu, co jest obecnie podstawowym kryterium oceny polityk publicznych.

Większa świadomość i zaangażowanie władz w politykę przestrzenną mogą sprzyjać jej skuteczności, ale należy także liczyć w tym względzie na wzrost świadomości obywatelskiej. Zwiększanie wiedzy obywateli może spowodować wzrost poczucia identyfikacji z miejscem zamieszkania oraz świadomości własnej siły sprawczej w procesie rozwoju – to wymarzona sytuacja dla wzrostu zaangażowania obywatelskiego i kapitałowego. Zwiększanie partycypacji obywatelskiej i zaangażowania lokalnego biznesu może stanowić skuteczną przeciwwagę dla ograniczoności instrumentów sprawowania władzy.

Rekomendacje dla polityki przestrzennej Gminy Ozimek

Zadaniem polityki przestrzennej jest określenie sposobu organizacji struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, sprzyjającej realizacji ustalonych celów rozwojowych, z uwzględnieniem uwarunkowań, szans i zagrożeń wynikających ze zróżnicowanych cech przestrzeni oraz potrzeb zapewnienia uporządkowanego rozwoju przestrzennego i ładu w zagospodarowaniu. Aby proces ten był efektywny, musi odpowiadać na obecne i przyszłe potrzeby lub realizować wypracowane kompleksowe wizje rozwoju, takie jak wypracowana w *Strategii Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030* misja i wizja rozwoju gminy.

Głównym wyzwaniem kształtowania struktury przestrzennej są działania mające na celu **uporządkowanie gospodarki przestrzennej**, prowadzące do wzmocnienia integracji przestrzennej

gminy. W tym zakresie niezbędne jest zachowanie komplementarności z dokumentami wyższego rzędu, a więc m.in. bezpośrednio z polityką przestrzenną wyrażoną w obowiązującym Planie zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego. Strategicznym celem polityki przestrzennej zgodnie z tym dokumentem jest *kształtowanie struktury przestrzennej odznaczającej się wysokim poziomem ładu przestrzennego, która będzie umożliwiała wykorzystanie jego zróżnicowanych terytorialnie potencjałów, zapewniała konkurencyjność w stosunku do otoczenia zewnętrznego i eliminowała niekorzystne różnice w warunkach życia wewnątrz regionu*. Cel ten osiągnąć należy w oparciu o **zasadę zrównoważonego rozwoju** – polegającą na prowadzeniu rozwoju społeczno-gospodarczo-przestrzennego, z zachowaniem równowagi przyrodniczej i kulturowej w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb mieszkańców – tak obecnych, jak i przyszłych pokoleń. Rozwinięciem tego podejścia są zasady, które powinny być podstawą prowadzenia polityki przestrzennej w gminie¹⁴:

1. **zasada zachowania ładu przestrzennego** – przejawiająca się prowadzeniem efektywnej i racjonalnej polityki przestrzennej i planistycznej na wszystkich poziomach planowania przestrzennego, umożliwiająca uzyskanie harmonijnej całości oraz uwzględniająca w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne;
2. **zasada racjonalnego kształtowania sieci osadniczej** – polegająca na dążeniu do spójności struktury funkcjonalno-przestrzennej, zwartości struktury przestrzennej miejskich i wiejskich jednostek osadniczych oraz uzyskaniu równowagi terenów zabudowanych i terenów zieleni;
3. **zasada preferencji intensyfikacji zabudowy na terenach zainwestowanych wraz z ich regeneracją (odnową)** – oznacza intensyfikację procesów inwestycyjnych na terenach już zagospodarowanych i przeciwdziałanie zajmowaniu nowych obszarów pod zabudowę;
4. **zasada budowania tożsamości regionalnej poprzez zachowanie dziedzictwa kulturowego** – polegająca na pielęgnowaniu tradycji kulturowych regionu, dbaniu o materialną spuściznę historyczną, eksponowaniu krajobrazu kulturowego i przyrodniczego i zacieśnieniu więzi społeczności lokalnych;
5. **zasada spójności i ciągłości przestrzennej przy wyznaczaniu obszarów planistycznych i ich strefowaniu** – w celu wykorzystania lokalnych i regionalnych potencjałów rozwojowych przy jednoczesnej minimalizacji sytuacji konfliktowych, polegająca na wskazaniu, poszanowaniu

¹⁴ Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego; Opole, kwiecień 2019 r.

i ochronie obszarów cennych przyrodniczo i kulturowo (objętych ochroną prawną i planowanych do ochrony) przy wyznaczaniu wielofunkcyjnych obszarów rozwoju;

6. **zasada poprawy dostępności przestrzennej** – polegająca na organizacji wydajnej sieci transportowej i opartego na niej zrównoważonego transportu publicznego z uwzględnieniem powiązań infrastrukturalnych i funkcjonalnych;
7. **zasada stymulowania rozwoju** – społecznego, gospodarczego i przestrzennego, z wykorzystaniem istniejącego potencjału gospodarczego, kadr i zasobów naturalnych, wraz ze wsparciem sektora gospodarki opartej na wiedzy i innowacyjności;
8. **zasada rozwoju infrastruktury społecznej** – zaspokajającej potrzeby zwłaszcza w dziedzinie ochrony zdrowia, edukacji i mieszkalnictwa, a także kultury i sportu;
9. **zasada tworzenia i wzmocnienia potencjału akademickiego i naukowego;**
10. **zasada racjonalnego kształtowania** stref aktywizacji gospodarczej;
11. **zasada racjonalnego zagospodarowania** – związanego z rozwojem gospodarczym, w sferze przemysłu, rolnictwa i turystyki oraz w zakresie rozwoju komunikacji i infrastruktury technicznej;
12. **zasada oszczędnego gospodarowania energią;**
13. **zasada wyznaczania obszarów funkcjonalnych i problemowych.**

Rekomendacje (wnioski), dotyczące kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej stanowią wyciąg i komentarz do modelu i odnoszą się do sfery przestrzennej, nie tracąc z horyzontu ściśle z nią powiązanych zagadnień gospodarczych i społecznych. Określa się szczegółowe wytyczne polityki przestrzennej dla wszystkich elementów struktury przestrzennej gminy Ozimek, tj.:

a. Obszary mieszkalne

- Przeciwdziałanie niekontrolowanej suburbanizacji i rozlewaniu zabudowy;
- Dążenie do zwartości i wielofunkcyjności zabudowy (skupianie zabudowy i zapewnianie bliskiej dostępności podstawowych funkcji);
- Zachowywanie rezerwy terenu dla ogólnodostępnych przestrzeni publicznych;
- Segregacja i strefowanie funkcji wykluczające prawdopodobieństwo wystąpienia kolizji;
- Wzbogacanie funkcjonalne w zakresie usług podstawowych;
- Kreowanie podaży atrakcyjnego zasobu mieszkaniowego; rozwój komunalnego budownictwa mieszkaniowego;
- Tworzenie mieszkań socjalnych i chronionych.

b. Tereny nauki, administracji, produkcji i biznesu

- Budowanie atrakcyjnej oferty inwestycyjnej;
- Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej;
- Prowadzenie działań na rzecz poszerzenia terenów przeznaczonych pod inwestycje – pozyskiwanie terenów inwestycyjnych i ich wyposażenie w podstawową infrastrukturę techniczną;
- Modernizacja obiektów postindustrialnych i ich zagospodarowanie na cele związane z biznesem;
- Uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego ze szczególnym uwzględnieniem obszarów o wysokim potencjale i atrakcyjności inwestycyjnej.

c. Infrastruktura publiczna i społeczna

- Poprawienie standardu przestrzeni publicznych i eliminacja barier architektonicznych utrudniających funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych;
- Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i turystycznej;
- Zwiększenie dostępności żłobków, klubów dziecięcych i przedszkoli, ich modernizacja i doposażenie;
- Rozbudowa, modernizacja i doposażenie placówek oświatowych;
- Działania w kierunku zwiększenia dostępności usług medycznych, m.in. inwestycje w modernizację i doposażenie placówek ochrony zdrowia;
- Stworzenie zwartej sieci ścieżek pieszo-rowerowych ułatwiającej przemieszczanie się po terenie całej gminy;
- Współpraca z sąsiednimi gminami w projektowaniu zintegrowanej sieci połączeń pieszo-rowerowych;
- Działania wspierające estetyzację i wzrost atrakcyjności przestrzeni publicznych;
- Tworzenie atrakcyjnych warunków do spędzania czasu wolnego przez mieszkańców.

d. Pasmowe i wyspowe komponowane i nie komponowane tereny zielone: korytarze rzek, obszary uprawne, lasy, planty, bulwary, parki, cmentarze i ogrody

- Zagospodarowanie terenów zielonych na cele rekreacyjno-sportowe;
- Podnoszenie jakości istniejących terenów zielonych;
- Ochrona różnorodności biologicznej;
- Dbłość o stan środowiska naturalnego w szczególności zasoby wodne, glebę i powietrze;
- Urządzenie atrakcyjnych przestrzeni rekreacyjno-przyrodniczo-sportowych na terenach zielonych;

- Estetyzacja przestrzeni miejskich wraz z pielęgnacją i utrzymaniem terenów zieleni;
- Poprawa bezpieczeństwa w przestrzeniach publicznych m.in. poprzez wymianę i modernizację uszkodzonych elementów infrastruktury drogowej i małej architektury;
- Rozwijanie terenów zielonych w celu zapewnienia ich ciągłości (pasaże roślinne).

e. System komunikacyjny i transportowy

- Uspokajanie ruchu poprzez: nadawanie priorytetu komunikacji pieszej, rowerowej i zbiorowej, ograniczanie ruchu samochodowego, dążenie do powiększania powierzchni przeznaczonej do ruchu pieszego;
- Budowa ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą;
- Rozbudowa i modernizacja dróg i infrastruktury okołodrogowej;
- Budowa chodników przy głównych drogach;
- Rozwój transportu międzygminnego i wewnątrzgminnego, w tym współpraca z przewoźnikami prywatnymi w celu dostosowania oferty transportowej do potrzeb mieszkańców;
- Podejmowanie działań w celu zwiększenia dostępności komunikacji kolejowej;
- Budowa spójnego systemu tras rowerowych.

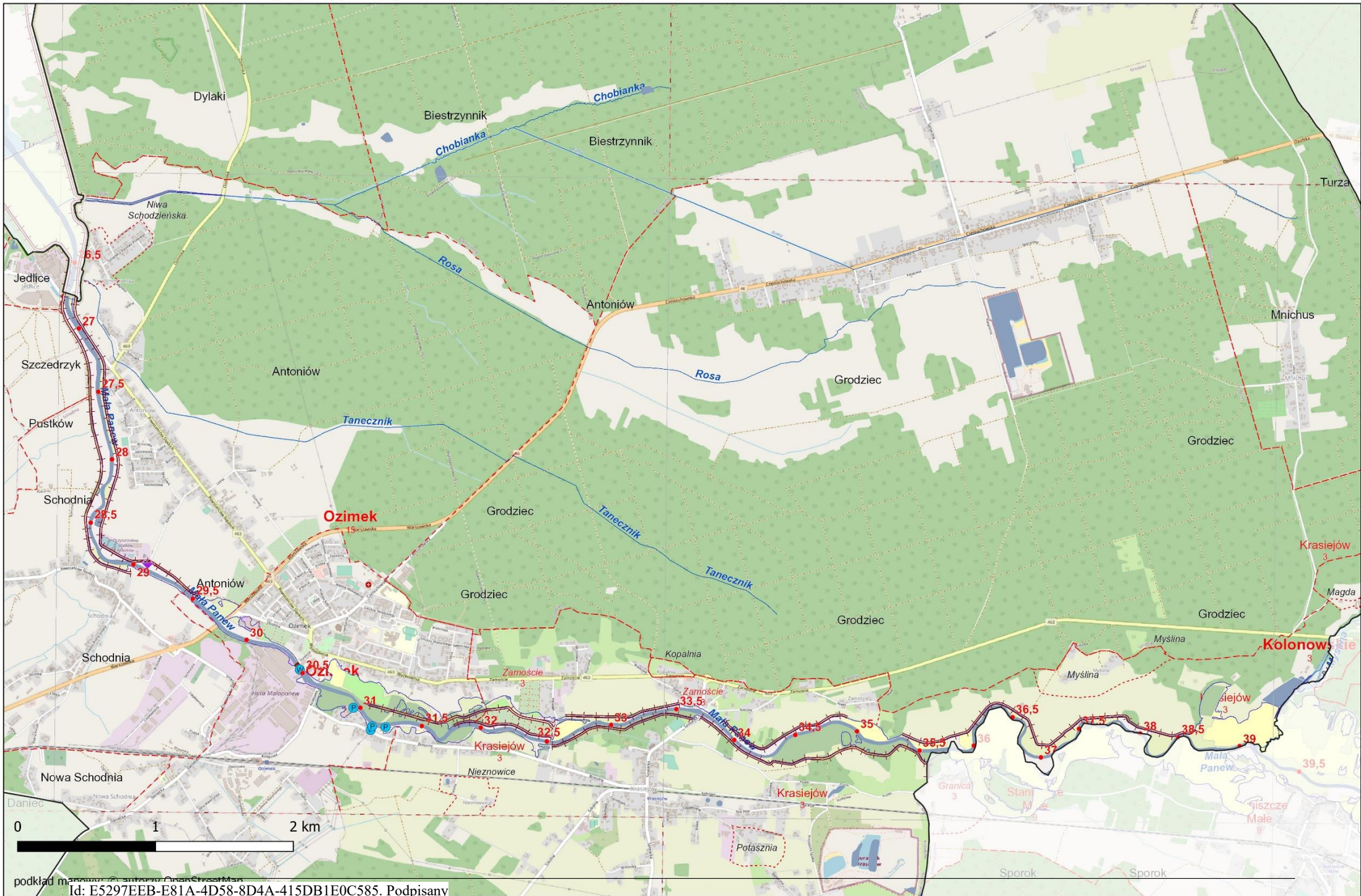
f. Cały obszar gminy

- Adaptowanie gminy do zachodzących zmian klimatycznych, wzmacnianie odporności struktury przestrzennej na zagrożenia naturalne i zagrożenie utraty bezpieczeństwa energetycznego – komplementarne stosowanie działań ekologicznych i technicznych; szczególnie w zakresie budowy obiektów małej retencji oraz restytucja powierzchni biologicznie czynnych i włączanie ich w systemy zieleni;
- Wzbogacanie przestrzeni zabudowanych i ciągów komunikacyjnych zielenią towarzyszącą, służącą zaspokajaniu instynktownych potrzeb ludzi żyjących w środowisku przekształconym antropomorficznie (zurbanizowanym);
- Zapobieganie zagrożeniom i zanieczyszczeniom środowiska spowodowanym działalnością człowieka, poprawa jakości powietrza (m.in. preferowanie gospodarki niskoemisyjnej);
- Zapewnienie prawidłowego funkcjonowania ekosystemów w gminie, kształtowanie sieci ekologicznej (ciągłość obszarów przyrodniczych, przewietrzanie, dostępność terenów dla celów rekreacyjnych i komunikacji pieszej).

Załącznik 3 Mapy ryzyka i zagrożenia powodziowego

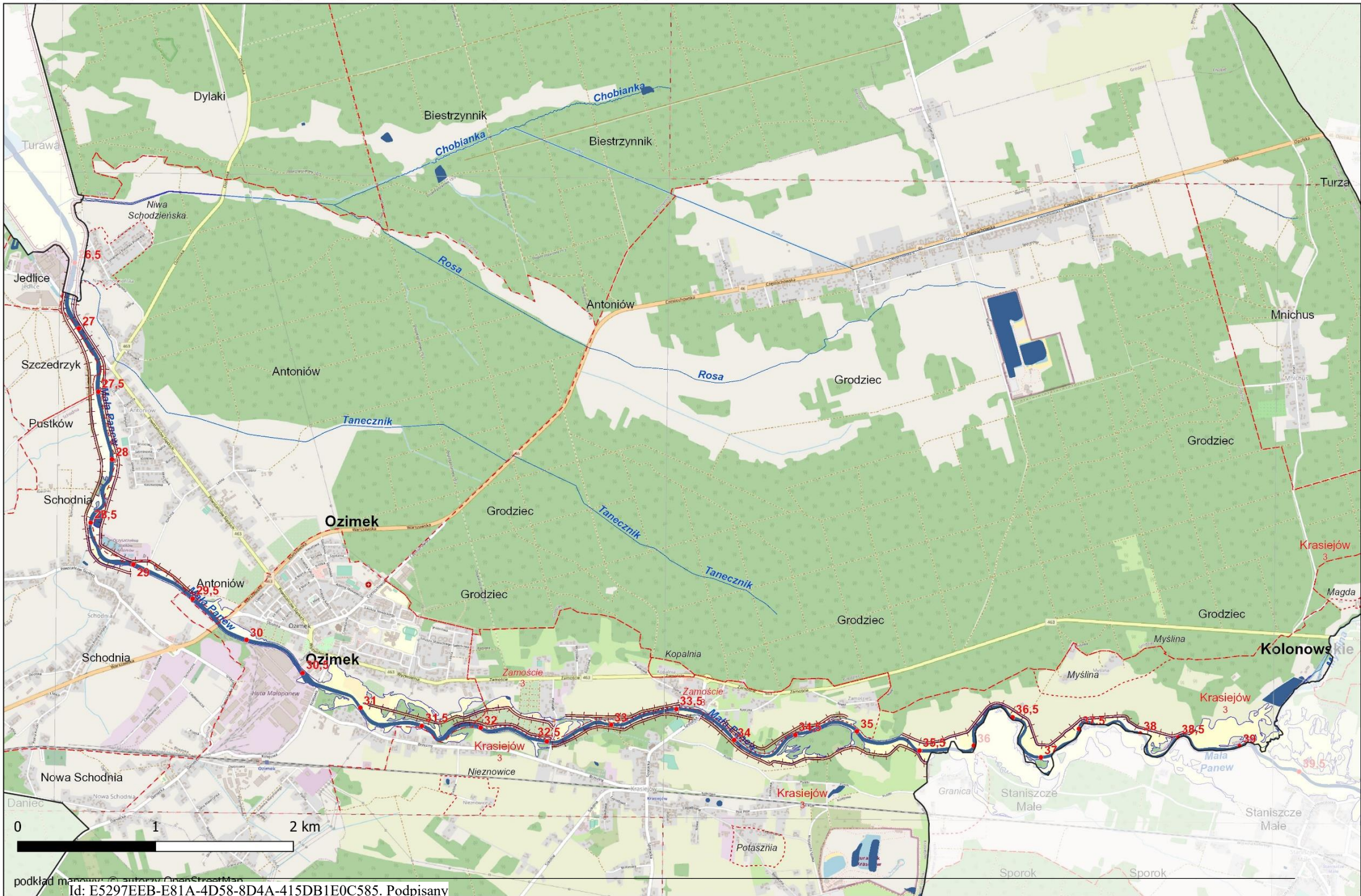
Mapa ryzyka powodziowego

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat)

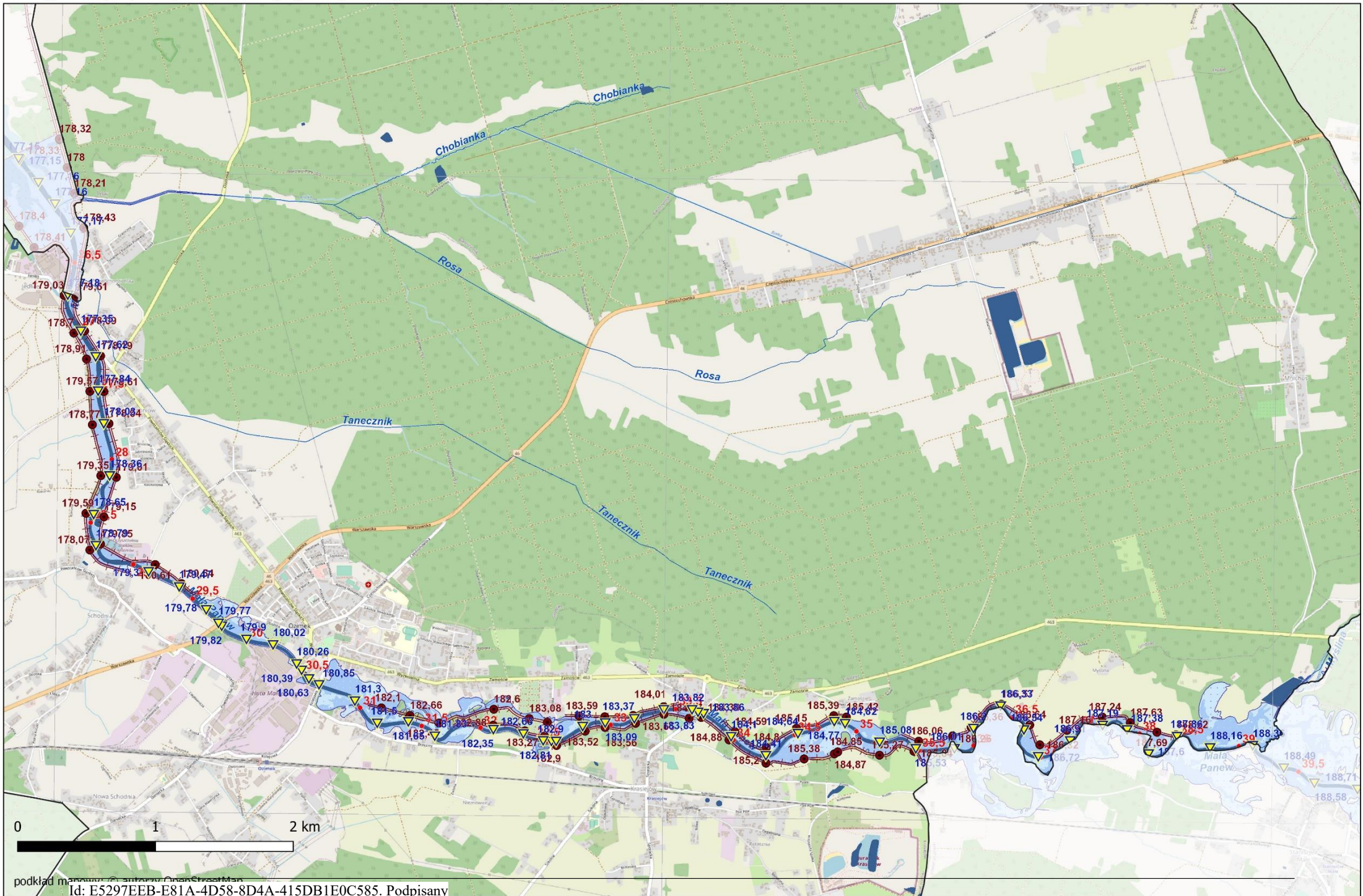
Mapa ryzyka powodziowego

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat)

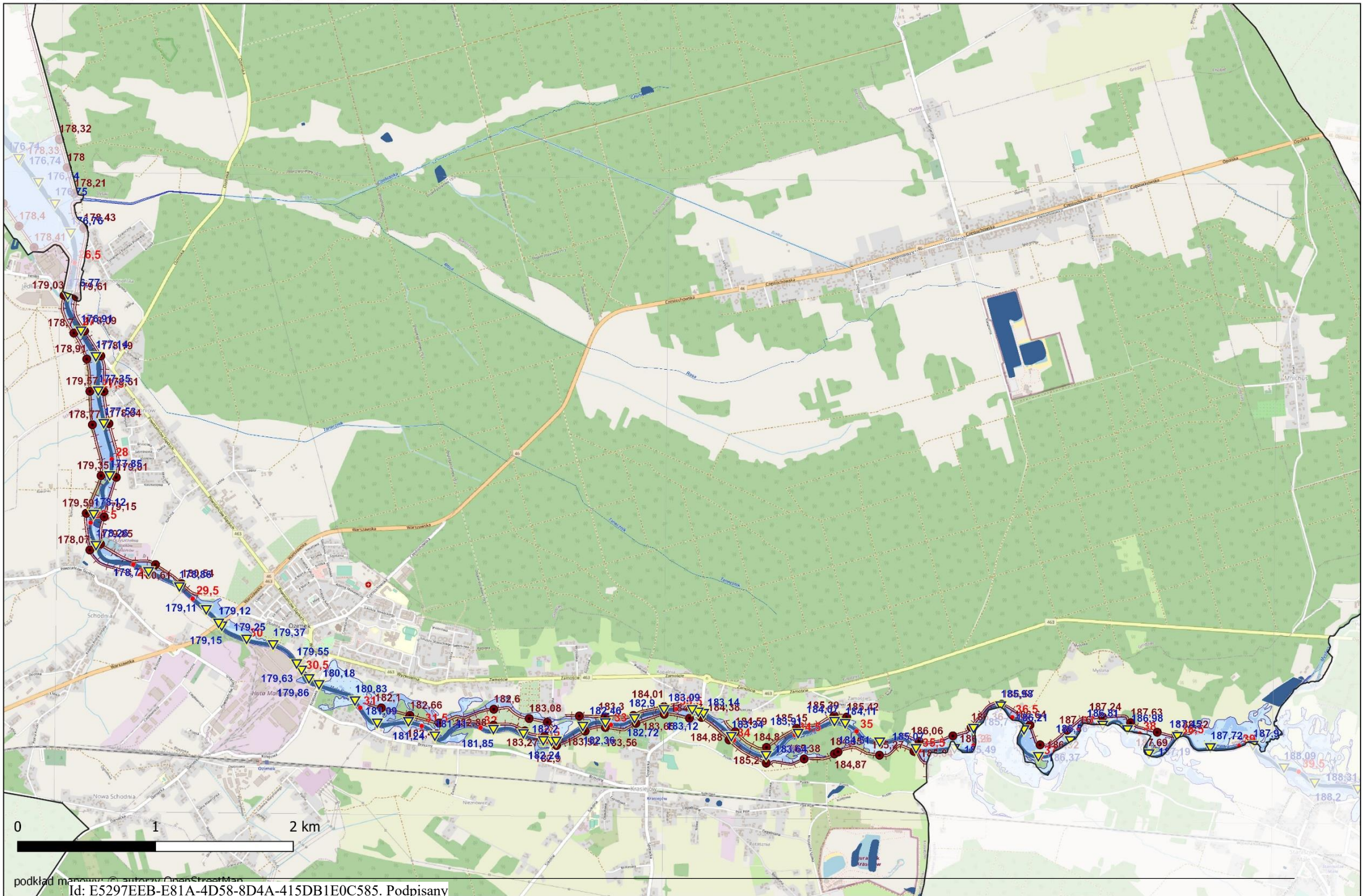
Mapa zagrożenia powodziowego

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat)

Mapa zagrożenia powodziowego

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat)

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW

MAPA ZAGROŻENIA POWODZIOWEGO

- 72,56 maksymalna rzędna zwierciadła wody
- 75,15 rzędna korony wału przeciwpowodziowego lub zapory bocznej
- 50 kilometr rzeki
- obszar szczególnego zagrożenia powodzią
- głębokość wody [m]
 - $h \leq 0,5$
 - $0,5 < h \leq 2,0$
 - $2,0 < h \leq 4,0$
 - $h > 4,0$
- ciekły naturalne i kanały
- wody powierzchniowe
- wał przeciwpowodziowy
- zapora boczna
- miejsce przelania się wody przez wał przeciwpowodziowy lub zapórę boczną
- granica gminy
- granica powiatu
- granica województwa
- granica państwa
- granica gminy

MAPA RYZYKA POWODZIOWEGO

Potencjalne negatywne skutki dla środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej

klasy użytkowania terenu:

- tereny zabudowy mieszkaniowej
- tereny przemysłowe
- tereny komunikacyjne
- lasy
- tereny rekreacyjno-wypoczynkowe
- grunty orne i uprawy trwałe
- użytki zielone
- tereny pozostałe
- wody powierzchniowe

- kąpielisko
- ujęcie wody podziemnej
- ujęcie wody powierzchniowej
- strefa ochronna ujęcia wody
- ogród zoologiczny
- obszar, obiekt zabytkowy U - obiekt wpisany na listę UNESCO
- pomnik zabytkowy
- skansen, muzeum
- biblioteka, archiwum
- park narodowy
- rezerwat przyrody
- obszar Natura 2000 - obszar specjalnej ochrony ptaków
- obszar Natura 2000 - specjalny obszar ochrony siedlisk

zakłady przemysłowe:

- instalacje mogące powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości
- zakłady stwarzające zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej
- o kategorii działalności:
 - przemysł energetyczny
 - produkcja i obróbka metali
 - przemysł mineralny
 - przemysł chemiczny
 - gospodarka odpadami
 - inne rodzaje działalności

potencjalne ogniska zanieczyszczeń:

- składowisko odpadów komunalnych
- składowisko odpadów przemysłowych
- składowisko odpadów mieszanych
- cmentarz
- oczyszczalnia ścieków
- przepompownia ścieków
- obszar szczególnego zagrożenia powodzią
- 50 kilometr rzeki
- ciekły naturalne i kanały
- wał przeciwpowodziowy
- zapora boczna
- granica gminy
- granica powiatu
- granica województwa
- granica państwa

Potencjalne negatywne skutki dla życia i zdrowia ludzi oraz wartości potencjalnych strat powodziowych

budynek mieszkalny

w obszarze zagrożenia powodziowego [głębokość wody w m]:

- $\leq 2,0$
- $> 2,0$

budynek o znaczeniu społecznym w obszarze zagrożenia powodziowego [głębokość wody w m]:

- $\leq 2,0$
- $> 2,0$

oznaczenie budynku o znaczeniu społecznym:

- żłb.* - żłobek, *przedszk.* - przedszkole, *szk.* - szkoła,
- P* - jednostki Policji, *rem.* - jednostki ochrony przeciwpożarowej, *SG* - jednostki Straży Granicznej, *szpit.* - szpital, *san.* - sanatorium, *d. op.* - dom pomocy społecznej, dom opieki, hospicjum,
- c. han.* - centrum handlowo-usługowe, *H* - hotel, *d. wyp.* - dom wypoczynkowy, *d. wych.* - dom wychowawczy, *z. kar.* - zakład karny, zakład poprawczy, areszt śledczy

wartość potencjalnych strat powodziowych [zł/m²]

 obszary, dla których nie oblicza się strat

- ≤ 1
- 2 - 50
- 51 - 150
- 151 - 300
- 301 - 600
- > 600

- 50 kilometr rzeki

 obszar szczególnego zagrożenia powodzią

 ciekły naturalne i kanały

 wody powierzchniowe

 wał przeciwpowodziowy

 zapora boczna

 granica części miejscowości znajdującej się w obszarze zagrożenia powodziowego

 granica miejscowości znajdującej się w obszarze zagrożenia powodziowego

 granica gminy

 granica powiatu

 granica województwa

 granica państwa

KALISZ 1380 nazwa miasta i szacunkowa liczba mieszkańców zagrożonych powodzią

Chotów 52 nazwa wsi i szacunkowa liczba mieszkańców zagrożonych powodzią

Rypinek 15 nazwa części miasta lub wsi i szacunkowa liczba mieszkańców zagrożonych powodzią